

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

MAGISTRSKO DELO

**ANALIZA INSTITUCIONALNEGA IN SOCIALNO VARSTVENEGA
PROBLEMA STAROSTNE POPULACIJE KOT POSLEDICA
PRIHODNJIH DEMOGRAFSKIH IN POKOJNINSKIH SPREMENB
V SLOVENIJI**

Ljubljana, maj 2020

SABINA GAČNIK

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisana Sabina Gačnik, študentka Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, avtorica predloženega dela z naslovom Analiza institucionalnega in socialno varstvenega problema starostne populacije kot posledica prihodnjih demografskih in pokojninskih sprememb v Sloveniji, pripravljene v sodelovanju s svetovalko prof. dr. Andrejo Cirman.

IZJAVLJAM

1. da sem predloženo delo pripravila samostojno;
2. da je tiskana oblika predloženega dela istovetna njegovi elektronski obliki;
3. da je besedilo predloženega dela jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam oziroma navajam v besedilu, citirana oziroma povzeta v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani;
4. da se zavedam, da je plagiatstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Kazenskem zakoniku Republike Slovenije;
5. da se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predloženega dela dokazano plagiatstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom;
6. da sem pridobila vsa potrebna dovoljenja za uporabo podatkov in avtorskih del v predloženem delu in jih v njem jasno označila;
7. da sem pri pripravi predloženega dela ravnala v skladu z etičnimi načeli in, kjer je to potrebno, za raziskavo pridobila soglasje etične komisije;
8. da soglašam, da se elektronska oblika predloženega dela uporabi za preverjanje podobnosti vsebine z drugimi deli s programsko opremo za preverjanje podobnosti vsebine, ki je povezana s študijskim informacijskim sistemom članice;
9. da na Univerzo v Ljubljani neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno prenašam pravico shranitve predloženega dela v elektronski obliki, pravico reproduciranja ter pravico dajanja predloženega dela na voljo javnosti na svetovnem spletu preko Repozitorija Univerze v Ljubljani;
10. da hkrati z objavo predloženega dela dovoljujem objavo svojih osebnih podatkov, ki so navedeni v njem in v tej izjavi.

V Ljubljani, dne 7. 5. 2020

Podpis študentke: _____

KAZALO

UVOD	1
1 DEMOGRAFSKE RAZMERE V SLOVENIJI	2
2 POKOJNINSKE RAZMERE V SLOVENIJI.....	6
3 PROGRAMI RAZVOJA VARSTVA STAREJŠIH V SLOVENIJI.....	8
4 SOCIALNO VARSTVO STAREJŠIH V SLOVENIJI	9
4.1 Zakonske podlage socialnega varstva.....	10
4.2 Izvajalci socialnega varstva	11
4.3 Dolgotrajna oskrba.....	13
5 OBLIKOVANJE CEN SOCIALNOVARSTVENIH STORITEV	14
6 FINANCIRANJE SOCIALNOVARSTVENIH STORITEV.....	16
7 MERILA ZA DOLOČANJE OPROSTITEV PRI PLAČILIH SOCIALNOVARSTVENIH STORITEV	18
8 INSTITUCIONALNO VARSTVO STAREJŠIH.....	20
8.1 Izvajalci institucionalnega varstva.....	21
8.2 Projekcije števila uporabnikov institucionalnega varstva	21
8.3 Sredstva institucionalnega varstva	22
9 ANALIZA STANJA NA PODROČJU INSTITUCIONALNEGA VARSTVA ZA STAREJŠO POPULACIJO	24
9.1 Domovi za starejše.....	24
9.1.1 Oskrbovanci domov za starejše	25
9.1.2 Kapacitete in pokritost potreb v domovih za starejše na podlagi podatkov SSZS po posameznih regijah Slovenije.....	27
9.1.3 Financiranje domov za starejše.....	28
9.1.4 Cene storitev v domovih za starejše	29
9.2 Oskrbovana stanovanja.....	31
9.2.1 Upravičenci oskrbovanih stanovanj.....	32
9.2.2 Obseg institucionalnega varstva v oskrbovanih stanovanjih.....	32
9.2.3 Zahteve pri gradnji oskrbovanih stanovanj	34
9.2.4 Vrste oskrbovanih stanovanj	34
9.2.4.1 Najemna oskrbovana stanovanja.....	35
9.2.4.2 Lastniška oskrbovana stanovanja.....	37

10 ANALIZA STANJA NA PODROČJU SOCIALNOVARSTVENIH STORITEV V BIVALNEM OKOLJU	38
10.1 Pomoč na domu.....	39
10.1.1 Zakonske podlage zagotavljanja pomoči na domu in izvajalci pomoči na domu.....	40
10.1.2 Uporabniki pomoči na domu glede na starost.....	41
10.1.3 Izvajanje pomoči na domu glede nacionalno postavljenih meril	43
10.1.4 Celotni stroški storitve	44
10.1.5 Cena storitve pomoči na domu.....	45
10.1.6 Izvajalci in normativ storitve.....	46
10.2 Socialni servis	48
10.3 Varovanje na daljavo	49
10.3.1 Izvajalci in cene pomoči na daljavo	49
10.4 Dnevni centri.....	50
10.4.1 Kapacitete in pokritost potreb dnevnega varstva	51
10.4.2 Cene dnevnega varstva.....	52
11 STROŠKOVNA ANALIZA MED INSTITUCIONALNIM VARSTVOM IN SOCIALNOVARSTVENIMI STORITVAMI NA DOMU ZA STAREJŠE V SLOVENIJI Z VIDIKA UPORABNIKA IN DRŽAVE	53
11.1 Kapacitete in zasedenost v domovih za starejše v Sloveniji.....	53
11.2 Kapacitete in zasedenost oskrbovanih stanovanj v Sloveniji	54
11.3 Stroškovni vidik bivanja v institucionalnem varstvu	55
11.4 Stroškovni vidik bivanja v najemnih in lastniških oskrbovanih stanovanjih	56
11.5 Stroškovni vidik koriščenja socialnovarstvenih storitev.....	58
11.6 Povprečni mesečni in letni stroški institucionalnega varstva in socialnovarstvenih storitev z vidika uporabnika in države	60
SKLEP.....	62
LITERATURA IN VIRI.....	66
PRILOGE	85

KAZALO TABEL

Tabela 1: Projekcije prebivalstva Slovenije po starostnih skupinah in deležu kontingentov prebivalstva v celotnem prebivalstvu Slovenije za obdobje 2018–2100, EUROPOP2018, konvergentni scenarij (1. januar posameznega leta).....	5
Tabela 2: Merila za doseg ciljev socialnovarstvenih storitev do leta 2020.....	9
Tabela 3: Institucionalno varstvo za obdobje 2008–2018.....	21
Tabela 4: Projekcija potrebnega števila mest v institucionalnem varstvu do leta 2060 glede na demografsko projekcijo Slovenije - EUROPOP2018.....	22
Tabela 5: Sredstva institucionalnega varstva za obdobje 2011–2018 (v tisoč EUR).....	23
Tabela 6: Delež oskrbovancev po kategorijah oskrbe v domovih za starejše za obdobje 2009–2018 (v %).....	26
Tabela 7: Tip zavoda in število prošenj ter prostih mest v domovih za starejše in posebnih socialno varstvenih zavodih na dan 4. 6. 2019.....	27
Tabela 8: Pokritost potreb domskega varstva.....	28
Tabela 9: Plačilna obremenjenost uporabnikov za obdobje 2006–2018 (v %).....	29
Tabela 10: Povprečne cene oskrbe v domovih za starejše (v EUR/oskrbni dan).....	30
Tabela 11: Povprečne cene oskrbe I, oskrbe II, oskrbe IIIA, oskrbe IIIB in oskrbe IV v javnih in zasebnih zavodih, po območnih enotah Slovenije (v EUR/dan).....	30
Tabela 12: Sestava storitve pomoči na domu po vsebinskih sklopih za obdobje 2012–2018.....	39
Tabela 13: Izvajalci pomoči na domu za obdobje 2008–2018.....	41
Tabela 14: Število in delež uporabnikov pomoči na domu po starostnih razredih za obdobje 2006–2018.....	42
Tabela 15: Realizacija ciljev nacionalnega programa socialnega varstva za obdobje 2006–2018.....	43
Tabela 16: Doseganje cilja po občinah – delež oseb, ki prejemajo pomoč na domu za obdobje 2013–2018.....	44
Tabela 17: Finančni viri, namenjeni zagotavljanju in izvajanju pomoči na domu za obdobje 2010–2018 (v tisoč EUR).....	45
Tabela 18: Povprečna potrjena cena in povprečni celotni stroški storitve pomoč na domu za obdobje 2010–2018 (v EUR/uro).....	46
Tabela 19: Povprečno število mesečnih obiskov ene socialne oskrbovalke pri enem uporabniku, povprečni efektivni čas socialne oskrbovalke pri enkratnem obisku uporabnika v minutah in povprečno število efektivnih ur na socialno oskrbovalko na mesec glede na status izvajalca za storitev pomoč na domu za obdobje 2015–2018.....	47
Tabela 20: Cenik Teleoskrbe.....	50
Tabela 21: Cenik varovanja na daljavo Rdeča tipka (veljaven od 1. 5. 2017).....	50
Tabela 22: Pokritost potreb dnevnega varstva.....	52
Tabela 23: Povprečne cene dnevnega varstva po območnih enotah (v EUR).....	52

Tabela 24: Izračun presežka oziroma primanjkljaja v institucionalnem varstvu v Sloveniji	53
Tabela 25: Izračun presežka oziroma primanjkljaja v najemnih oskrbovanih stanovanjih in število prodanih lastniških oskrbovanih stanovanj v Sloveniji	54
Tabela 26: Povprečni mesečni stroški uporabnika in države v institucionalnem varstvu v letu 2019 (v EUR)	55
Tabela 27: Minimalni in maksimalni zneski oskrbe I in oskrbe IV v javnih in zasebnih domovih ter razlika od povprečne pokojnine (v EUR)	56
Tabela 28: Povprečni mesečni stroški najemnih oskrbovanih stanovanj po posameznih tipih stanovanj, razlika med povprečno pokojnino in stroški ter povprečna kupnina lastniških oskrbovanih stanovanj po posameznih tipih (v EUR)	57
Tabela 29: Povprečni mesečni stroški uporabnika ter občin za storitve pomoč na domu, socialni servis, varovanje na daljavo in dnevno varstvo	59
Tabela 30: Povprečni mesečni/letni stroški institucionalnega varstva in socialnovarstvenih storitev z vidika uporabnika in države v Sloveniji (v EUR)	61

KAZALO SLIK

Slika 1: Starostna sestava prebivalstva Slovenije po spolu glede na projekcijo prebivalstva EUROPOP2018, 2018 in 2100	6
Slika 2: Izvajalci socialnovarstvenih storitev	13
Slika 3: Viri financiranja socialnovarstvenih storitev	17

KAZALO PRILOG

Priloga 1: Demografski kazalci v Sloveniji za obdobje 1980–2012.	1
Priloga 2: Pregled števila prošenj in prostih mest v javnih in zasebnih domovih za starejše ter posebnih socialno varstvenih zavodih po območnih enotah ZZZS na dan 4. 6. 2019	2
Priloga 3: Rezultat poslovanja javnih in zasebnih domov za starejše za obdobje 2015–2018.	6
Priloga 4: Pokritost potreb domskega varstva v Sloveniji	7
Priloga 5: Cene oskrbe I, oskrbe II, oskrbe IIIA, oskrbe IIIB, oskrbe IV v institucionalnem varstvu za starejše po posameznih izvajalcih institucionalnega varstva in območnih enotah.....	10
Priloga 6: Število najemnih oskrbovanih stanovanj, število oddanih oskrbovanih stanovanj, število oseb v najemnih oskrbovanih stanovanjih, kapacitetna zasedenost, investitor in oskrbnik/upravnik najemnih oskrbovanih stanovanj.....	14
Priloga 7: Višina najemnine, stroški paketov oskrbe, osnovne in socialne oskrbe ter ostalih stroškov najemnih oskrbovanih stanovanj v Sloveniji	16

Priloga 8: Lastniška oskrbovana stanovanja: število stanovanj, število prodanih stanovanj, investitor in oskrbnik/upravnik stanovanj.....	21
Priloga 9: Višina kupnine, stroški paketov oskrbe, osnovne in socialne oskrbe ter ostalih stroškov lastniških oskrbovanih stanovanj v Sloveniji	22
Priloga 10: Cene dnevnega varstva izvajalcev po kategorijah oskrbe in območnih enotah	24

SEZNAM KRATIC

angl. – angleško

CSD – Center za socialno delo

IRSSV – Inštitut Republike Slovenije za socialno varstvo

MDDSZ – Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve

MDDSZEM – Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
Nepremičninski sklad PIZ – Nepremičninski sklad pokojninskega in invalidskega zavarovanja

SSZS – Skupnost socialnih zavodov Slovenije

SURS – Statistični urad Republike Slovenije

ZPIZ – Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije

ZZZS – Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije

UVOD

V zadnjih desetletjih se svet vse bolj sooča s pojavom staranja prebivalstva, ki je posledica daljšega obdobja upadanja rodnosti in podaljševanja življenjske dobe. K izrazitemu staranju prebivalstva sta prispevala tudi razvoj medicine, višji življenjski standard in večja skrb prebivalstva za bolj zdravo življenje, ki sta bistveno podaljšala pričakovano trajanje. V Sloveniji bodo navedene demografske spremembe v prihodnosti terjale ureditev na ekonomskem, zdravstvenem in socialnem področju, v katerega sodi tudi problematika stanovanjske in zdravstvene ter socialne oskrbe starejših in najstarejših ljudi. Analiza omenjenega problema bo tudi osrednja tema magistrskega dela.

Namen magistrskega dela je predstaviti in analizirati probleme na področju institucionalnega varstva in na področju oskrbe s socialnovarstvenimi storitvami za starejšo populacijo v Sloveniji, ki so nujne pri izvajanju temeljnih in podpornih življenjskih opravil starejših. Na podlagi različnih demografskih trendov bom skušala ugotoviti potrebe po institucionalni oskrbi in oskrbi na domu oziroma najbolj primeren način oskrbe starejših v prihodnosti, tako z vidika starejših kot z vidika države.

Institucionalno varstvo starejših ljudi opravljajo v Sloveniji predvsem domovi za starejše, ki so praviloma javni socialnovarstveni zavodi in opravljajo dejavnost socialnega varstva nepridobitno, kot javno službo. Javne oblike socialnega varstva v prihodnosti ne bodo mogle zadovoljiti potreb starega prebivalstva, zato se bom v nalogi osredotočila tudi na druge tipe stanovanjskega varstva in socialnovarstvene oblike (dnevno varstvo, socialna pomoč na domu, socialni servis).

Začetno raziskovalno vprašanje magistrskega dela je, ali bo obstoječi sistem socialnega varstva zagotavljal dovolj nastanitvenih kapacitet za starejšo populacijo na dolgi rok. Naslednje raziskovalno vprašanje pa je, ali bo v neugodnih demografskih gibanjih socialna oskrba dostopna za vso starejšo populacijo, oziroma ali bo država zmoгла zagotoviti oskrbo za vse starejše samo z institucionalnim varstvom, ali pa bo morala vključiti tudi druge različne socialne podpore na domu. Iz primerjalne analize stanja na področju institucionalnega varstva in socialnovarstvenih storitev za starejše v Sloveniji bom skušala odgovoriti na temeljno vprašanje, katera oskrba oziroma storitve so stroškovno najbolj primerne z vidika države in upravičencev storitev oskrbe.

Cilj magistrskega dela je opredeliti problematiko institucionalnega varstva starejših ter ugotoviti, po katerih storitvah bo povpraševanje naraščalo in s tem katere storitve za starejše bo potrebno bolj vključiti za kvalitetno oskrbo v prihodnje.

Cilji, ki jih zasledujem v magistrskem delu:

- analizirati število in različne tipe ustreznih bivalnih oblik (institucionalne oblike varstva, državni in zasebni domovi) za starejše in na podlagi lastnih izračunov ugotoviti možen presežek oziroma primankljaj po določeni institucionalni oskrbi,
- raziskati, katere socialnovarstvene storitve so najbolj učinkovite z vidika uporabnika in države (primerjava stroškov in kakovosti oskrbe v domovih za upokojence, oskrbovanih stanovanjih in na lastnem domu),
- podati predloge za omilitev (rešitev) stanovanjskega problema starejše populacije.

Izdelava magistrskega dela temelji na opisni oziroma deskriptivni metodi in metodi kompilacije, ki je postopek povzemanja opazovanj, spoznanj, stališč, sklepov in rezultatov drugih avtorjev. V teoretičnem delu bom s pomočjo strokovne literature, prispevkov in člankov kratko opredelila demografske in pokojninske razmere v Sloveniji ter predstavila programe razvoja varstva starejših v Sloveniji. V naslednjih poglavjih bom na podlagi pravnih predpisov opisala socialno varstvo starejših, oblikovanje cen in financiranje ter merila za določanje oprostitev pri plačilih socialnovarstvenih storitev. Z metodološkima pristopoma kot je sekundarno raziskovanje (študije arhivskih gradiv, pregled spletnih vsebin, dokumentov, zakonov, predpisov) in kvantitativno raziskovanje (analiza sekundarnih podatkov, statistične analize), bom analizirala institucionalno varstvo v Sloveniji (domovi za starejše in oskrbovana stanovanja) ter socialnovarstvene storitve za starejšo populacijo v bivalnem okolju kot so pomoč na domu, socialni servis, varovanje na daljavo in dnevni centri.

V empiričnem delu magistrskega dela bom s stroškovnega vidika analizirala institucionalno varstvo in socialnovarstvene storitve na domu za starejše v Sloveniji z vidika uporabnika in države. S pomočjo komparativne metode bom primerjala socialnovarstvene storitve glede na ceno posameznih storitev ter možnosti financiranja storitev. Induktivno metodo bom uporabila za sklepanje na podlagi posameznih dejstev in podala sintezo spoznanj. V sklepnem poglavju bom podala strnjene temeljne ugotovitve magistrskega dela ter predlagala možnosti za učinkovito dolgoročno stanovanjsko oskrbo in oskrbo s socialnovarstvenimi storitvami za starejšo populacijo v Sloveniji.

1 DEMOGRAFSKE RAZMERE V SLOVENIJI

Staranje prebivalstva je pojav, s katerim se srečuje večina evropskih držav. V Sloveniji je, podobno kot v drugih gospodarsko razvitih evropskih državah, opazna vedno daljša življenjska doba in naraščanje deleža starejšega prebivalstva kot posledica demografskega prehoda z visokih na nizke stopnje rodnosti in smrtnosti. Na staranje prebivalstva so v okviru demografskega prehoda vplivale boljše zdravstvene razmere, višji življenjski standard, zdrav način življenja in migracijski procesi. V Sloveniji je na staranje prebivalstva vplivalo tudi povojno izredno povečanje rojstev v šestdesetih letih, ki mu je

sledilo bistveno zmanjšanje smrtnosti otrok in daljšanje življenjske dobe (Cizelj in drugi, 1999, str. 39).

Staranje prebivalstva Slovenije se je v skladu s teorijo in demografskimi modeli začelo v zadnjih desetletjih 19. stoletja z demografskim prehodom, ko je začela padati rodnost prebivalstva (Malačič, 2003b, str. 2). Prebivalstvo Slovenije že nekaj časa sodi med stara prebivalstva, v prihodnjih desetletjih pa se bo ob nadaljnji nizki rodnosti vse bolj približevalo fazi pretiranega staranja (Malačič, 2006, str. 21). Staranje prebivalstva je reverzibilen proces, ki ga prikažemo z naraščanjem odstotka 65 in več let starih med celotnim prebivalstvom, z rastjo indeksa staranja ali z naraščanjem srednje starosti prebivalstva (Malačič, 2003a, str. 23).

Staranje prebivalstva se praviloma najbolj kaže v spremenjenih razmerjih med starostnimi skupinami (Kajzer, 2007, str. 1). Število otrok v Sloveniji v starosti 0–14 let in njihov delež v starostni sestavi prebivalstva se hitro zmanjšujeta, število prebivalcev v starosti 65 let ali več pa se hitro povečuje. Leta 2003 je bilo v Sloveniji število prebivalcev, starih 65 let in več, prvič večje od števila otrok (Vertot, 2007a, str. 1). Delež oseb, starejših od 65 let, je v začetku leta 2017 znašal 18,9 %, kar pomeni, da je toliko starih že več kot 390.000 prebivalcev Slovenije. Indeks staranja, ki prikazuje razmerje med starim (stari 65 let ali več) in mladim prebivalstvom (stari od 0 do 14 let), je v Sloveniji na dan 1. 1. 2017 znašal 126,5, kar pomeni, da je v prvi polovici leta 2017 v Sloveniji na 100 prebivalcev, starih manj kot 15 let, živelo skoraj 127 oseb, starih 65 let ali več (podatkovni portal SI-STAT). Po kazalniku povprečne starosti prebivalstva se je prebivalstvo Slovenije začelo starati sredi 20. stoletja (Vertot, 2009a, str. 3). Povprečna starost prebivalstva se je od popisa prebivalstva leta 1991, ko so bili ljudje v Sloveniji povprečno stari 36,4 leta (moški 34,7 in ženske 38,0), do leta 2017 zvišala na 43 let, tako da so bili moški v začetku leta 2017 v povprečju stari 41,5 let, ženske pa 44,4 leta (Dolenc, Miklič, Razpotnik, Šter & Žnidaršič, 2011).

Velikost in starostno-spolna sestava prebivalstva je odvisna od treh medsebojno odvisnih dejavnikov: smrtnosti, rodnosti in (neto) migracij. Prvi dejavnik, ki odločilno vpliva na število prebivalstva, je smrtnost. V Sloveniji je že več kot stoletje prisoten trend zniževanja smrtnosti, ki je v prvi polovici devetdesetih let sicer nekoliko zastal, v zadnjem času pa se pospešeno nadaljuje tako pri moških kot pri ženskah (Majcen, Verbič, van Nieuwkoop & Sambt, 2005, str. 57). Kot kazalnik smrtnosti se uporablja pričakovano trajanje življenja ob rojstvu, ki pove, koliko let življenja lahko v povprečju pričakuje moški ali ženska ob rojstvu ob predpostavki, da bo od leta opazovanja dalje umrljivost glede na starost ostala nespremenjena (Malačič, 2003a, str. 177). Po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije (v nadaljevanju SURS) je bilo pričakovano trajanje življenja ob rojstvu leta 1961 66,1 let za moške in 71,9 let za ženske, do leta 2017 pa se je življenjsko pričakovanje povečalo na 78 let za moške in 84 let za ženske. Te podatke lahko dodatno ponazori še

dejstvo, da je bilo leta 1995 v Sloveniji 33 ljudi starejših od 100 let, v začetku leta 2017 pa je bilo teh ljudi že 221.

Drugi izjemno pomemben demografski dejavnik dinamike prebivalstva je rodnost. Visoka rodnost, ki je sledila drugi svetovni vojni, se je v Sloveniji v začetku osemdesetih let prejšnjega stoletja znižala pod raven, ki zagotavlja enostavno reprodukcijo prebivalstva – to je ohranjanje prebivalstva na dolgi rok v odsotnosti migracij. Za obnavljanje števila prebivalstva bi bilo namreč potrebno, da bi ženska v svoji rodni dobi rodila v povprečju 2,1 otroka (Majcen, Verbič, van Nieuwkoop & Sambt, 2005, str. 58). Stopnja celotne rodnosti¹ se je od začetka 80. let prejšnjega stoletja do leta 2003 intenzivno zniževala z 2,1 na 1,2 otroka na žensko, kar je ena najnižjih vrednosti v svetu nasploh. Dvig rodnosti po letu 2003 je sicer posledica t.i. odloženih rojstev, vendar tudi v prihodnjih letih ne pričakujemo bistvenega upada rodnosti, temveč ohranjanje stopnje celotne rodnosti na približno enakem nivoju kot v letu 2009 (tj. 1,53 otroka na žensko). Kljub pozitivnemu trendu rodnosti pa imajo ženske v današnjem času manj otrok kot pred desetletji, prav tako pa odločitve za otroka odlagajo na poznejši čas (Dolenc in drugi, 2010, str. 36).

Zadnji izmed treh dejavnikov, zaradi katerega se spreminja število prebivalstva, pa so neto migracije. Nanje vpliva vrsta dejavnikov; predvsem ekonomski, pa tudi politični. Države izvajajo v skladu s svojimi interesi migracijsko politiko, s katero določajo, koliko migrantov bodo sprejele in katere (Majcen, Verbič, van Nieuwkoop & Sambt, 2005, str. 58). Glede na podatke SURS so v Sloveniji neto migracije v letu 2017 znašale 1.253 oseb letno, v letu 2018 pa so se glede na preteklo leto povečale za 11,91 %. Vpliv neto migracij na staranje pa teoretično ni vnaprej določen, saj neto priseljevanje mladih prispeva k pomlajevanju, neto priseljevanje starih pa k staranju. V razvitih državah je zaradi večje nagnjenosti mladih k migracijam pomembnejši njihov vpliv na pomlajevanje (Malačič, 2003a, str. 23). Kazalniki demografskih dejavnikov so prikazani v prilogi 1.

Na podlagi demografskih projekcij lahko predvidevamo bodoče gibanje prebivalstva in spremembe v njegovih strukturah. Eurostat, Statistični urad Evropskih skupnosti, je v letu 2008 za vse države članice Evropske unije (v nadaljevanju EU) ter za Islandijo, Norveško in Švico izdelal projekcije prebivalstva za obdobje 2018–2100, ki so poimenovane EUROPOP2018. Projekcije prebivalstva predpostavljajo delno konvergenco, ki predvideva, da se bodo socioekonomske razlike med državami, vključenimi v pripravo projekcij, v daljšem obdobju zmanjšale oziroma si bodo vse države po demografskih značilnostih sčasoma čedalje bolj podobne.

Eurostatove projekcije za Slovenijo za obdobje 2018–2100 predvidevajo, da se bo prebivalstvo Slovenije povečevalo do približno leta 2023, nato pa bo počasi vztrajno

¹Stopnja celotne rodnosti je povprečno število živorojenih otrok na eno žensko v rodni dobi pri sedanjih stopnjah umrljivosti in ob predpostavki, da bo ženska dočakala 49. leto starosti (Vertot, 2009b, str. 19).

upadalo in se do leta 2100 znižalo na 1,796 milijona prebivalcev (glej tabelo 1). Projekcija za obdobje 2018–2100 predpostavlja postopen dvig stopnje celotne rodnosti z 1,64 v letu 2020 na 1,77 v letu 2100, vendar bo tudi v prihodnje absolutno število živorojenih otrok nizko, saj se bo v primerjavi z letom 2018 bistveno zmanjšalo število žensk v starostnem razredu 25–34 let, to je v tistem obdobju rodne dobe, kjer je rodnost najvišja. Projekcija predpostavlja tudi postopno zvišanje pričakovanega trajanja življenja, tako da bi dečki, rojeni v Sloveniji leta 2100, lahko pričakovali, da bodo živeli 89 let, deklice pa skoraj 93 let. Najbolj negotove so predpostavke o selitvah, saj so te v veliki meri odvisne od gospodarskih in političnih razmer in jih je izredno težko napovedovati. V te projekcije prebivalstva je nemogoče zajeti kratkoročne spremembe demografskih komponent in v celoti prav tako ni mogoče zajeti vseh morebitnih demografskih posledic burnih dogajanj zadnjih let (gospodarska gibanja, naval migrantov v Evropo). Predpostavlja se, da se bo v letu 2100 v Slovenijo priselilo 1.768 več prebivalcev, kot se jih bo iz nje odselilo. To je skoraj 90 % manj, kot je znašal selitveni prirast Slovenije s tujino leta 2018 (Razpotnik, 2019).

Tabela 1: Projekcije prebivalstva Slovenije po starostnih skupinah in deležu kontingentov prebivalstva v celotnem prebivalstvu Slovenije za obdobje 2018–2100, EUROPOP2018, konvergentni scenarij (1. januar posameznega leta)

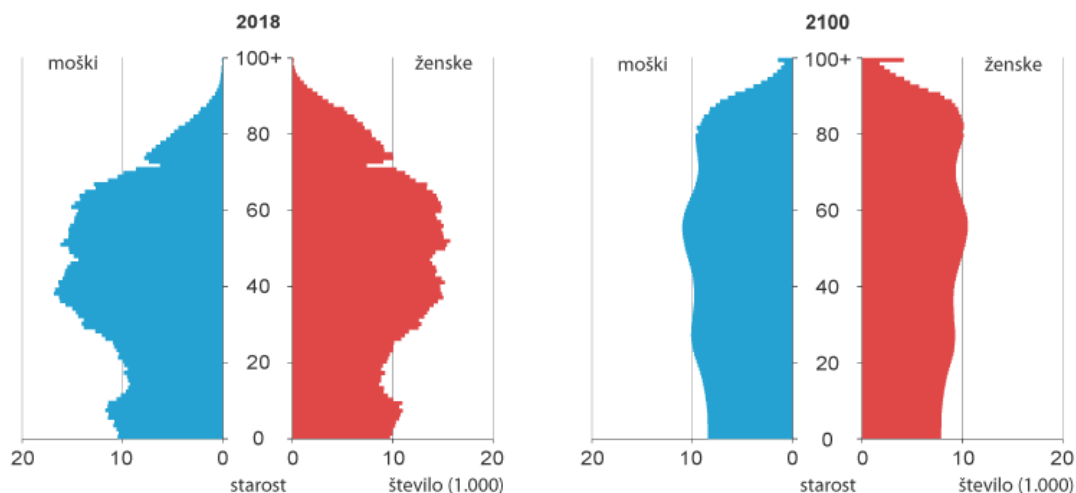
Leto	Starostni razredi prebivalstva				Število prebivalcev	Deleži starostnih razredov v celotnem prebivalstvu			
	0–14	15–64	65–79	80+		0–14	15–64	65–79	80+
2018	310.677	1.354.941	293.009	108.253	2.066.880	15,03	65,55	14,18	5,24
2020	316.032	1.343.269	310.324	114.051	2.083.676	15,17	64,47	14,89	5,47
2030	282.391	1.277.115	378.974	141.487	2.079.967	13,58	61,40	18,22	6,80
2040	267.161	1.203.318	385.529	200.559	2.056.567	12,99	58,51	18,75	9,75
2050	286.030	1.103.753	400.145	234.320	2.024.248	14,13	54,53	19,77	11,58
2060	273.293	1.071.125	357.350	259.932	1.961.700	13,93	54,60	18,22	13,25
2070	259.962	1.067.720	295.324	270.603	1.893.609	13,73	56,39	15,60	14,29
2080	266.552	1.021.559	320.832	237.695	1.846.638	14,43	55,32	17,37	12,87
2090	260.583	995.406	323.618	239.594	1.819.201	14,32	54,72	17,79	13,17
2100	249.950	987.714	288.130	270.647	1.796.441	13,91	54,98	16,04	15,07

Vir: SURS (brez datuma).

Prebivalstvo Slovenije se bo po predvidevanjih v prihodnosti močno postaralo. Delež prebivalstva, starega 65 let in več, naj bi se skoraj podvojil, z 19,4 % v letu 2018 na 31,1 % v letu 2100, kar pomeni, da naj bi se število toliko starih prebivalcev do leta 2100 povečalo za 157.515 prebivalcev. Danes najhitreje naraščajoča starostna skupina prebivalstva so najstarejši, to so tisti, ki so že dosegli starost 80 let in več, njihov delež pa naj bi se do leta 2100 povečal na skoraj 3-kratno vrednost, in sicer naj bi zajemal 15,07 % celotnega prebivalstva oziroma skoraj 271.000 prebivalcev.

Kot posledica stalnega povečevanja pričakovanega trajanja življenja ob rojstvu, skromnega povečevanja rodnosti in razmeroma skromnega selitvenega prirasta naj bi se število prebivalcev do leta 2100 znižalo za nekaj več kot 270.000 prebivalcev, bistveno pa naj bi se spremenila tudi starostna sestava prebivalstva. Iz slike 1, ki prikazuje prebivalstveni piramidi Slovenije za leti 2018 in 2100 na osnovi Eurostatovih projekcij prebivalstva, je razviden proces nadaljnjega staranja prebivalstva in bistvene spremembe v starostni sestavi prebivalstva; tj. močno povečanje deleža starega prebivalstva ter hkrati močno zmanjšanje deleža delovnega kontingenta.

Slika 1: Starostna sestava prebivalstva Slovenije po spolu glede na projekcijo prebivalstva EUROPOP2018, 2018 in 2100

Vir: SURS (brez datuma).

Koeficient starostne odvisnosti starih oziroma obremenjenost delovno sposobnih prebivalcev s starostno odvisnimi »starimi« prebivalci se bo v skladu z demografskimi projekcijami do leta 2100 v primerjavi z letom 2018 povečal za več kot 1,9-krat (iz 29,6 % na 56,6 %). Po projekciji Eurostat-a bo razmerje med delovno sposobnim in starim prebivalstvom po letu 2030 padlo na manj od 3:1 in po letu 2050 na manj od 2:1. Tega vse bolj neugodnega razmerja bi bilo mogoče ustaviti le ob zelo visokem selitvenem prirastu in hkrati visokem povečanju rodnosti (Apohal Vučkovič in drugi, 2010, str. 16).

2 POKOJNINSKE RAZMERE V SLOVENIJI

Zaradi neugodnih demografskih trendov lahko pričakujemo velike pritiske na pokojninsko blagajno in potrebo po ustreznem podaljševanju delovne aktivnosti. Pokojninski sistem namreč deluje na dolgi rok in je v neposredni povezavi z demografsko strukturo prebivalstva, saj le ta odraža število potencialnih vplačnikov v sistem ter na drugi strani število potencialnih prejemnikov (Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (v nadaljevanju MDDSZ), 2010c, str. 1). Zakonodaja pokojninskega sistema

temelji na osnovi medgeneracijske pogodbe. Sistem je v celoti financiran s sprotnim prispevnim kritjem (Majcen, Verbič, van Nieuwkoop & Sambt, 2005, str. 55). Osnova tega sistema je zgodovinsko izročilo Bismarckovega modela državne blaginje² - obvezno pokojninsko zavarovanje posameznika, ki temelji na solidarnosti in veliki humanosti. Dokladni sistem financiranja temelji na principu sprotnega prispevnega kritja (angl. pay-as-you-go), kar pomeni, da trenutno ekonomsko aktivna zaposlena generacija plačuje prispevke v pokojninsko blagajno, iz katere se izplačuje pokojnine sedanji neaktivni populaciji oziroma upokojencem, ki so s preteklim delom postali upravičenci do pokojninskih pravic (Novak, 2009, str. 4).

Demografske spremembe so najpomembnejši dejavnik, ki je privedel do krize, v kateri je danes pokojninski sistem. Stabilnost pokojninskega sistema se namreč odraža v zadostnem razmerju med zaposlenimi in upokojenci. Daljšanje pričakovane življenjske dobe in zmanjševanje števila rojstev vplivata na staranje prebivalstva ter posledično vedno močnejše spreminjata razmerje med številoma zavarovancev in upokojencev, t.i. odvisnostno razmerje, kar pomeni, da mora en zavarovanec »preživljati« čedalje več upokojencev (Cijan & Cijan, 2003, str. 128). V obdobju 2008–2018 se je razmerje med zavarovanci in upokojenci znižalo za 0,28 odstotne točke, tako da je v letu 2018 znašalo 1,52 delovno aktivnih oseb na enega upokojenca (ZPIZ, 2019, str. 17). Po podatkih MDDSZ se bo razmerje iz leta v leto nadalje slabšalo tako da bo okoli leta 2040 1:1, kar pomeni, da bo takrat vsak zaposleni delal za enega upokojenca, v letih kasneje pa za zagotavljanje pokojnin celo to ne bo dovolj (MDDSZ, 2010b, str. 3; MDDSZ, 2010c, str. 5).

Država mora pri določanju parametrov pokojninskega sistema zasledovati dva glavna cilja: finančno vzdržnost sistema (sposobnost aktivnega prebivalstva zagotavljati sredstva za pokojnine) ter primernost pokojnin (MDDSZ, 2010c, str. 1). Pokojnine se relativno zmanjšujejo glede na plače, kar bistveno spreminja tudi dohodkovni položaj upokojencev. V obdobju 2000–2018 se je razmerje med povprečno neto plačo in povprečno starostno pokojnino znižalo s 75,3 % na 58,5 % tako, da je povprečna starostna pokojnina v letu 2018 znašala 639 EUR (ZPIZ, 2019, str. 29–30).

Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2), Ur. l. RS. št. 96/2012, določa, da mora država s posebnim zakonom urediti delovanje in financiranje demografskega rezervnega sklada, katerega namen je financiranje pokojnin v prihodnje, da se zmanjša vpliv staranja prebivalstva na javne finance. Rezervni sklad mora biti ustanovljen za zagotavljanje dolgoročne stabilnosti pokojninske blagajne in ne za pokrivanje njenih kratkoročnih težav, vlogo neodvisnega avtonomnega sklada pa naj bi po

²Bismarckov model zagotavlja visok obseg pravic iz sistema socialne varnosti, ki se financira predvsem s prispevki. V tem modelu je najpomembnejše načelo recipročnosti oziroma ekvivalence, kar pomeni, da je obseg pravic praviloma sorazmeren z vplačanimi prispevki (Stanovnik, 2008, str. 194–197).

Zakonu o Slovenskem državnem holdingu prevzela Kapitalska družba (Pureber, 2013, str. 9; Ministrstvo za finance, 2017).

3 PROGRAMI RAZVOJA VARSTVA STAREJŠIH V SLOVENIJI

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (v nadaljevanju MDDSZEM) politiko na področju varstva starejših usmerja na podlagi petletnih strategij, s katerimi želijo predvsem omogočiti pogoje za kakovostno staranje, oskrbo naglo rastočega deleža tretje generacije ter povečati solidarnost in kakovost medčloveškega sožitja med tretjo, srednjo in mlado generacijo.

Program razvoja varstva starejših oseb do leta 2005 je predvideval komplementarnejši razvoj oblik pomoči starejšim osebam, in sicer tako, da bi se poleg pretežno enosmernega institucionalnega razvoja zagotovilo tudi ustrezne organizirane oblike pomoči v bivalnem okolju. Po predlogu nacionalnega programa socialnega varstva je program predvideval, da bo v institucionalno varstvo vključenih 4,5 % prebivalstva nad 65 let, organizirane oblike pomoči na domu pa naj bi v domačem okolju zadržale 15 % prebivalcev, starih 65 let in več (MDDSZ, 1997, str. 2–4).

Strategija varstva starejših do leta 2010 – solidarnost, sožitje in kakovostno staranje prebivalstva je opozarjala na razpadanje medgeneracijske povezanosti in solidarnosti med mlado, srednjo in tretjo generacijo, kar negativno vpliva tudi na kakovostno staranje in oskrbo starejše generacije, zmanjšuje pa se tudi tradicionalna vloga družine in sosedstva. (Komisija Evropskih skupnosti, 2010, str. 4). Strategija je v skladu z evropskimi smernicami spodbujala storitve na domu, ki starejšim zagotavljajo kakovost življenja in vključenost v socialno okolje, vendar je zaradi velikega povpraševanja hkrati predvidevala širitev kapacitet institucionalnega varstva preko spodbujanja javno-zasebnega partnerstva in podeljevanja koncesij zasebnikom za gradnjo domov za starejše. Predvidevala je tudi širitev mreže dnevnega varstva, pomoči na domu, sistema oskrbovanih stanovanj ter mreže izvajalcev sistema pomoči na daljavo s skupnimi vlaganji države in lokalnih skupnosti (MDDSZ, 2006, str. 21).

Resolucija o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2013–2020 (v nadaljevanju ReNPSV13-20) do leta 2020 predvideva bistveno krepitev skupnostnih³ oblik socialnega varstva in povečanje števila njihovih uporabnikov ter povečevanje kapacitet institucionalnega varstva le toliko, da bodo ustrezale povečanju deleža starejše populacije. Cilj resolucije do leta 2020 je znižanje razmerja med uporabniki skupnostnih oblik socialnega varstva in uporabniki institucionalnih oblik socialnega varstva iz trenutnega

³ K skupnostnim oblikam socialnega varstva štejemo tiste oblike, ki nudijo podporo in pomoč posameznikom z različnimi težavami, da relativno samostojno živijo v skupnosti (pomoč na domu, dnevne oblike varstva, vodenje, varstvo in zaposlitev pod posebnimi pogoji, družinski pomočnik) ali da so nastanjeni in oskrbovani v različnih skupnostnih oblikah (nastanitev v rejniški družini, bivalne skupine ipd.).

razmerja 1:2 na približno 1:1. Na doseganje tega cilja bo v prihodnosti pomembno vplivala tudi sprememba sistema financiranja na področju dolgotrajne oskrbe, ki bo spodbudila povpraševanje po različnih oblikah pomoči na domu. Resolucija predvideva tudi izboljšanje kakovosti (uvvedbo certificiranega sistema upravljanja kakovosti za vse izvajalce), razpoložljivosti in zagotavljanje dosegljivosti (cenovne in regionalne dostopnosti) storitev in programov uporabnikom ne glede na njihov socialni status ali kraj bivanja (ReNPSV13-20, 2013). V tabeli 2 so prikazana količinska merila po posameznih skupinah socialnovarstvenih storitvah, ki se navezujejo na starejšo populacijo.

Tabela 2: Merila za doseg ciljev socialnovarstvenih storitev do leta 2020

Naziv storitve	Obseg stanja konec leta 2011	Cilj po nacionalnem programu
Storitve podpore in pomoči za socialno vključevanje in samostojno življenje v skupnosti		
Pomoč na domu za starejše od 65 let	5.834 uporabnikov	3,5 % ciljne populacije oziroma okoli 14.000 oseb, dnevno vključenih v obravnavo, vključno z oskrbo v oskrbovanih domovih
Dnevne oblike varstva starejših od 65 let	350 mest v dnevni obliki varstva	okvirno 3.000 mest v dnevni obliki varstva
Družinski pomočnik	779 družinskih pomočnikov	okvirno 1.500 družinskih pomočnikov
Storitve nastanitve z oskrbo		
Celodnevno institucionalno varstvo oseb, starejših od 65 let	v celodnevno institucionalno varstvo vključenih približno 17.000 oseb oziroma 5% populacije, starejše od 65 let	4,8 % ciljne populacije oziroma zagotovitev okvirno 20.000 mest
Kratkotrajne institucionalne namestitve	Storitev ni razvita	okvirno 1.100 mest za starejše od 65 let

Vir: ReNPSV13-20 (2013).

Glede na demografske trende ReNPSV13-20 predvideva, da se bo obseg skupno potrebnih sredstev za financiranje sistema dolgotrajne oskrbe do leta 2020 povečal na okoli 550 milijonov evrov. Zaradi bistvenega porasta potrebnih sredstev se bo sistem oziroma struktura financiranja dolgotrajne oskrbe morala spremeniti, saj bo v nasprotnem primeru povišanje neposrednih plačil posameznikov pomenilo veliko dodatno finančno obremenitev za uporabnika storitev, pri čemer bi bili zlasti prizadeti posamezniki z nizkimi dohodki. Resolucija stoji na stališču, da bi bilo potrebno čim prej sprejeti odločitev o možnosti uvedbe obveznega zasebnega zavarovanja za dolgotrajno oskrbo. Sistemska sprememba načina financiranja dolgotrajne oskrbe bi z uvedbo nove oblike dodatnega zavarovanja za dolgotrajno oskrbo enakomerneje obremenila populacijo, ki bo izpostavljena tveganju za storitve dolgotrajne oskrbe (ReNPSV13-20, 2013).

4 SOCIALNO VARSTVO STAREJŠIH V SLOVENIJI

S pojmom socialna zaščita starejših razumemo organizirano izvajanje ukrepov, da bi preprečili nastanek socialnih potreb in dajanje družbene pomoči starim osebam, ki niso zmožne same sebi zagotoviti osnovnih pogojev za samostojno življenje in potrebujejo pomoč družbe. Vendar sodobna zaščita starejših ni usmerjena samo v zagotavljanje osnovnih materialnih pogojev za življenje, temveč zajema tudi organizirane aktivnosti,

katerih cilj je starejšim, ki to potrebujejo, zagotoviti ustrezne stanovanjske pogoje, primeren način prehranjevanja, druženja, kulturno-zabavne in rekreacijske aktivnosti, nego in različne servisne storitve (Cijan & Cijan, 2003, str. 120–121).

Temeljno izhodišče ukrepov na področju socialnega varstva je zagotavljanje dostojanstva, varnosti in enakih možnosti ter preprečevanje socialne izključenosti. Pravice starejših oseb do socialnega varstva opredeljuje zakon o ratifikaciji evropske socialne listine v 23. členu. Evropska socialna listina (Ur. l. RS, št. 24/1999) določa, da bodo podpisnice listine zagotavljale uresničevanje pravic starejših oseb do socialnega varstva, pri čemer se zavezujejo, da bodo neposredno ali v sodelovanju z javnimi in zasebnimi organizacijami sprejemale ali spodbujale ustrezne ukrepe, katerih namen je (Varuh človekovih pravic, brez datuma):

1. Omogočiti starejšim osebam, da ostanejo polnopravni člani družbe tako dolgo – glede na fizične, psihične in intelektualne zmožnosti – dokler to želijo in so sposobne zadovoljevati lastne potrebe, in to s pomočjo:
 - a) ustreznih sredstev, ki jim omogočajo spodobno življenje in aktivno vlogo v javnem, družbenem in kulturnem življenju,
 - b) informacij o službah in možnostih, ki so dosegljive starejšim osebam, ter o možnostih njihove uporabe;
2. Omogočiti starejšim osebam, da si svobodno izberejo svoj življenjski slog in da živijo samostojno v domačem okolju tako dolgo, kot želijo in zmorejo s pomočjo:
 - a) nastanitve, prilagojene njihovim potrebam in njihovem zdravstvenemu stanju ali ustrezni pomoči pri prilagajanju njihove nastanitve, ter
 - b) zdravstvene nege in storitev, ki jih potrebujejo glede na svoje stanje;
3. Jamčiti starejšim osebam, ki živijo v ustanovah, ustrezno pomoč ob upoštevanju njihove zasebnosti ter sodelovanja pri odločitvah, ki se nanašajo na življenjske razmere v ustanovah.

Socialnovarstvene storitve, namenjene odpravljanju socialnih stisk in težav, po Zakonu o socialnem varstvu (ZSV), Ur. l. RS, št. 3/2007, obsegajo prvo socialno pomoč, osebno pomoč, pomoč družini za dom in na domu, institucionalno varstvo ter vodenje, varstvo in zaposlitev pod posebnimi pogoji. Podrobnejši standardi in normativi posameznih socialnovarstvenih storitev, ki jih predpiše minister, pristojen za socialno varstvo, pa so določeni v Pravilniku o standardih in normativih socialnovarstvenih storitev (Ur. l. RS, št. 45/2010).

4.1 Zakonske podlage socialnega varstva

Pravica do socialne varnosti je temeljna človekova pravica, ki jo je Republika Slovenija opredelila v 50. členu Ustave Republike Slovenije (URS), Ur. l. RS, št. 33/1991. Socialne

pravice se urejajo na temelju ustavnih določb samo z zakonom, pri čemer mora biti zakonska ureditev socialnih pravic v skladu s splošno veljavnimi načeli mednarodnega prava in z mednarodnimi pogodbami, ki obvezujejo Slovenijo. Pomembna norma pri urejanju pravice do socialne varnosti pa je tudi določba 14. člena ustave enakost pred zakonom, na podlagi katere mora biti pravica do socialne varnosti zagotovljena vsakomur ne glede na narodnost, raso, spol, jezik, vero, politično ali drugo prepričanje, gmotno stanje, rojstvo, izobrazbo, družbeni položaj ali katerokoli drugo osebno okoliščino (URS). Do pravice do socialne varnosti so tako po ZSV upravičeni državljani Republike Slovenije, ki imajo stalno prebivališče v Sloveniji ter tujci, ki imajo dovoljenje za stalno prebivanje v Sloveniji.

V Sloveniji je bil leta 1992 sprejet ZSV, ki je temeljni zakon na področju socialnega varstva. Z uvedbo ZSV so bile določene pravne podlage za izvajanje institucionalnega varstva in storitev pomoči posameznikom in družini za dom in na domu v okviru javne službe. Poleg ZSV zakonske osnove za institucionalno varstvo starejših kot je dejavnost domov ureja tudi Zakon o zavodih. Zakon o zavodih je domove kot druge »organizacije posebnega družbenega pomena« preoblikoval v javne zavode, ki med cilji dejavnosti ne smejo imeti pridobivanje dobička. Lahko imajo presežek prihodkov nad stroški, ki pa ga morajo usmerjati v razvoj dejavnosti. Do leta 1992 so bile »organizacije posebnega družbenega pomena« oziroma zavodi v pristojnosti občin, z letom 1992 pa se je lastništvo in ustanoviteljstvo preneslo na državo. Domovi za starejše so tako prešli v državno pristojnost - njihov lastnik in ustanovitelj je postala država (Cizelj in drugi, 1999, str. 53).

Z letom 2012 sta se začela izvajati Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (ZUPJS), Ur. l. RS, št. 62/2010, 40/2011 in Zakon o socialno varstvenih prejemkih (ZSVarPre), Ur. l. RS, št. 61/2010, 40/2011, 110/2011, ki urejata področje uveljavljanja pravic iz javnih sredstev in področje socialnih transferov. ZUPJS centre za socialno delo (v nadaljevanju CSD) uvaja kot enotno vstopno točko uveljavljanja vseh pravic, odvisnih od dohodkov in premoženjskega stanja posameznikov in družin. ZSVarPre prinaša spremembe na področju denarne socialne pomoči in pri varstvenem dodatku za dopolnitev pokojnin, ki je bil doslej določen znotraj pokojninske zakonodaje (MDDSZ, 2011a, str. 9; MDDSZ, 2011c).

4.2 Izvajalci socialnega varstva

V skladu z ZSV dejavnost javne službe izvajajo javni socialno varstveni zavodi ter druge pravne in fizične osebe, ki pridobijo koncesijo na javnem razpisu. Pravne in fizične osebe lahko storitve socialnega varstva opravljajo tudi zunaj mreže javne službe, v kolikor pred začetkom izvajanja socialnovarstvenih storitev pridobijo (MDDSZEM, brez datuma a):

- dovoljenje za delo za konkretno socialnovarstveno storitev (vloga s potrebnimi prilogami se vloži na ministrstvu)
- soglasje k ceni za konkretno storitev (vloga se poda na ministrstvo ali občino, odvisno od vrste storitve) in
- odločbo o vpisu v register zasebnikov in pravnih oseb, ki opravljajo socialnovarstvene storitve (vloga se po pridobitvi zgoraj navedenih dokumentov vloži na ministrstvu).

Postopek pridobitve dovoljenja za delo in vpisa v register določa Pravilnik o opravljanju socialno varstvenih storitev na podlagi dovoljenja za delo in vpisa v register (Ur. l. RS, št. 3/2006). Ta določa pogoje, ki jih mora izpolnjevati vlagatelj za izdajo dovoljenja za delo in za vpis v register, ter našteva dokazila, s katerimi vlagatelj dokazuje izpolnjevanje zahtevanih pogojev. Pogoje za izvajanje socialnovarstvenih storitev, ki jih lahko opravlja zasebnik, opredeljuje 65. člen ZSV, ki določa, da lahko socialnovarstvene storitve opravlja zasebnik, ki izpolnjuje naslednje pogoje :

- ima ustrezno strokovno izobrazbo v skladu z 69. ali 70. členom zakona,
- ima opravljen strokovni izpit in je pridobil mnenje socialne zbornice,
- ima najmanj tri leta delovnih izkušenj na področju, na katerem bo opravljal zasebno delo, če bo opravljal delo, za katero se zahteva najmanj višješolska izobrazba,
- ni v delovnem razmerju,
- mu ni s pravnomočno odločbo sodišča prepovedano opravljanje poklica,
- ima zagotovljene prostore, opremo in kadre, če tako zahteva narava dela.

Zasebnik, ki izpolnjuje pogoje, lahko z opravljanjem socialnovarstvene storitve prične z dnem izdaje odločbe o vpisu v register zasebnikov in pravnih oseb, ki opravljajo socialnovarstvene storitve. Za izdajo dovoljenja za delo in vpis v register mora vlagatelj izpolnjevati pogoje, kot jih določa 3. člen Pravilnika o opravljanju socialno varstvenih storitev na podlagi dovoljenja za delo in vpisa v register:

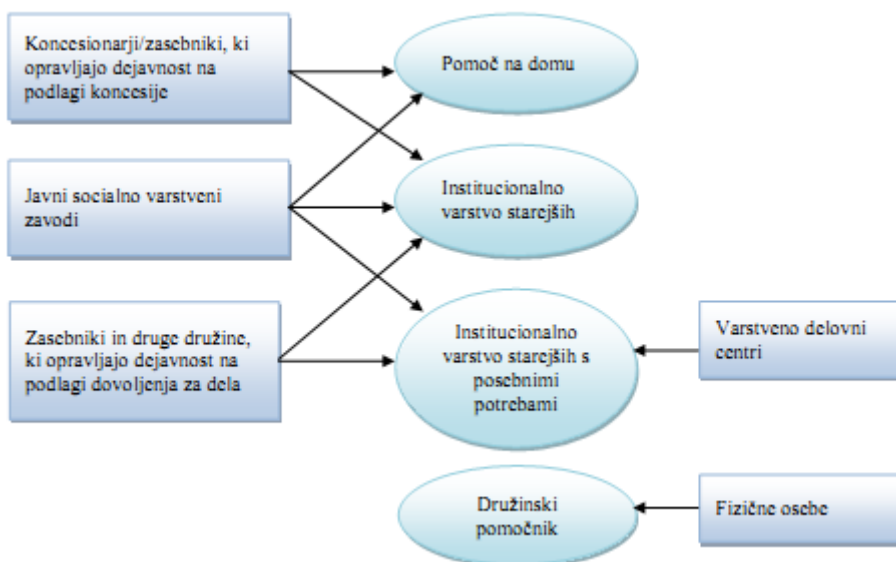
- da je pravna oseba v Republiki Sloveniji registrirana za opravljanje dejavnosti, ki je predmet postopka za izdajo dovoljenja za delo, oziroma da je podružnica tuje pravne osebe za opravljanje te dejavnosti vpisana v register v Republiki Sloveniji;
- da je fizična oseba v Republiki Sloveniji vpisana v Poslovni register Slovenije;
- da izpolnjuje pogoje glede prostorov, opreme, kadrov in druge pogoje, kot jih določajo zakon, ki ureja socialno varstvo, in na njegovi podlagi izdani izvršilni predpisi za opravljanje storitve, ki je predmet postopka;
- da izkazuje finančno in poslovno sposobnost za izvajanje storitve.

Novost od leta 2004 predstavlja institut družinskega pomočnika, katerega lahko izvajajo le fizične osebe. Socialnovarstvene storitve se torej izvajajo v institucijah, katerih ustanovitelj je država oziroma občina, pri koncesionarjih in v lastnih ali tujih družinah (slika 2).

Najštevilčnejši izvajalci socialnega varstva so javni socialni zavodi, ki izvajajo institucionalno varstvo, nekateri javni zavodi pa poleg institucionalnega varstva zagotavljajo tudi pomoč na domu.

Pravilnik o standardih in normativih socialnovarstvenih storitev določa, da je izvajalec storitve varstva v drugi družini, ki opravlja storitev na podlagi 65. člena ZSV, dolžan zagotoviti izvajanje zdravstvenega varstva in zdravstvene nege v sodelovanju z zdravstvenim domom ali izvajalcem s koncesijo na področju zdravstvenega varstva. V primeru sklenjene pogodbe z izvajalcem institucionalnega varstva iz javne mreže, zagotovi izvajanje zdravstvenega varstva in zdravstvene nege javni zavod oziroma koncesionar.

Slika 2: Izvajalci socialnovarstvenih storitev

Vir: Računsko sodišče Republike Slovenije (2008, str. 13).

Mrežo javne službe za socialno preventivo, za prvo socialno pomoč, za osebno pomoč, za pomoč družini za dom, za institucionalno varstvo ter za vodenje in varstvo ter zaposlitev pod posebnimi pogoji postavlja država, ki preko izvršilne oblasti določa tudi standarde storitev javne službe. Za organiziranje in delovanje mreže javne službe za pomoč družini na domu pa je zadolžena občina (ZSV).

4.3 Dolgotrajna oskrba

V Sloveniji nimamo enotno urejenega sistema dolgotrajne oskrbe starejših, kronično bolnih, invalidnih in oslabeledih oseb, ki pri opravljanju temeljnih življenjskih aktivnosti in drugih dnevnih opravil potrebujejo delno ali popolno pomoč druge osebe, ampak se različne storitve in prejemki zagotavljajo v okviru obstoječih sistemov zdravstvenega in

socialnega varstva, pokojninskega in invalidskega. Del storitev se zagotavlja v institucionalnih oblikah zdravstvenega varstva kot neakutna bolnišnična obravnava, ki se izvaja na negovalnih oddelkih in s podaljšanim bolnišničnim zdravljenjem. Na primarni ravni pa se oskrba v sistemu zdravstvenega varstva izvaja s patronažnim varstvom in zdravstveno nego na domu. V sklopu sistema socialnega varstva se uporabnikom zagotavljajo različne storitve, kot so dnevne in celodnevne oblike institucionalnega varstva, storitve pomoči na domu in mobilne pomoči, dejavnost dnevnih centrov, pravica do družinskega pomočnika, oskrba v oskrbovanih stanovanjih ter različni socialnovarstveni programi osebne asistencije za invalidne osebe. Osebe, za katere se ugotovi, da potrebujejo tujo pomoč, lahko izbirajo med storitvami v domačem okolju ali v institucionalnih oblikah oziroma lahko iz tega naslova dobijo tudi denarne prejemke, s katerimi si (do)plačujejo prej naštetih storitev (MDDSZ, 2006, str. 18; MDDSZ, 2010a). Eden izmed denarnih prejemkov je dodatek za pomoč in postrežbo, do katerega je oseba upravičena v primeru, ko sama ni sposobna opravljati temeljnih dnevnih opravil in pri tem potrebuje pomoč druge osebe. Dodatek se zagotavlja na podlagi različnih zakonov, in sicer Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, Zakona o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb, Zakona o socialnem varstvu, Zakona o vojnih veteranih in Zakona o vojnih invalidih. Oseba je do dodatka upravičena le na podlagi enega zakona, zagotavlja pa se v obliki dodatka k starostni pokojnini, invalidski pokojnini, invalidnini, denarni socialni pomoči ali invalidnini za vojne veterane (Ušlakar, 2009, str. 41–42). Storitve in prejemki se delno financirajo iz prispevkov za socialno zavarovanje v okviru obveznega zdravstvenega zavarovanja in obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja, delno pa iz davkov (državni in občinski proračuni). Socialnovarstvene storitve so krite iz javnih virov le v primeru nezmožnosti lastnega plačila, sicer pa jih plačujejo uporabniki oziroma njihovi svojci (MDDSZ, 2006, str. 18–19).

5 OBLIKOVANJE CEN SOCIALNOVARSTVENIH STORITEV

Pravilnik o metodologiji za oblikovanje cen socialnovarstvenih storitev (Ur. l. RS, št. 3/2006) za vse storitve (prvo socialno pomoč, osebno pomoč, pomoč družini (pomoč za dom, pomoč na domu, socialni servis), institucionalno varstvo, vodenje, varstvo ter zaposlitev pod posebnimi pogoji), na enoten način določa vse stroške, ki se lahko upoštevajo kot elementi za oblikovanje cen, in način oblikovanja cen storitev. Izvajalci standardnih⁴ in nadstandardnih⁵ socialnovarstvenih storitev določijo cene na osnovi načrtovanih povprečnih mesečnih stroškov za tekoče leto – elementov za oblikovanje cen,

⁴Socialnovarstvena storitev, ki se izvaja na način in v obsegu, ki je določen s predpisi o standardih in normativih za izvajanje socialnovarstvenih storitev in predpisi o minimalnih tehničnih pogojih za izvajanje socialnovarstvenih storitev.

⁵Socialnovarstvena storitev, ki se izvaja v pogojih, ki so višji od minimalnih tehničnih pogojev za izvajanje socialnovarstvenih storitev. Za nadstandardne socialnovarstvene storitve se ne štejejo dodatne storitve, ki so posebej opredeljene v dogovoru v trajanju, vrsti in načinu zagotavljanja storitve (Pravilnik o metodologiji za oblikovanje cen socialnovarstvenih storitev).

preračunanih na enoto storitve (ura, dan ali mesec) (Pravilnik o metodologiji za oblikovanje cen socialnovarstvenih storitev).

Poleg stroškov dela, stroškov materiala in storitev ter stroškov amortizacije, se kot element cen upoštevajo tudi stroški investicijskega vzdrževanja in stroški financiranja. V izvajanje socialnovarstvenih storitev namreč poleg javnih zavodov vstopajo še drugi izvajalci, ki pridobijo koncesijo ali dovoljenje za delo, ki so za opravljanje teh storitev vložili svoja ali izposojena sredstva (kapital). Zato pri teh izvajalcih socialnovarstvenih storitev nastajajo stroški financiranja, ki jih v določenem obsegu lahko vključijo v ceno.

Pravilnik poleg splošnih elementov določa še posebnosti pri oblikovanju cen posameznih socialnovarstvenih storitev. Tako se pri pomoči na domu stroški strokovne priprave, vodenja in koordiniranja ne vključujejo v ceno storitve, ki jo plača uporabnik, temveč te stroške izvajalcu pokriva občina najmanj v višini 50 % celotnih stroškov storitve, kar pomeni subvencijo občine. Občina se lahko odloči, da poleg teh stroškov izvajalcu subvencionira še del drugih stroškov, kar znižuje ceno, ki jo mora plačevati uporabnik. Če izvajalec zaposluje oskrbovalce na domu, v celoti ali deloma, na podlagi programov aktivne politike zaposlovanja, se tudi ta sredstva, pridobljena iz državnega proračuna, štejejo kot subvencija, ki zmanjšuje ceno storitve, ki jo plača uporabnik. Cena se določi tako, da se vsi stroški, zmanjšani za višino subvencije, preračunajo na efektivno uro storitve, kar omogoča lažje in bolj korektno obračunavanje v primeru sprememb med izvajanjem storitve in s tem prilagajanje potrebam posameznega upravičenca (Pravilnik o metodologiji za oblikovanje cen socialnovarstvenih storitev).

Za institucionalno varstvo starejših so natančneje določeni elementi, ki se lahko upoštevajo za oblikovanje cene standardne storitve oskrbe I, pri čemer so stroški dela ter stroški materiala in storitev standardizirani. Cene drugih oblik institucionalnega varstva starejših se določajo kot možno odstopanje od cene za standardno storitev oskrbe I, in sicer (Pravilnik o metodologiji za oblikovanje cen socialnovarstvenih storitev):

- Cena storitve dnevnega varstva, ki jo izvaja izvajalec celodnevne institucionalnega varstva v trajanju 8 ur dnevno, se določi v višini 70 % cene storitve celodnevne institucionalnega varstva in glede na razvrstitev uporabnikov v kategorijo oskrbe. Če se storitev izvaja več ali manj kot 8 ur dnevno, se cena za takšno storitev sorazmerno zviša ali zniža, razen stroškov prehrane, ki se obračunajo v celoti za obroke, ki so uporabniku zagotovljeni v času izvajanja storitve;
- Cene nadstandardnih storitev se določijo tako, da se cena oskrbe poveča za stroške, ki se nanašajo na nadstandardni bivalni prostor (višji strošek amortizacije in investicijskega vzdrževanja zaradi večje površine bivalnega prostora, amortizacija dodatne opreme, stroški čiščenja, poraba vode in drugo). Povečani stroški morajo biti posebej izkazani in dokumentirani;

- Cena storitve oskrbe II se določi tako, da se cena storitve oskrba I poveča za višino dodatka za pomoč in postrežbo za opravljanje večine osnovnih življenjskih potreb v skladu s predpisi s področja pokojninskega in invalidskega zavarovanja;
- Cena storitve oskrbe III za osebe, ki potrebujejo neposredno osebno pomoč za opravljanje vseh osnovnih življenjskih potreb oziroma za najtežje prizadete osebe, se določi tako, da se cena storitve oskrba I poveča za višino dodatka za pomoč in postrežbo za opravljanje vseh osnovnih življenjskih potreb oziroma za višino dodatka za pomoč in postrežbo za najtežje prizadete upravičence v skladu s predpisi s področja pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

Cene oskrbe so oblikovane v skladu z veljavno metodologijo ter predpisanimi standardi in normativi, sprejemajo pa jih pristojni organi upravljanja zavodov, ki morajo k tem cenam pridobiti tudi soglasje MDDSZ (1997, str. 11). Dodaten obseg oskrbe, ki ni predmet standardnega obsega posamezne kategorije oskrbe, se lahko zaračunava samo na podlagi izkazanih in dokumentiranih dodatnih stroškov, ki nastajajo v zvezi z opravljanjem teh storitev, in sicer pod pogojem, da se uporabnik zanje odloči prostovoljno in da so opredeljene v dogovoru o trajanju, vrsti in načinu zagotavljanja storitve institucionalnega varstva (Pravilnik o metodologiji za oblikovanje cen socialnovarstvenih storitev).

Pravilnik o metodologiji za oblikovanje cen socialnovarstvenih storitev določa tudi postopek za izdajo soglasja k ceni storitve. Predlog cene oziroma vlogo za soglasje k ceni vloži izvajalec storitve, pri čemer izpolni predpisan obrazec in priloži ustrezne priloge. Soglasje k ceni izda organ, ki je po ZSV določen za izdajo soglasja: za osebno pomoč in pomoč na domu občinski upravni organ, za ostale socialnovarstvene storitve pa ministrstvo, pristojno za socialno varstvo.

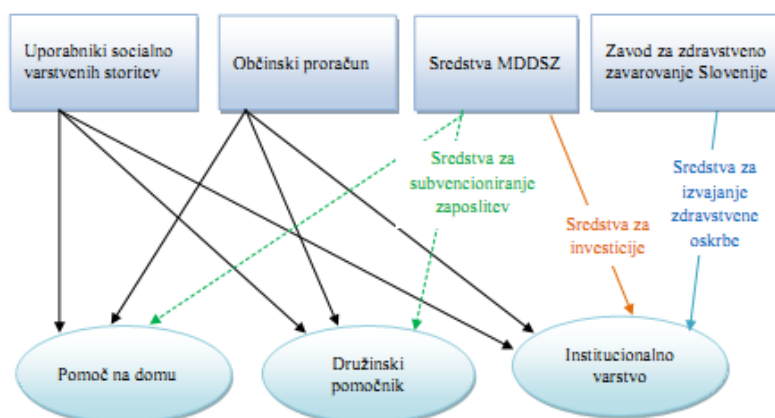
6 FINANCIRANJE SOCIALNOVARSTVENIH STORITEV

Socialnovarstvene storitve se financirajo iz neposrednih plačil uporabnikov storitev ter javnih sredstev (iz državnega in občinskih proračunov), zbranih od vseh plačnikov davkov in prispevkov za socialno zavarovanje v okviru obveznega zdravstvenega zavarovanja ter obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja (MDDSZ, 2006, str. 18–19).

Financiranje dejavnosti domskega varstva starejših bremeni predvsem same uporabnike in zdravstveno zavarovalnico. Plačilo oskrbnine institucionalnega varstva je v grobem razdeljeno na dva dela - na oskrbni in negovalni del. Oskrbni del storitve, ki zajema hrano, stanovanje in z njim povezane stroške, so dolžni plačevati oskrbovanci sami, del stroškov institucionalnega varstva, ki obsega zdravstveno nego in rehabilitacijo, pa se financira s strani Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (v nadaljevanju ZZZS) iz sredstev obveznega zdravstvenega zavarovanja v obsegu, ki je vsako leto sproti dogovorjen. Zdravljenje oskrbovancev opravljajo izvajalci osnovnega zdravstvenega varstva. Vire

financiranja socialnovarstvenih storitev prikazuje slika 3. V primeru, kadar oskrbovanec ali njegova družina nima dovolj lastnih sredstev lahko CSD na zahtevo upravičenca odloči o delni ali celotni oprostitvi plačila v skladu z merili, ki jih predpiše Vlada Republike Slovenije. Če je upravičenec delno ali v celoti oproščen plačila storitve institucionalnega varstva v zavodih za odrasle, doplačilo stroškov do polne cene storitve financira občina, na območju katere ima upravičenec stalno prebivališče (Računsko sodišče Republike Slovenije, 2008, str. 15–16; MDDSZ, 1997, str. 11; Mihajlovič, 2009).

Slika 3: Viri financiranja socialnovarstvenih storitev

Vir: Računsko sodišče Republike Slovenije (2008, str. 12).

Občina izbere izvajalca storitve pomoč na domu, poda soglasje k ceni storitve, z višino subvencije pa tudi vpliva na višino cene, ki jo plača uporabnik. ZSV namreč določa, da se pomoč na domu financira iz proračuna občine, in sicer najmanj v višini 50 % subvencije k ceni storitve in v višini, za katero je upravičenec oziroma drug zavezanec delno ali v celoti oproščen plačila.

Po ZSV (99. člen) se pravice družinskega pomočnika financirajo iz proračuna občine iz naslova dodatka za tujo nego in pomoč oziroma dodatka za pomoč in postrežbo. Občina družinskemu pomočniku prav tako krije prispevke. Pravice družinskega pomočnika se dodatno financirajo s sredstvi invalidne osebe do višine njene plačilne sposobnosti in s sredstvi v višini prispevka zavezancev. Kadar ta sredstva ne zadostujejo, razliko doplača občina.

Sredstva za izgradnjo domov in financiranje novih investicij so se v preteklosti zagotavljala iz različnih virov. Do leta 1990 so se v ta namen združevala sredstva Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter se zbirala v Skladu za izgradnjo domov za upokojece. S sprejetjem ZSV leta 1992 je pravice in obveznosti ustanovitelja domov za starejše osebe prevzela Republika Slovenija, ki iz državnega proračuna po zakonu zagotavlja investicije v institucionalno varstvo, delno pa pri investiranju sodelujejo

tudi občine (MDDSZ, 1997, str. 12). Medtem, ko investicije v javne zavode niso zajete v plačilih uporabnikov, se strošek investicije pri koncesionarjih in zasebnikih, ki sami financirajo gradnjo objektov, upošteva pri ceni storitve.

7 MERILA ZA DOLOČANJE OPROSTITEV PRI PLAČILIH SOCIALNOVARSTVENIH STORITEV

Po ZSV so upravičenci in drugi zavezanci⁶ dolžni plačati socialnovarstveno storitev, izjema so le prejemniki trajne socialne pomoči ali nadomestila za invalidnost po Zakonu o družbenem varstvu odraslih telesno in duševno prizadetih oseb, ki so oproščeni plačila vseh storitev razen institucionalnega varstva. Storitve socialnovarstvenih programov finančno najprej bremenijo same uporabnike ali zavezance (njihove svojce) glede na socialni položaj. V kolikor upravičenec oziroma njegovi zavezanci niso zmožni plačevati teh storitev lahko uporabnik zaprosi za delno ali celotno oprostitev plačila storitve, o čemer na podlagi Uredbe o merilih za določanje oprostitev pri plačilih socialno varstvenih storitev (Ur. l. RS, št. 110/2004) odloča krajevno pristojni CSD (Računsko sodišče Republike Slovenije, 2008, str. 11).

Uredba glede na višino dohodkov uporabnikov in zavezancev določa oprostitev plačil za socialnovarstvene storitve, ki jih v okviru mreže javne službe in v skladu s predpisanimi standardi in normativi opravi javni socialnovarstveni zavod ali koncesionar. Oprostitev se lahko določijo le za standardno storitev, ne pa tudi takrat, ko se upravičenec odloči za nadstandard ali za storitev pri zasebnem izvajalcu brez koncesije, razen kadar upravičenec storitev nujno potrebuje, pa ni na voljo standardne storitve. Za storitve, kot so osebna pomoč, pomoč družini na dom in pa storitve vodenja, varstva in zaposlitve pod posebnimi pogoji, so plačila oproščeni vsi, ki imajo z izvajalcem sklenjen dogovor o izvajanju storitve v skladu z zakonom (Uredba o merilih za določanje oprostitev pri plačilih socialno varstvenih storitev).

Uredba pri oprostitvi plačila oziroma doplačila storitve upošteva dejanski prispevek zavezanca k preživljanju upravičenca, ki izhaja iz siceršnje dolžnosti preživljanja po predpisih o zakonski zvezi in družinskih razmerjih. Otroci svoje starše velikokrat vzamejo k sebi ali jim na njihovem domu na različne načine pomagajo pri preživljanju, če pa so v domu za starejše, jim nudijo priboljške in zagotavljajo druge za življenje potrebne stvari (na primer obleko, higienske potrebščine ipd.). Polnoletni otrok je dolžan po svojih zmožnostih preživljati svoje starše, če ti nimajo dovolj sredstev za življenje in si jih ne morejo pridobiti. V tem primeru sam izbere, ali bo staršu plačeval preživnino, ali ga bo

⁶Na podlagi uredbe je zavezanec fizična oseba, ki ni družinski član, če jo z upravičencem do storitve veže preživninska obveznost po predpisih o zakonski zvezi in družinskih razmerjih, in druga pravna ali fizična oseba, ki jo k plačilu stroškov oskrbe ali institucionalnega varstva za upravičenca zavezuje izvršljiv pravni naslov ali pravni posel.

vzel k sebi v preživljanje, ali pa bo poskrbel za njegovo preživljanje na drug način. Tako otroci, pri katerih živijo starši, in ki na drug način preživljajo svoje starše, svojo dolžnost preživljanja izpolnjujejo na drug način (ne z denarno preživnino), kar je treba upoštevati tudi pri določitvi njihovega prispevka k (do)plačilu storitve. Uredba zato določa, da je (do)plačila storitve v višini vrednosti preživljanja oproščen tudi tisti, ki z upravičencem pred CSD sklene dogovor o preživljanju na drug način. V tem dogovoru pa morata biti opredeljena način preživljanja in njegova vrednost. Dogovor ne more zajemati dogovora o preživnini v denarju, saj se tovrstni sporazum po predpisih o zakonski zvezi in družinskih razmerjih sklene v obliki notarskega zapisa. V primeru izvajanja pomoči družini na domu pa je v celoti oproščen zavezanec, ki upravičenca vzame k sebi v preživljanje (MDDSZEM, brez datuma c).

CSD lahko za upravičenca do institucionalnega varstva določi oprostitev tudi v primeru, ko je bila upravičencu zagotovljena nadomestna oblika bivanja in oskrbe izven mreže javne službe, ki (Uredba o merilih za določanje oprostitev pri plačilih socialno varstvenih storitev, 4. člen):

- izvaja program stanovanjske skupine ali bivalne skupnosti kot dopolnilni program socialnega varstva ali storitev institucionalnega varstva na podlagi dovoljenja za delo,
- je o izvajanju programa oziroma storitve sklenil pogodbo z uporabnikom storitve in občino, kjer ima upravičenec stalno prebivališče, s katero se je občina zavezala za plačilo oziroma (do)plačilo,
- ima oblikovano ceno v skladu s predpisano metodologijo za oblikovanje cen socialno varstvenih storitev in je k ceni pridobil soglasje ministrstva, pristojnega za socialno varstvo.

Plačila storitev pomoč družini na domu v obliki socialne oskrbe na domu ali v obliki mobilne pomoči in institucionalnega varstva v obliki celodnevne bivanja, organizirane prehrane in varstva v zavodu, v drugi družini ali drugi organizirani obliki je v celoti oproščen vsak upravičenec in zavezanec, kadar upravičenec sklene dogovor o izvajanju storitve v skladu z zakonom, in če (Uredba o merilih za določanje oprostitev pri plačilih socialno varstvenih storitev):

- nima družinskih članov ali drugih zavezancev,
- nima dohodkov ali če njegov ugotovljeni dohodek ne dosega meje socialne varnosti⁷,
- ne prejema dodatka za pomoč in postrežbo ali drugih dodatkov, namenjenih zagotavljanju nege in pomoči druge osebe.

⁷Meja socialne varnosti je odvisna od minimalnega dohodka, ki je določen v razmerju do osnovnega zneska minimalnega dohodka predpisanega z zakonom, in od ugotovljenega dohodka ter predstavlja znesek, ki mora upravičencu in njegovim družinskim članom ostati za preživljanje po plačilu prispevka za opravljeno storitev.

Oprostitev upravičenca se določi kot razlika med vrednostjo storitve in njegovim prispevkom, oprostitev zavezanca pa kot razlika med višino oprostitve upravičenca in prispevkom zavezanca. Če prispevki upravičenca in zavezancev glede na njihovo plačilno sposobnost⁸ ne zadostujejo za pokritje vrednosti socialnovarstvene storitve razliko (do)plača Republika Slovenija oziroma občina iz javnih virov (MDDSZEM, brez datuma b).

8 INSTITUCIONALNO VARSTVO STAREJŠIH

Institucionalno varstvo je socialnovarstvena storitev, ki obsega vse oblike pomoči v zavodu, drugi družini⁹ ali drugi organizirani obliki¹⁰, s katerimi se upravičencem nadomešča, dopolnjuje ali zagotavlja funkcijo doma ali lastne družine, zlasti pa bivanje, organizirana prehrana, varstvo in zdravstveno varstvo (ZSV). Njihova zdravstvena dejavnost, to je zdravstvena nega in rehabilitacija, je opredeljena z Zakonom o zdravstveni dejavnosti (ZZDej), Ur. l. RS, št. 23/2005.

Institucionalno varstvo v zavodski obliki delimo na institucionalno varstvo starejših, ki ga izvajajo domovi za starejše, ter institucionalno varstvo odraslih za posebne skupine odraslih oseb (duševno motene, s telesno prizadetostjo, slepe in slabovidne), ki ga izvajajo posebni socialnovarstveni zavodi, varstveno delovni centri ter zavodi za usposabljanje otrok in mladostnikov z motnjami v razvoju (Računsko sodišče Republike Slovenije, 2008, str. 14). Storitve je lahko trajna ali začasna (kadar se izvaja le za določeno obdobje) oziroma občasna (kadar se izvaja za krajši čas in se periodično ponavlja) in traja dokler obstojajo razlogi za vključitev upravičenca v institucionalno varstvo in dokler je pripravljen storitev sprejemati (Pravilnik o standardih in normativih socialnovarstvenih storitev).

Institucionalno varstvo starejših ljudi v Sloveniji po ZSV opravljajo javni socialnovarstveni zavodi – domovi za starejše občane (splošni in kombinirani) kot javno službo. Prav tako so v nekaterih domovih za starejše občane (dislocirano ali v istem objektu) organizirane enote za posebne skupine odraslih ljudi. Za vse pa velja temeljno načelo kombiniranosti – zagotavljanje varstva za zdrave in bolne oskrbovance.

⁸Znesek, do katerega je upravičenec oziroma zavezanec sposoben plačati oziroma prispevati k plačilu storitve.

⁹Storitev institucionalnega varstva v drugi družini se izvaja v družini, ki ni sestavljena iz družinskih članov upravičenca.

¹⁰Storitev institucionalnega varstva v drugi organizirani obliki je lahko zagotovljena v stanovanjski skupini, bivalni enoti, oskrbovanem stanovanju, oskrbnem domu in z bivanjem zunaj institucije na podlagi individualnega paketa storitve.

8.1 Izvajalci institucionalnega varstva

Dosedanji razvoj skrbi za starejše v Sloveniji je v večji meri temeljil na institucionalnem varstvu in je primerljiv z razvitimi evropskimi državami. Institucionalno varstvo oziroma domsko varstvo je ena od oblik varstva ljudi, ki je po merilih Organizacije združenih narodov namenjena približno 5 % starostne populacije nad 65 let (Leskovic, 2004, str. 737). Po zadnjih podatkih Skupnosti socialnih zavodov Slovenije (v nadaljevanju SSZS) je bilo na dan 31. 12. 2018 v Sloveniji na voljo 21.063 mest v domovih in posebnih zavodih; od tega 13.206 mest v javnih domovih za starejše, 5.361 mest pri izvajalcih s koncesijo ter 2.496 mest v posebnih zavodih (SSZS, brez datuma b). Število izvajalcev institucionalnega varstva v okviru SSZS se je v obdobju 2008–2018 povečalo za 16, tako da je bilo konec leta 2018 59 javnih zavodov in 43 koncesionarjev (glej tabelo 3). Skupno število kapacitet za starejše in za odrasle s posebnimi potrebami se je v navedenem obdobju povečalo za 3.052, pri čemer so se kapacitete za starejše povečale za 18,2 %, kapacitete za odrasle s posebnimi potrebami pa za 8,33 %.

Tabela 3: Institucionalno varstvo za obdobje 2008–2018

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Število izvajalcev	87	92	94	96	98	98	98	99	100	100	102
Javni zavodi	60	60	60	60	59	59	59	59	59	59	59
Zasebniki/koncesionarji	27	32	34	36	39	39	39	40	41	41	43
Skupna kapaciteta (postelj)	18.011	18.808	19.126	19.327	19.973	20.218	20.224	20.537	20.602	20.718	21.063
Za starejše	15.707	16.492	16.810	17.009	17.620	17.862	17.868	18.175	18.227	18.331	18.567
Za odrasle s posebnimi potrebami	2.304	2.316	2.316	2.318	2.353	2.356	2.356	2.362	2.375	2.387	2.496

Vir: SSZS (2019a).

Na podlagi seznama zasebnikov in pravnih oseb, ki opravljajo socialnovarstvene storitve na podlagi dovoljenja za delo in so vpisani v register pri MDDSZEM, storitev institucionalnega varstva kot tržno dejavnost na podlagi dovoljenja za delo opravlja pet¹¹ izvajalcev (MDDSZEM, brez datuma a).

8.2 Projekcije števila uporabnikov institucionalnega varstva

Projekcija potrebnega števila mest v institucionalnem varstvu temelji zgolj na mednarodno in nacionalno sprejetih merilih in je neodvisna od sprejetja nacionalnih ukrepov drugih socialnovarstvenih storitev, ki se navezujejo na prebivalstvo, staro 65 let in več, in ki bi lahko vplivali na zmanjšanje potreb po institucionalnem varstvu starejših. Ob upoštevanju demografske projekcije za Slovenijo EUROPOP2018 in predpostavki konstantnih

¹¹MGC Bistrica d.o.o., Dom Danica d.o.o., Dom Brigita, nastanitve in druge storitve, Brigita Beznec s.p., Zavod usmiljenk, duhovno karitativni prosvetni zavod, KDU domovi upokojencev d.o.o.

obstoječih kapacitet ob koncu leta 2018 bo do leta 2100 primanjkovalo 9.372 mest v institucionalnem varstvu za starejše, če želimo institucionalno varstvo zagotoviti za 5 % ciljne populacije. V tem primeru bi se indeks pokritosti potreb v obdobju 2018–2100 zmanjšal za 26,1 ter bi leta 2100 znašal 66,5, kar pomeni, da bi lahko institucionalno varstvo lahko zagotovili le 66,5 % vseh starejših, ki bi potrebovali institucionalno varstvo (glej tabelo 4). Če bi v kapacitetah upoštevali še 2.496 mest v posebnih domovih, pa bi leta 2100 indeks pokritosti znašal 75,4, v primeru zagotovitve števila mest za 5 % ciljne populacije.

Nacionalni program socialnega varstva za obdobje 2011–2020 za celodnevno institucionalno varstvo starejših od 65 let predvideva 4,8 % ciljne populacije. Projekcija v tabeli 4 kaže, da navedeni cilj, ob predpostavki kapacitet ob koncu leta 2018, ne bi bil realiziran, saj bi do leta 2020 primanjkovalo 1.803 mest ter bi indeks pokritosti znašal 91,2.

Tabela 4: Projekcija potrebnega števila mest v institucionalnem varstvu do leta 2100 glede na demografsko projekcijo Slovenije - EUROPOP2018

Leto	Prebivalci		Kapacitete konec leta 2018*	Število mest za 4,8 % ciljne skupine			Število mest za 5 % ciljne skupine			
	Skupaj	Število		%	Potrebno število mest	Razlika v številu mest	Indeks pokritosti potreb	Potrebno število mest	Razlika v številu mest	Indeks pokritosti potreb
2018	2.066.880	401.262	19,41	18.567	19.261	-694	96,40	20.063	-1.496	92,54
2020	2.083.676	424.375	20,37	18.567	20.370	-1.803	91,15	21.219	-2.652	87,50
2030	2.079.967	520.461	25,02	18.567	24.982	-6.415	74,32	26.023	-7.456	71,35
2040	2.056.567	586.088	28,50	18.567	28.132	-9.565	66,00	29.304	-10.737	63,36
2050	2.024.248	634.465	31,34	18.567	30.454	-11.887	60,97	31.723	-13.156	58,53
2060	1.961.700	617.282	31,47	18.567	29.630	-11.063	62,66	30.864	-12.297	60,16
2070	1.893.609	565.927	29,89	18.567	27.164	-8.597	68,35	28.296	-9.729	65,62
2080	1.846.638	558.527	30,25	18.567	26.809	-8.242	69,26	27.926	-9.359	66,49
2090	1.819.201	563.212	30,96	18.567	27.034	-8.467	68,68	28.161	-9.594	65,93
2100	1.796.441	558.777	31,10	18.567	26.821	-8.254	69,22	27.939	-9.372	66,46

Opomba: *Iz vseh kapacitet konec leta 2018 so izzete kapacitete posebnih zavodov (2.496 mest).

Vir: Lastno delo.

Če predpostavimo, da je v zavodu v povprečju zagotovljenih 200 mest, bi morala država za institucionalno varstvo starejših glede na skupne kapacitete zavodov ob koncu leta 2018 do leta 2100 dodatno zgraditi 34 zavodov, da bi zagotovila institucionalno varstvo za 5 % ciljne skupine. V kolikor bi upoštevali kapacitete brez posebnih zavodov (18.567 mest) pa bi morala država zagotoviti izgradnjo 47 dodatnih zavodov.

8.3 Sredstva institucionalnega varstva

Institucionalno varstvo obsega osnovno oskrbo in socialno oskrbo v skladu s predpisi s področja socialnega varstva ter zdravstveno varstvo, tj. zdravstvena nega in rehabilitacija, po predpisih s področja zdravstvenega varstva. Osnovna oskrba zajema bivanje,

organiziranje prehrane, tehnično oskrbo in prevoz. Socialna oskrba je strokovno vodena dejavnost, namenjena izvajanju vsebin socialne preventive, terapije in vodenja upravičencev. Vključuje izvajanje nalog varstva, posebnih oblik varstva, vzgoje in priprave na življenje in nalog vodenja (Pravilnik o standardih in normativih socialnovarstvenih storitev, 8. člen).

Sredstva, porabljena za izvedbo storitve institucionalnega varstva (domovi za starejše in posebni zavodi) v obdobju 2011–2018, so prikazana v tabeli 5. Celotni prihodki po oskrbni, zdravstveni in drugi dejavnosti so v letu 2018 znašali 388.063 tisoč EUR in so se v primerjavi s preteklim letom povečali za 6,0 %, glede na leto 2011 pa za 20,4 %. Povprečna cena za zdravstveno nego, ki jo financira ZZZS je v letu 2018 znašala 15,26 EUR za javne domove, 17,82 EUR za zasebne domove, za vso instituionalno varstvo pa 15,67 EUR (SSZS, 2019e, str. 12).

Tabela 5: Sredstva institucionalnega varstva za obdobje 2011–2018 (v tisoč EUR)

CELOTNI PRIHODKI PO DEJAVNOSTIH IN VIRIH		2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
1	Oskrbna dejavnost	184.856	191.261	196.462	202.578	206.038	212.970	217.514	228.229
1.1	Plačila uporabnikov, svojcev in drugih	155.175	158.946	162.950	164.243	164.331	163.825	171.319	179.352
1.2	Doplačila in plačila občin	29.681	29.751	31.545	33.095	36.444	45.342	45.295	46.326
1.3	Prihodki od zdravil samopl., PZZ, občina	/	2.564	1.966	5.241	5.264	3.804	899	2.551
2	Zdravstvena dejavnost	105.647	105.206	100.410	102.752	105.497	110.977	109.406	116.512
3	Drugo	31.822	30.542	33.948	34.488	36.769	36.776	39.153	43.322
SKUPAJ		322.325	327.009	330.820	339.818	348.304	360.723	366.073	388.063

Vir: SSZS (2019a).

Največji delež v prihodkih obsegajo plačila uporabnikov, svojcev in drugih ter plačila ZZZS za pokrivanje zdravstvene dejavnosti. Delež¹², ki ga za oskrbni del storitve prispevajo uporabniki institucionalnega varstva starejših, se je v obdobju 2011–2018 zmanjšal za 5,3 odstotne točke, (iz 83,9 % na 78,6 %), delež, ki se za oskrbni del storitve prispeva iz občinskih proračunov pa se je v navedenem obdobju povečal za 4,2 odstotni točki (iz 16,1 % na 20,3 %). Iz tabele 5 lahko sklepamo, da se delež plačil uporabnikov rahlo povečuje zaradi povečevanja števila starejših ljudi, delež plačil občin pa se povečuje zaradi naraščanja tistih starejših, ki sami ali s pomočjo svojcev ne zmorejo plačevati institucionalnega varstva ter morajo zaprositi za oprostitev (delno ali v celoti) plačevanja oskrbe, katero mora nato kriti občina iz svojih proračunskih sredstev.

¹²Pri izračunu deleža so upoštevana zgolj plačila uporabnikov in sredstva občin (oskrbni del storitve), medtem ko so sredstva ZZZS ločena in namenjena izključno zdravstveni oskrbi.

9 ANALIZA STANJA NA PODROČJU INSTITUCIONALNEGA VARSTVA ZA STAREJŠO POPULACIJO

9.1 Domovi za starejše

Domovi za starejše kot oblika storitev in pomoči so dobro poznani že vrsto let. Osnovna dejavnost domov je izvajanje institucionalnega varstva za starejše. ZSV jo uvršča v javno službo ter opredeljuje kot obliko socialnovarstvene storitve, ki je namenjena odpravljanju osebnih stisk in težav starejših od 65 let in drugih oseb, ki zaradi starosti, bolezni ali drugih razlogov ne morejo živeti doma. Pri nas je večina domov za starejše v lasti države (javni zavodi), vse več pa je tudi zasebnih domov, ki so od države pridobili koncesijo za opravljanje dejavnosti.

Do storitev v domovih so po zakonu upravičeni državljani Republike Slovenije, ki imajo v Sloveniji stalno prebivališče ter tujci, ki imajo dovoljenje za stalno bivanje. O sprejemu, premestitvi oziroma odpustu iz doma odločajo domovi v soglasju z oskrbovanci ali njihovimi zastopniki. Ob namestitvi oziroma sprejemu v oskrbo stanovalec in dom sprejmeta dogovor, v katerem opredelita obseg in vrsto oziroma ustrezno kategorijo storitev oskrbe ter posebnosti pri izvajanju teh storitev. Domovi si prizadevajo svojim stanovalcem zagotoviti čim bolj kvalitetno in strokovno oskrbo, nego in pomoč ter življenje v takšnih okvirih, kot jih dopuščata njihova starost in zdravstveno stanje (SSZS, brez datuma b).

Velikost domov oziroma njihova kapaciteta je različna, vsi pa so arhitektonsko prilagojeni potrebam starejše populacije. Poleg stanovanjskega dela imajo domovi tudi prostor za skupno preživljanje prostega časa, dnevni prostor, ambulanto, prostor za telesno vadbo, večina pa tudi knjižnico. V okviru doma so večinoma na voljo tudi različne storitvene dejavnosti (frizerski salon, pedikura, masaže, trgovina). Domovi postajajo tudi vedno bolj odprte ustanove, ki se povezujejo z ožjim in širšim družbenim okoljem. Večina domov nudi možnost aktivnega preživljanja prostega časa (ustvarjalne delavnice, ročna dela, izdelovanje različnih izdelkov, pevski zbor, izleti, pikniki). Različne kulturne prireditve, obiski zunanjih skupin, prostovoljci različnih starostnih skupin, ki vodijo različne dejavnosti pa omogočajo medgeneracijsko druženje in popestrijo domsko življenje. Redno so organizirana tudi praznovanja rojstnih dni stanovalcev. Zelo pomembna je tudi duhovna oskrba stanovalcev, zato so v večini domov redni tedenski obiski duhovnika, nekateri domovi pa imajo tudi kapelice, molitvene skupine in redne maše (Internet Media d.o.o., 2011a).

Osnovne storitve, ki jih morajo domovi zagotavljati, obsegajo (SSZS, brez datuma b):

- bivanje oziroma namestitvev v eno-, dvo- ali več posteljnih sobah;

- vzdrževanje prostorov in perila;
- organizirano in zdravstvenemu stanju primerno prehrano ter tehnično oskrbo;
- osebno pomoč, socialno oskrbo ter varstvo;
- zdravstveno nego in zdravstveno rehabilitacijo;
- osnovno zdravstveno in specialistično konziliarno dejavnost, ki jo v domovih izvajajo zdravstveni domovi ali zasebni zdravniki.

Vse storitve v okviru osnovne dejavnosti so standardizirane. Odstopanja od standarda, ki vplivajo tudi na višino cene oskrbe, so dopustna navzgor zaradi boljših (nadstandardnih) bivalnih pogojev, odstopanja navzdol pa zaradi bivalnih pogojev, ki so nižji od standardnih. Cena storitve institucionalnega varstva se določi na oskrbni dan.

Dodatne dejavnosti domov lahko obsegajo (SSZS, brez datuma b):

- različne dodatne oskrbne ali druge storitve za stanovalce domov, ki niso zajete v standardiziran obseg posamezne kategorije oskrbe, kot na primer prinašanje hrane v sobo uporabniku, opravljanje storitev čiščenja bivalnih prostorov večkrat na teden, kot je določeno s podrobnejšimi standardi in normativi, ki jih na podlagi javnih pooblastil sprejme SSZS, pomoč pri osebni higieni in izvajanju dnevnih aktivnosti (krožki, ročne spretnosti, pletenje, vezenje, ples, telovadba, aerobika) v večjem obsegu, kot je določena s podrobnejšimi standardi in normativi, spremstvo po nakupih, storitve frizerja, pedikerja in podobno;
- dnevno varstvo za starejše, ki živijo doma, ali začasno bivanje med dopusti in okrevanjem ter vključuje oskrbne in zdravstvene storitve;
- oskrbne in zdravstvene storitve za stanovalce oskrbovanih stanovanj;
- zagotavljanje ustrezne prehrane in zdravstvene nege ter drugih oblik pomoči posamezniku in družini na domu;
- storitve socialnega servisa na domu za starejše oziroma druge, ki takšno pomoč potrebujejo;
- sodelovanje z drugimi sorodnimi organizacijami, društvi in posamezniki za izvajanje različnih oblik dejavnosti, namenjenih starejšim ljudem zunaj doma;
- opravljanje drugih storitev za starejše v njihovem domačem okolju.

Cene storitev tega dela dejavnosti določajo organi upravljanja domov. Domovi lahko po zakonu opravljajo tudi tako imenovane tržne dejavnosti, pridobljena sredstva pa namenjajo za izboljševanje pogojev za izvajanje svoje osnovne dejavnosti.

9.1.1 Oskrbovanci domov za starejše

Oskrbovanci domov za starejše se razvrščajo v tipe zdravstvene nege glede na njihovo zdravstveno stanje in opravila zdravstvene nege, ki jih je zanje potrebno zagotoviti, in sicer

(Pravilnik o metodologiji za oblikovanje cen socialno varstvenih storitev, Ur. l. RS, št. 87/2006, 127/2006, 8/2007, 51/2008, 5/2009):

1. Osebe, ki zaradi starosti ali drugih razlogov, ki spremljajo starost, niso sposobne za popolnoma samostojno življenje in potrebujejo manjši obseg neposredne osebne pomoči;
2. Osebe z zmernimi starostnimi in zdravstvenimi težavami, ki potrebujejo večji obseg neposredne osebne pomoči;
3. Osebe z najzahtevnejšimi starostnimi in zdravstvenimi težavami, ki v celoti potrebujejo neposredno osebno pomoč, in sicer:
 - za osebe, ki potrebujejo neposredno osebno pomoč za opravljanje vseh osnovnih življenjskih potreb,
 - za najtežje prizadete;
4. Osebe z zahtevnejšimi dolgotrajnimi težavami v duševnem zdravju, ki zaradi starostne demence ali sorodnih stanj potrebujejo delno ali popolno osebno pomoč in nadzor (oskrba dementnih ljudi).

Večina domov za starejše ima ločeno bivalni (stanovanjski) del in negovalni del. V bivalnem delu sta v sobah praviloma največ dve postelji, na negovalnih oddelkih pa je po sobah večje število stanovalcev, tudi štirje in več (Vertot, 2007b, str. 25). Iz tabele 6 je razvidno, da je bilo leta 2018 med vsemi oskrbovanci 24,1 % razmeroma zdravih, takih, ki ne potrebujejo neposredne osebne pomoči. Zmerne starostne in zdravstvene težave je imelo 18,8 % oskrbovancev, hude starostne in zdravstvene težave pa 57,1 % oskrbovancev; ti so v celoti potrebovali neposredno osebno pomoč. V prihodnje se pričakuje dvig povprečne starosti uporabnikov institucionalnega varstva in čedalje večja potreba po zdravstveno najzahtevnejših storitvah (III. kategorija) in storitvah za osebe z demenco (IV. kategorija) (SSZS, 2019e, str. 7)

Tabela 6: Delež oskrbovancev po kategorijah oskrbe v domovih za starejše za obdobje 2009–2018 (v %)

Kategorije oskrbe	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
I. kategorija	27,8	29,8	26,4	29,9	31,0	27,1	27,4	24,9	25,1	24,1
II. kategorija	19,1	18,5	19,4	19,3	18,4	19,6	19,0	19,0	18,6	18,8
III. kategorija	47,2	45,7	46,1	41,3	40,8	42,8	42,2	44,5	44,4	45,1
IV. kategorija	5,9	6,1	8,1	9,5	9,9	10,6	11,4	11,6	12,0	12,0

Vir: SSZS (2019e, str. 7).

9.1.2 Kapacitete in pokritost potreb v domovih za starejše na podlagi podatkov SSZS po posameznih regijah Slovenije

Domovi za starejše od sredine leta 2011 ločujejo med prošnji tistih upokojencev, ki si želijo v dom takoj in upokojencev, ki oddajajo prošnje na zalogo. SSZS, v katero so združeni domovi, je namreč uvedla nov sistem evidentiranja prošenj, in sicer je uvedla aktivne in aktualne prošnje. V domovih se je evidentiralo ogromno prošenj na zalogo, ki jih ljudje oddajo veliko prej, kot nameravajo iti v dom oziroma jih oddajo za vsak primer, če bodo posteljo potrebovali. Informacijsko podprt postopek sprejema omogoča bodočemu stanovalcu tudi spremljanje oddane vloge in enotno evidentiranje vseh dogodkov glede vloge, kar zagotavlja nepristranskost obravnave vseh vlog. Obdelava vlog za sprejem v domove je na nivoju sistema bolj racionalna, saj se vsaka vloga vnese v sistem samo enkrat, kljub temu pa si lahko starejši izbere več domov, v katerih bi bil pripravljen bivati. SSZS po novem v centralni evidenci vodi tudi podatke o prostih mestih za vsak dom posebej. Izvajalci morajo zagotoviti prosilcem ustrezne storitve – namestitve glede na potrebe uporabnikov. Zato se lahko zgodi, da ima dom aktualne nerešene prošnje npr. za negovalni oddelek, hkrati pa prosto mesto na stanovanjskem oddelku (Kržič, 2011).

Tabela 7: Tip zavoda in število prošenj ter prostih mest v domovih za starejše in posebnih socialnovarstvenih zavodih na dan 4.6.2019

OBMOČNA ENOTA	TIP ZAVODA				Kapaciteta	Prosta mesta	EVIDENTIRANE PROŠNJE (AKTIVNE)		AKTUALNE PROŠNJE	
	Javni	Zasebni	Posebni	Skupaj			Število vseh sprejetih prošenj	Število vseh prosilcev brez podvojenih prošenj	Število prošenj za takojšnjo namestitev	Število vseh prosilcev za takojšnjo namestitev brez podvojenih prošenj
Celje	5	6	1	12	2.050	0	4.359	2.706	1.416	1.157
Koper	6	2	1	9	1.500	0	2.444	1.838	685	617
Kranj	7	3	/	10	1.626	0	5.082	3.725	1.452	1.085
Krško	5	/	/	5	981	0	1.095	909	487	418
Ljubljana	22	15	1	38	6.502	0	24.562	11.916	7.154	4.434
Maribor	8	5	2	15	3.503	1	3.793	3.014	1.456	1.211
Murska Sobota	6	5	1	12	1.572	0	689	616	534	483
Nova Gorica	7	2	0	9	1.118	0	1.628	1.147	1.369	988
Novo mesto	5	1	/	6	968	0	1.416	1.105	459	396
Ravne na Koroškem	4	5	/	9	1.219	0	1.740	1.318	502	479
SKUPAJ	74	45	6	125	21.039	1	46.808	28.294	15.514	11.268

Vir: SSZS (2019d).

Po podatkih SSZS je bilo na dan 4. 6. 2019 v domovih za starejše in posebno socialnovarstvenih zavodih skupaj 46.808 aktivnih prošenj, med katerimi je lahko tudi več prošenj istega prosilca. Če so iz vseh popolno sprejetih prošenj izločene podvojene prošnje pa se število vseh prosilcev zmanjša na 28.294. Število aktualnih prošenj, tj. prošenj, za katere odgovorna oseba pri izvajalcu ve, da prosilci želijo takojšnjo namestitev, je bilo na dan 4. 6. 2019 11.268. Tip zavodov ter pregled prošenj in prostih mest v domovih za

starejše in posebnih socialnovarstvenih zavodih prikazuje tabela 7, podrobnejši podatki o prošnjah znotraj posameznih izvajalcev po območnih enotah pa so prikazani v prilogi 2.

Število mest v domovih za starejše je v začetku leta 2019 zadostovalo za 4,59 % prebivalcev, starejših od 65 let (glej tabelo 8 in prilogo 4). Največ mest primanjkuje v upravni enoti Maribor in Kranj. V primeru zagotovitve nacionalnega cilja (4,8 % ciljne skupine) je indeks pokritosti potreb večji od 100 v območni enoti Celje, Ljubljana in Murski Soboti, na ravni Slovenije pa bi bilo potrebno zagotoviti še dodatnih 871 mest. Glede na trenutno število vseh prosilcev, ki želijo takojšnjo namestitev v dom, bi morali zagotoviti mesta za 7,3 % prebivalcev starejših od 65 let.

Tabela 8: Pokritost potreb domskega varstva

Upravna enota	Prebivalci	Prebivalci, stari 65 let in več		Domovi za starejše		Mesta zadostujejo	Potrebno število mest	Razlika	Indeks pokritosti potreb
	Skupaj	Število	Delež	Število domov	Število mest	za % skupine	za 4,8% ciljne skupine	v številu mest	
Celje	200.525	39.167	19,53	12	1.960	5,00	1.880	80	104,25
Koper	150.707	31.778	21,09	8	1.329	4,18	1.525	-196	87,13
Kranj	204.670	40.979	20,02	10	1.626	3,97	1.967	-341	82,66
Krško	70.688	14.406	20,38	4	686	4,76	691	-5	99,21
Ljubljana	669.466	125.946	18,81	37	6.067	4,82	6.045	22	100,36
Maribor	324.104	66.634	20,56	14	2.825	4,24	3.198	-373	88,32
Murska Sobota	114.287	25.355	22,19	11	1.263	4,98	1.217	46	103,78
Nova Gorica	101.288	22.715	22,43	8	1.013	4,46	1.090	-77	92,91
Novo mesto	113.259	20.359	17,98	6	968	4,75	977	-9	99,06
Ravne na Koroškem	131.914	25.715	19,49	8	1.219	4,74	1.234	-15	98,76
Skupaj	2.080.908	413.054	19,85	118	18.956	4,59	19.827	-871	95,61

Opombe: Prebivalstvo po velikih in petletnih starostnih skupinah in spolu, upravne enote, Slovenija, polletno, H1 - 1.1.2019. Zajeta so vsa mesta za starejše v domovih za starejše in kombiniranih zavodih.

Vir: SSZS (2019č).

9.1.3 Financiranje domov za starejše

Domovi za starejše se financirajo predvsem sami iz oskrbnine, ki jo plačajo stanovalci sami oziroma s pomočjo svojcev ter občin. Svojci oskrbovancev v domovih za starejše so zelo pomembni pomočniki starejšim družinskim članom tako v čustvenem kot organizacijskem pomenu, hkrati pa so tudi posredniki med strokovnimi službami (Vertot, 2007b, str. 29). Tabela 9 prikazuje naraščanje deleža plačil neposredno iz zasebnih virov do konca leta 2012, medtem ko so se doplačila občinskih proračunov v istem obdobju zmanjševala. V obdobju 2013–2016 se je trend plačil obrnil, tako da je leta 2016 delež občinskih proračunov v celotni strukturi prihodkov predstavljal 19,4 % oskrbnin. V letu 2017 se je glede na preteklo leto doplačilo občin ponovno zmanjšalo, ta trend pa se nadaljuje tudi v letu 2018 (SSZS, 2019e, str. 11).

Tabela 9: Plačilna obremenjenost uporabnikov za obdobje 2006–2018 (v %)

NAČIN PLAČILA	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Plačila uporabnikov, svojcev in drugih	84,5	84,7	84,2	84,4	84,2	83,9	85,3	84,9	84,2	82,2	80,6	81,2	81,9
Doplačila občin	15,5	15,3	15,8	15,6	15,8	16,1	14,7	15,1	15,8	17,8	19,4	18,8	18,1

Vir: SSZS (2019e, str. 11).

Na podlagi podatkov SSZS je v prilogi 3 prikazan rezultat poslovanja javnih in zasebnih domov za starejše za obdobje 2015–2018. Za izvajanje institucionalne oskrbe v domovih največ prispevajo uporabniki, sorazmerno velika sredstva pa namenjajo tudi občine. V javnih domovih za starejše so plačila uporabnikov leta 2018 znašala 113.379.622 EUR v zasebnih domovih pa 58.571.085 EUR, njihov delež v primerjavi z letom 2015 pa se je povečal za 5,5 % v javnih oziroma za 18,8 % v zasebnih domovih. Doplačila občin so se v javnih in zasebnih domovih skupaj v obdobju 2015–2018 povečala za 31,5 %, iz 26.043.850 EUR na 34.234.579 EUR (46,2 % v javnih domovih in 9,9 % v zasebnih domovih), prav tako so se v enakem obdobju prihodki od zdravstvene dejavnosti v javnih in zasebnih domovih skupaj povečali za 10,7 %.

9.1.4 Cene storitev v domovih za starejše

Cene oskrbe v domovih za starejše in posebnih socialnovarstvenih zavodih morajo biti oblikovane v skladu s Pravilnikom o metodologiji za oblikovanje cen socialnovarstvenih storitev. Vsak dom na podlagi Pravilnika izračuna ceno oskrbe I (najmanj zahtevna oskrba) in oskrbe IV (za stanovalce z demenco na varovanih oddelkih). Ceno sprejme pristojni organ upravljanja domov, tj. svet zavoda, soglasje pa da MDDSZEM.

Cene oskrbe v vseh ostalih kategorijah (oskrba II, IIIA in IIIB) vključujejo še dodatek za pomoč in postrežbo, ki pokrije dodatne stroške. Dodatek za pomoč in postrežbo je mesečni denarni prejemek, ki ga lahko po zakonu pridobijo uživalci starostne, invalidske, vdovske in družinske pokojnine, ki imajo stalno prebivališče v Republiki Sloveniji. Namenjen je poplačilu dela stroškov, ki jih ima upravičenec, ker zaradi trajnih sprememb v zdravstvenem stanju za opravljanje osnovnih življenjskih potreb nujno in stalno potrebuje tujo nego in pomoč. Kratkotrajna oslabelost, prehodne potrebe po negi (obdobja po operacijah) ali zgolj visoka starost niso zadostni razlogi za pridobitev denarnega dodatka. Pridobitev dodatka je pogojena z določenim statusom osebe in predhodnim mnenjem izvedenca ZPIZ-a, da je tej osebi za opravljanje osnovnih življenjskih potreb neogibno potrebna stalna pomoč in postrežba drugega ali da gre za osebo, ki ji ta pravica po zakonu pripada zaradi določenih zdravstvenih okoliščin (ZPIZ, brez datuma b; Kanal A, d.o.o., 2011). Mesečni zneski dodatka za pomoč in postrežbo od 1. 1. 2019 dalje znašajo: 150,00 EUR za upravičenca, ki potrebuje pomoč pri večini osnovnih življenjskih potreb ter za

slabovidno osebo; 300,00 EUR za tiste, ki potrebuje pomoč pri vseh opravilih ter za slepo in nepokretno osebo; 430,19 EUR pa za uživalca pokojnine, ki potrebuje 24-urni nadzor svojcev in obvezno strokovno pomoč za stalno izvajanje zdravstvene nege (ZPIZ, brez datuma a). Pomoč je nepovratna, zato ne bremeni starostnikovih nepremičnin, kot to velja, ko za bivanje v domu doplačuje občina (Huč Uršič, 2015).

*Tabela 10: Povprečne cene oskrbe v domovih za starejše (v EUR/oskrbni dan)**

POVPREČNE CENE OSKRBE	Oskrba I	Dodatek ZPIZ			Oskrba IV
		4,93	9,86	14,14	
		Oskrba II	Oskrba IIIA	Oskrba IIIB	
Vsi domovi za starejše	21,24	26,17	31,10	35,38	33,54
Javni	19,58	24,51	29,44	33,72	31,89
Zasebni	23,92	28,85	33,78	38,06	36,29

Opomba: *Socialnovarstvene storitve so na podlagi 6. točke 42. člena ZDDV-1 oproščene obračunavanja DDV.

Vir: SSZS (2019c).

Iz tabele 10 je razvidno, da znaša povprečna cena oskrbe v domovih za starejše za oskrbovance, ki zaradi starosti ali drugih razlogov niso sposobne za popolnoma samostojno življenje in potrebujejo manjši obseg neposredne osebne pomoči (nastanitev, prehrano, pranje, skrb za osebno higieno), 21,24 EUR. Povprečna cena oskrbe v domovih za starejše znaša za oskrbovance z zahtevnejšimi dolgotrajnimi težavami v duševnem zdravju, ki zaradi starostne demence ali sorodnih stanj potrebujejo delno ali popolno osebno pomoč in nadzor, 33,54 EUR dnevno (Oskrba IV).

Tabela 11: Povprečne cene oskrbe I, oskrbe II, oskrbe IIIA, oskrbe IIIB in oskrbe IV v javnih in zasebnih zavodih, po območnih enotah Slovenije (v EUR/dan)

OBMOČNA ENOTA	Oskrba I		Oskrba II		Oskrba III A		Oskrba III B		Oskrba IV	
	Javni zavod	Zasebni zavod	Javni zavod	Zasebni zavod	Javni zavod	Zasebni zavod	Javni zavod	Zasebni zavod	Javni zavod	Zasebni zavod
Celje	19,10	22,30	24,03	26,83	28,96	30,66	33,24	34,88	30,56	32,45
Koper	19,63	24,56	24,56	29,44	29,49	34,33	33,77	39,41	31,92	35,31
Kranj	19,69	23,75	24,66	28,68	29,57	33,61	33,84	37,89	33,57	35,63
Krško	22,39	/	26,85	/	31,58	/	35,21	/	33,78	/
Ljubljana	19,99	27,41	24,91	32,34	29,83	37,27	34,02	41,55	32,56	40,09
Maribor	19,21	22,01	24,11	26,92	29,01	31,82	33,27	36,08	32,16	33,68
Murska Sobota	21,16	23,20	26,09	28,15	31,02	33,10	35,30	37,28	31,33	35,55
Nova Gorica	19,29	27,49	24,20	32,42	29,11	37,35	33,37	41,63	36,06	38,83
Novo mesto	20,42	21,24	25,35	26,17	30,28	31,10	34,56	35,38	32,13	30,82
Ravne na Koroškem	20,27	22,59	25,20	27,52	30,13	32,45	34,41	36,73	31,94	38,63

Vir: Lastno delo.

Cene oskrbnine v domovih za starejše se zelo razlikujejo glede na to, ali gre za zasebni ali za javni dom ter glede na vrsto oskrbe. Osnovna oskrbnina (oskrba I) se v državnih

domovih giblje med 17,38 in 27,69 EUR na dan, v zasebnih pa med 17,88 in 34,47 EUR na dan. Za oskrbo IV je v javnih domovih potrebno plačati od 27,58 do 40,23 EUR na dan, v zasebnih pa od 29,16 do 48,91 EUR na dan (glej prilogo 5). Iz tabele 11 je razvidno, da je v javnih zavodih povprečna cena za oskrbo I najnižja v območni enoti Celje, najvišja pa v območni enoti Krško. Povprečna cena oskrbe IV v javnih zavodih je najnižja v območni enoti Celje, najvišja pa v območni enoti Nova Gorica. V zasebnih zavodih je cena oskrbe I in oskrbe IV v povprečju najnižja v območni enoti Novo mesto.

9.2 Oskrbovana stanovanja

Vedno več starostnikov v tretjem življenjskem obdobju je aktivnih, relativno zdravih in v dobri psihični kondiciji vse do pozne starosti, ki ne potrebujejo popolnega institucionalnega varstva v zavodu. Storitev institucionalnega varstva v drugi organizirani obliki je lahko zagotovljena v oskrbovanem stanovanju, v katerem lahko starostnik ohrani najpomembnejše prednosti bivanja v lastnem domu, predvsem zasebnost in samostojnost. Ta storitev je praviloma namenjena starejšim ljudem, ki se sami ne morejo več v celoti oskrbovati ali negovati, kljub temu pa lahko še vedno živijo razmeroma samostojno življenje z večjo ali manjšo pomočjo strokovnega osebja. Na ta način oskrbovana stanovanja nadomeščajo ali odlagajo odhod v dom za starejše (Internet Media d.o.o., brez datuma b). Oskrbovana stanovanja so arhitekturno prilagojena potrebam starejših ljudi, z lastnim gospodinjstvom s 24 urno organizirano podporo v večstanovanjski stavbi ali kakšni drugi obliki strnjene stavbe, ki se praviloma nahaja v bližini doma za starejše, kateri na podlagi sklenjene pogodbe z uporabnikom običajno izvaja tudi oskrbo. Oskrbovana stanovanja so različnih velikosti. Garsonjere in enosobna stanovanja so namenjena za bivanje ene osebe, dvosobna pa za bivanje v paru (Internet Media d.o.o., brez datuma a).

Ker današnji tempo življenja in okoliščine, kot so zaposlenost, oddaljenost ali zdravstvene težave, mnogim družinskim članom onemogočajo, da bi prevzeli vlogo oskrbovalca, bivanje in varstvo v oskrbovanih stanovanjih predstavlja starejšim najvišjo stopnjo izražanja individualnosti, intimnost in način življenja ter preživljanje prostega časa, ki se lahko v veliki meri približa preteklemu družinskemu načinu življenja. Življenje v lastnem gospodinjstvu, občutek svobode, neodvisnosti in kontrola nad lastnim življenjem, ustvarja pogoje za kakovostno preživljanje tretjega življenjskega obdobja. Zato je bivanje in varstvo v oskrbovanih stanovanjih bolj primerna in humanejša oblika varstva, v primerjavi z že poznanimi oblikami institucionalnega varstva v domovih za ostarele (Internet Media d.o.o., brez datuma b).

V Sloveniji so oskrbovana stanovanja začeli graditi konec devedestih let prejšnjega stoletja, ki naj bi prinesla alternativo obstoječim domovom za starejše, povečala pluralnost v ponudbi oskrbe in omogočila ljudem, da čim dlje ostanejo v običajnem bivalnem okolju. Ob koncu leta 2015 je bilo v Sloveniji približno 1.000 oskrbovanih stanovanj, v katerih je

prebivalo okrog 700 oseb. Do leta 2019 se je število oskrbovanih stanovanj povečalo na 1.601. Kapacitete so na večini lokacij popolnoma zasedene, obstajajo pa tudi lokacije, kjer so skoraj vsa mesta še prosta (Nagode, Kovač & Lebar, 2015, str. 2, 9).

9.2.1 Upravičenci oskrbovanih stanovanj

V skladu s Pravilnikom o standardih in normativih socialnovarstvenih storitev so do storitve institucionalnega varstva v oskrbovanih stanovanjih upravičene osebe:

- stare nad 65 let, ki zaradi starosti ali pojavov, ki spremljajo starost, niso v celoti sposobne za samostojno življenje brez pomoči druge osebe,
- osebe mlajše od 65 let, ki zaradi psihofizičnih lastnosti niso v celoti sposobne za samostojno življenje brez pomoči druge osebe,

preostale psihofizične sposobnosti pa jim omogočajo, da z redno organizirano pomočjo drugega in z zagotovljenim zdravstvenim varstvom ohranjajo zadovoljivo duševno in telesno počutje in samostojnost v bivalnem okolju tako, da jim ni potrebno popolno institucionalno varstvo v zavodu. Upravičenci so tudi osebe z napredovalno kronično oziroma neozdravljivo boleznijo ob koncu življenja, ki so starejše od 18 let.

Analiza Inštituta Republike Slovenije za socialno varstvo (v nadaljevanju IRSSV) ugotavlja, da je največ stanovalcev v oskrbovanih stanovanjih zaradi starosti ali pojavov, ki spremljajo starost, in sicer velika večina (92 % v najemnih stanovanjih oziroma 96 % v lastniških stanovanjih) je starih 65 let in več (Nagode, Kovač & Lebar, 2015, str. 39–40).

9.2.2 Obseg institucionalnega varstva v oskrbovanih stanovanjih

Institucionalno varstvo v oskrbovanih stanovanjih obsega osnovno in socialno oskrbo ter zdravstveno varstvo in zdravstveno nego po predpisih o zdravstvenem varstvu ter varovanje na daljavo. Osnovna oskrba v oskrbovanem stanovanju obsega (Pravilnik o standardih in normativih socialnovarstvenih storitev):

- pomoč pri bivanju, kamor sodi: osnovno čiščenje vseh ali posameznih prostorov stanovanja z odnašanjem smeti in postiljanje,
- organizirano prehrano, kamor sodi: prinašanje pripravljenih obrokov ali priprava hrane v stanovanju in pomivanje uporabljene posode,
- pomoč pri pranju, sušenju in likanju perila, kamor sodi: prinašanje in odnašanje čistega in umazanega perila ter pranje, sušenje in likanje posteljnega in/ali osebnega perila.

Socialna oskrba v oskrbovanem stanovanju obsega (Pravilnik o standardih in normativih socialnovarstvenih storitev):

- pomoč pri vzdrževanju osebne higiene in izvajanju dnevnih opravil, kamor sodi: pomoč pri oblačenju ali slačenju, pomoč pri umivanju, hranjenju in pitju, opravljanju osnovnih življenjskih potreb, vzdrževanje in nega osebnih ortopedskih pripomočkov,
- varstvo in pomoč pri ohranjanju socialnih stikov, kamor sodi: vzpostavljanje socialne mreže z okoljem, s prostovoljci in s sorodstvom, spremljanje upravičenca pri opravljanju nujnih obveznostih, nakupih, v prostem času, na prireditve in podobno, pomoč pri komunikaciji, informiranje ustanov o stanju in potrebah upravičenca.

Analiza IRRSV ugotavlja, da se največ stanovalcev poslužuje pomoči pri bivanju (29,4 %), sledita mu organizirana prehrana (26,5 %) ter varstvo in pomoč pri ohranjanju socialnih stikov (25,8 %). Nekoliko manj jih prejema psihosocialno podporo (19,1 %) ter pomoč pri pranju, sušenju in likanju perila (16,4 %), precej manj pa pomoč pri temeljnih dnevni opravilih, kot je pomoč pri izvajanju osebne higiene (9,8 %) (Nagode, Kovač & Lebar, 2015, str. 41). Neposredno izvajanje osnovne in socialne oskrbe v oskrbovanem stanovanju se določi z dogovorom med upravičencem in izvajalcem, obseg se lahko poveča ali zmanjša glede na potrebe, želje in zmožnosti upravičenca. Izvajanje osnovne in socialne oskrbe v oskrbovanem stanovanju traja, dokler obstaja potreba in dokler jo upravičenec želi prejemati (Pravilnik o standardih in normativih socialnovarstvenih storitev).

Poleg osnovne in socialne oskrbe mora biti upravičencem zagotovljena tudi možnost uporabe celodnevne povezave nujne pomoči preko klicnih centrov za pomoč na daljavo oziroma preko osebnega telefonskega alarma za pomoč na daljavo (t.i. rdeči gumb), ki ga zagotovi izvajalec storitve sam (npr. v Dom pod gorco d. o. o. imajo vzpostavljen klic v sili vezan na dom, Dom ob Savinji Celje ima svoj klicni center) ali v ta namen sklene pogodbo z zunanjim izvajalcem, ki v okviru svoje redne dejavnosti opravlja naloge neprekinjene nujne pomoči (npr. Pacient d. o. o. oziroma Doktor 24, Mali princ pri CSD Koper) (Pravilnik o standardih in normativih socialnovarstvenih storitev; Nagode & Kovač, 2014, str. 35–36). Rdeči gumb, ki služi kot klic v sili, omogoča 24 ur dnevno funkcionalno in zdravstveno pomoč v trenutku, ko jo starostnik potrebuje (organizacija zdravniške pomoči, pomoč pri padcih, nenadni slabosti in podobno). Oskrbovanec mora pred podpisom najemne pogodbe skleniti pisni dogovor o uporabi te storitve, ki velja za ves čas trajanja najemne pogodbe (Internet Media d.o.o., 2011c).

Analiza IRSSV (2015) navaja, da se varovanje na daljavo izvaja le na šestih lokacijah (Celje, Murgle, Dravlje, Murska Sobota in Nova Gorica), v večini ostalih stanovanj pa imajo vzpostavljen t.i. sestrski klic (Nagode, Kovač & Lebar, 2015, str. 40). Analiza IRSSV ugotavlja, da varovanja na daljavo ne izvajajo vsi oskrbniki, čeprav je zagotovitev te možnosti zakonsko predpisana (Nagode & Kovač, 2014).

Izvajalec storitve institucionalnega varstva v oskrbovanih stanovanjih je dolžan zagotoviti izvajanje zdravstvenega varstva in zdravstvene nege s sklenitvijo pogodbe z izvajalcem z

ustreznimi listinami za izvajanje te dejavnosti, razen v primeru, ko jo v skladu z veljavnimi predpisi lahko izvaja sam (Pravilnik o standardih in normativih socialnovarstvenih storitev). Analiza IRSSV ugotavlja, da večina oskrbnikov oskrbovanih stanovanj poroča, da tovrstne storitve svojim stanovalcem zagotavljajo sami, nekateri izpostavljajo tudi območne zdravstvene domove (Nagode & Kovač, 2014, str. 37).

9.2.3 Zahteve pri gradnji oskrbovanih stanovanj

Oskrbovana stanovanja so namenjena specifični populaciji, torej starejšim od 65 let, ki imajo svojevrstne potrebe in zahteve, zato mora biti tudi gradnja prilagojena tem posebnostim. Gradnja tovrstnih stanovanj je podrobneje določena v Pravilniku o minimalnih tehničnih zahtevah za graditev oskrbovanih stanovanj za starejše ter o načinu zagotavljanja pogojev za njihovo obratovanje. Nadzor nad izvajanjem določb tega pravilnika izvaja gradbeni inšpektor Inšpektorata Republike Slovenije za okolje in prostor (Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o minimalnih tehničnih zahtevah za graditev oskrbovanih stanovanj za starejše ter o načinu zagotavljanja pogojev za njihovo obratovanje, Ur. l. RS, št. 81/2009, 17/2011). V splošnem delu pravilnik določa, da stavba ali del stavbe, namenjen oskrbovanim stanovanjem, ne sme imeti več kot 30 stanovanj in mora biti ločena funkcionalna enota s svojim vhomom (Pravilnik o minimalnih tehničnih zahtevah za graditev oskrbovanih stanovanj za starejše ter o načinu zagotavljanja pogojev za njihovo obratovanje, Ur. l. RS, št. 110/2004, 81/2009, 17/2011; Internet Media d.o.o., brez datuma c).

V omenjenem pravilniku so navedene minimalne tehnične zahteve za stavbe z oskrbovanimi stanovanji kot so: določbe glede števila parkirnih mest, dostopa do stavbe z oskrbovanimi stanovanji, vhoda v stavbo, skupnih prostorov, dvigal, varnosti uporabe skupnih prostorov in opreme ter minimalne tehnične zahteve glede zasnove oskrbovanih stanovanj (velikost stanovanj, posebne naprave v stanovanju kot je osebni telefonski alarm za pomoč na daljavo, širina prostorov, odpiranje oken in vrat, prehodi, število ležišč, oprema prostorov, odmiki opreme). Pravilnik določa tudi skupne minimalne tehnične zahteve za stavbe z oskrbovanimi stanovanji in za oskrbovana stanovanja kot so določila glede stopnic, klančin, vtičnic, pragov vrat, kljuk in ročajev na kljukah ter oprijemal. Do leta 2011 je bil v navedenem pravilniku med dodatnimi pogoji za obratovanje oskrbovanih stanovanj opredeljen tudi oskrbnik oskrbovanih stanovanj, ki pa je bil s spremembo v letu 2011 črtan iz pravilnika.

9.2.4 Vrste oskrbovanih stanovanj

Oskrbovana stanovanja so lahko lastniška ali najemna. V letu 2019 je bilo v Sloveniji 1.601 oskrbovano stanovanje, od tega 765 najemnih in 836 lastniških (od tega je 60 lastniških stanovanj še v gradnji). Analiza IRSSV navaja, da so se na nekaterih lokacijah

stanovanja zgradila kot oskrbovana, vendar se jim je kasneje spremenila namembnost zaradi priključitve domu za starejše (6 stanovanj v Podbrdu, 17 stanovanj v Sevnici), v nekaterih oskrbovanih stanovanjih se izvaja institucionalno varstvo (22 stanovanj v Notranjih Goricah, 74 stanovanj v Medvodah), nekaj stanovanj pa so individualni lastniki oddali v najem ali prodali kot običajna stanovanja (14 stanovanj v Postojni, 18 stanovanj v Prevaljah, 38 stanovanj v Kranju) (Nagode, Kovač & Lebar, 2015, str. 25–26).

9.2.4.1 Najemna oskrbovana stanovanja

Investitorji oskrbovanih stanovanj so običajno občinski stanovanjski skladi, lahko pa jih gradijo tudi zasebni investitorji. Oskrbovana stanovanja so večinoma najemna in vseljiva pod določenimi pogoji. Lastnik stanovanj na osnovi pravilnika, ki določa pogoje in merila za oddajo oskrbovanih stanovanj v najem, objavi razpis, na katerem lahko kandidirajo samo slovenski državljani, ki so praviloma starejši od 65 let, zagotoviti pa morajo zmožnost plačevanja najemnine in drugih stroškov, ki so vezani na najem stanovanja, njihove psihofizične sposobnosti pa morajo biti takšne, da z redno organizirano pomočjo drugega in z zagotavljanjem zdravstvenega varstva ohranjajo zadovoljivo telesno in duševno počutje in samostojnost v bivalnem okolju. Če se na razpis prijavi manj prosilcev, kot je razpisanih stanovanj, se lahko oddajo v najem tudi prosilcem mlajšim od 65 let, seveda, če izpolnjujejo druge pogoje. V primeru, ko je povpraševanje večje, kot so razpoložljive najemne kapacitete pa imajo prednost pri izbiri tisti, ki zaradi starosti potrebujejo občasno pomoč druge osebe, tisti starostniki, ki bivajo v neustreznih stanovanjskih prostorih in neustreznem bivalnem okolju (oddaljenost od urbanih središč) in tisti, katerih stalno prebivališče je v občini, kjer so oskrbovana stanovanja (Internet Media d.o.o., brez datuma a). Stanovanja se oddajo v najem skladno s pravili za oddajanje oskrbovanih stanovanj. Najemna pogodba se z oskrbovancem sklene za nedoločen čas, skladno z odpovednim rokom, določenim v najemni pogodbi, pa je možna tudi njena prekinitvev (Internet Media d.o.o., 2011c).

Iz priloge 6 je razvidno, da je v Sloveniji 765 najemnih oskrbovanih stanovanj, od tega je v najem oddanih 699, kar predstavlja 91 % zasedenost vseh stanovanj. V teh stanovanjih živi vsaj 639 oseb, kapacitet pa je še za približno 240 oseb, kar pomeni, da je skupna kapaciteta vseh nastanitev realizirana v 72 % (Nagode, Kovač & Lebar, 2015, str. 36). Občina Velenje s soinvestitorjem Stanovanjskim skladom Republike Slovenije gradi še 15 najemnih oskrbovanih stanovanj, ki jih bo v letu 2020 oddala v neprofitni najem (Marot, 2018).

Največji investitor in najemodajalec oskrbovanih stanovanj v Sloveniji je Nepremičninski sklad pokojninskega in invalidskega zavarovanja (v nadaljevanju Nepremičninski sklad PIZ), katerega ustanovitelj in edini družbenik je ZPIZ. Nepremičninski sklad PIZ je bil na dan 1. 1. 2019 lastnik 360 oskrbovanih najemnih stanovanj, ki se nahajajo po vsej

Sloveniji¹³ in so trenutno vsa zasedena (Nepremičninski sklad PIZ, brez datuma a). Mesečna najemnina oskrbovanih stanovanj, ki so v lasti Nepremičninskega sklada PIZ, je oblikovana v višini neprofitne najemnine in znaša približno od 4,24 EUR/m² do 7,74 EUR/m². Mesečna najemnina je v povprečju najnižja v Ljutomeru (cca. 4,34 EUR/m²), najdražja pa v Kranju (cca. 7,52 EUR/m²). V najemnino oskrbovanih stanovanj niso zajeti stroški, ki jih po dejanski porabi zaračunajo dobavitelji in izvajalci za porabljeno energijo in vodo, RTV prispevek, skupni obratovalni stroški stavbe, stroški storitev osnovne in socialne oskrbe ter stroški za celodnevno telefonsko nujno pomoč (klic v sili) in morebitni drugi stroški v zvezi z uporabo stanovanja. Najemnik je dolžan pred podpisom najemne pogodbe skleniti pisni dogovor za celodnevno telefonsko nujno pomoč (klic v sili). Dodatne oskrbne in zdravstvene storitve (gospodinjska pomoč, vzdrževanje osebne higiene, prinašanje hrane in podobno) pa v ceno niso vključene, saj jih oskrbovanec naroči v skladu s svojimi potrebami in željami (Nepremičninski sklad PIZ, brez datuma b).

Iz priloge 7 je razvidno, da imajo najemna oskrbovana stanovanja znotraj posameznih tipov stanovanj velike cenovne razpone, kar bistveno vpliva na vidik cenovne dostopnosti oskrbovanih stanovanj (za garsonjero bi na eni lokaciji mesečno odšteli 120 EUR, na drugi pa 356 EUR). V povprečju bi za garsonjero odšteli 217,92 EUR na mesec, za enosobno ali 1,5-sobno 298,27 EUR na mesec, za dvosobno stanovanje ali več pa 337,92 EUR mesečno (Nagode, Kovač & Lebar, 2015, str. 43; priloga 7).

Oskrbniki oskrbovanih stanovanj določajo cene osnovne in socialne oskrbe na različne načine kot npr. imajo določene cene za posamezne storitve (npr. pomoč na domu, osnovna in socialna oskrba, organizirana prehrana, pomoč na daljavo), ali imajo določene cene za fiksne pakete oskrbe (npr. minimalni paket, osnovni paket, polovični paket ter četrtinski paket). Nekateri osnovno oskrbo zaračunajo v strošku za najemnino, ali pa zaračunajo najemnino, fiksne mesečne stroške ter stroške elektrike, vode, kurjave po porabi, stanovalci pa niso zavezani z nobenim paketom ali posamezno storitvijo (Nagode & Kovač, 2014, str. 37).

Načeloma je navedenim paketom skupno to, da zagotavljajo 24-urno varovanje s pomočjo klicne naprave. Večinoma paket določijo s številom ur socialne in osnovne oskrbe (posebej ali skupaj), nekateri pa s točno določenimi storitvami (npr. dnevno čiščenje prostorov, pomoč pri vzdrževanju osebne higiene enkrat tedensko ipd.). Cene osnovnega paketa na primer variirajo od 174,29 EUR do 273,93 EUR na mesec, za paket s tremi obroki pa celo do 529,05 EUR na mesec. Minimalni paket je lahko brezplačen (oziroma je že všteti v najemnino) ali pa stane do 20 EUR brez dodatne oskrbe in do 68,3 EUR s štirimi urami socialne in osnovne oskrbe. Cena ure osnovne oskrbe variira med 11,3 in 14,7 EUR na uro, cena socialne oskrbe pa med 13,75 in 20,14 EUR na uro (Nagode, Kovač & Lebar, 2015,

¹³Brežice, Celje, Izola, Koper, Kranj, Krško, Litija, Ljubljana Brdo, Ljutomer, Logatec, Maribor, Murska Sobota, Nova Gorica, Škofljica, Trebnje, Trzin.

str. 43, 47–48). Opisi in cene paketov ter ure za osnovno in socialno oskrbo so podrobneje navedeni v prilogi 7.

9.2.4.2 *Lastniška oskrbovana stanovanja*

Kljub temu, da se v Sloveniji investitorji odločajo predvsem za gradnjo najemnih stanovanj pa je na trgu nekaj sosesk z oskrbovanimi stanovanji, katere je mogoče kupiti in koristiti pod določenimi pogoji (Internet Media d.o.o., 2011b). Oskrbovano stanovanje lahko kupi vsaka pravna ali fizična oseba, ki izpolnjuje pogoje za nakup nepremičnine v Republiki Sloveniji. Vsa prodana stanovanja so trajna last kupcev oziroma njihovih pravnih naslednikov. Za razliko od najema, je nakup takega stanovanja lahko tudi naložba, saj kupec z njim prosto razpolaga, kar pomeni, da ga lahko odda v najem, dokler ga sam ne potrebuje oziroma dokler sam ne izpolnjuje pogojev za bivanje v njih. Lastniki oskrbovanih stanovanj so starejši upokoјenci, zasebniki in podjetja (Internet Media d.o.o., brez datuma č).

Povpraševanje po nakupu oskrbovanega stanovanja se razlikuje glede na kraj in lokacijo, kjer se tovrstna stanovanja prodajajo, in je dokaj veliko v Ljubljani in njeni okolici. Medtem, ko so najemna oskrbovana stanovanja večinoma oddana, pa imajo pri prodaji oskrbovanih stanovanj težave predvsem tisti investitorji, ki jih v želji po visokih donosih prodajajo po zelo visokih cenah (Aver, 2012). V prihodnosti lahko pričakujemo še večje povpraševanje po lastniških oskrbovanih stanovanjih, za zagotavljanje še višje kakovosti bivanja v tretjem življenjskem obdobju pa se že gradijo nadstandardna lastniška oskrbovana stanovanja, ki bodo nudila potrebno udobje, po drugi strani pa bodo grajena in opremljena z energetsko varčnimi napravami (Internet Media d.o.o., brez datuma b). Iz priloge 8 je razvidno, da je konec leta 2018 zgrajenih 756 lastniških oskrbovanih stanovanj na različnih lokacijah po Sloveniji, ki so v 85 % že prodana, v gradnji pa je še 80 stanovanj. Oskrbovana stanovanja imajo zelo različne cene odkupa. Cene garsonjer se gibljejo med 87.000 EUR in 105.000 EUR, enosobna ali 1,5-sobna stanovanja stanejo od 98.480 EUR do 133.000 EUR, dvosobna ali več pa od 130.000 EUR do 375.000 EUR (Nagode, Kovač & Lebar, 2015, str. 42; priloga 9).

Največ lastniških stanovanj se nahaja v Ljubljani, največji investitor lastniških stanovanj pa je Mijaks investicije d.o.o., ki je do sedaj zgradil približno 300 stanovanj, v naslednjih petih letih pa jih namerava zgraditi še okoli tisoč. Cene stanovanj se gibljejo od 2.500 do 4.000 za kvadratni meter. Vsa oskrbovana stanovanja v Dravljah in luksuzna stanovanja Murglah so že prodana, v naselju Murgle pa je zgrajena druga faza luksuznih oskrbovanih stanovanj Mijaks s centrom dobrega počutja CLUB 50 +, kateri bo proti doplačilu (vstopnina 12 EUR za lastnike stanovanj oziroma 15 EUR za zunanje obiskovalce) oziroma včlanitvi v klub ponujal možnost rekreacije in druženja (olimpijski 25 metrski pokriti bazen, wellness, prilagojen fitnes, predavalnico, ambulanto, klubsko restavracijo

itd.). Od vseh 104 luksuznih stanovanj je na voljo le še eno dvosobno stanovanje v skupni površini 125,46 m² po ceni 350.000 EUR z DDV-jem (MIJAKS skupina, brez datuma a).

Mijaks investicije d.o.o. je zgradil tudi 60 luksuznih oskrbovanih stanovanj na Bledu, od katerih je 57 stanovanj že prodanih, cene pa se gibljejo od 104.000 EUR za garsonjero (cca. 38 m² skupne površine), do 284.000 EUR za trosobno stanovanje (cca. 82 m² skupne površine). Stanovalci bodo imeli zagotovljeno oskrbo, vključno z rdečim gumbom, možni so različni osnovni paketi in osebne storitve na domu čiščenje, pranje, likanje, socialne urice itd. Podjetje Mijaks investicije d.o.o. ima v načrtu tudi gradnjo kompleksa z 130 luksuznimi stanovanji v Kosezah, nudi pa tudi možnost nakupa staro za novo (MIJAKS skupina, brez datuma b). V Polzeli investitor Malteški dvori d.o.o. gradi 20 oskrbovanih stanovanj v neto stanovanjski površini od 35 do 55 m², ki bodo predvidoma vseljiva v letu 2020. Storitve osnovne in socialne oskrbe se bo izvajala v obliki pomoči na domu, ki jo organizira Občina Polzela, izvajalec pa bo Dom Nine Pokorn Grmovje, s katerim ima občina sklenjeno pogodbo o izvajanju pomoči na domu (MMC RTV SLO, 2018).

10 ANALIZA STANJA NA PODROČJU SOCIALNOVARSTVENIH STORITEV V BIVALNEM OKOLJU

Kljub temu, da se veselimo daljšega življenja, pa s starostjo narašča tudi število ljudi, ki vseh opravil ne morejo opraviti sami in potrebujejo oskrbo in nego. S starostjo postopoma prihaja do zmanjševanja možnosti za opravljanje funkcij in aktivnosti v vsakdanjem življenju. Ocena sposobnosti za ukvarjanje z različnimi aktivnostmi v vsakodnevnem življenju določa funkcionalni status v ožjem pomenu, sposobnost samostojnega življenja v neki skupnosti pa predpostavlja opravljanje določenih opravil. Svetovna zdravstvena organizacija je za merjenje teh aktivnosti predlagala več kot 14 enostavnih opravil, povezanih z mobilnostjo¹⁴, fizičnimi¹⁵ in instrumentalnimi aktivnostmi¹⁶ (Cijan & Cijan, 2003, str. 52).

Še vedno veliko ljudi misli, da so domovi za starejše edina možnost za vse tiste, ki se zaradi s starostjo povezanih težav ne morejo več oskrbovati sami. Odhod v dom za večino starostnikov pomeni veliko življenjsko prelomnico, zato je pred tem dobro pretehtati vse druge možnosti, ki jih imajo starostniki na voljo in ki manj korenito posežejo v njihov vsakdan. Že dolgo časa namreč obstaja vse več socialnovarstvenih storitev in programov, ki starejšim omogočajo, da lahko z ustrezno pomočjo kakovostno živijo v svojem

¹⁴Mobilnost (gibljivost) se nanaša na sposobnost za premikanje z enega konca na drugi, bodisi da gre za obvladovanje zelo kratkih razdalj v stanovanju, npr. od stola do postelje, bodisi da gre za potovanja.

¹⁵Fizične aktivnosti v vsakodnevnem življenju so osnovne aktivnosti, s katerimi posameznik poskrbi za svoje osnovne potrebe. Sem sodijo: osebna higiena, prehranjevanje, oblačenje, slačenje.

¹⁶Instrumentalne aktivnosti v vsakodnevnem življenju so opravila, povezana z vodenjem gospodinjstva ter s funkcioniranjem v neki skupnosti: nakupovanje, kuhanje, čiščenje, uporaba telefona, jemanje zdravil, vodenje evidence o lastnih finančah.

domačem okolju in se čim kasneje odločijo za odhod v institucionalno obliko bivanja (Mihajlovič, 2009). V nadaljevanju sledi podrobnejši pregled nekaterih socialnovarstvenih storitev, ki so namenjene predvsem starejši populaciji, stari 65 let in več, kot so pomoč na domu, socialni servis, varovanje na daljavo in dnevni centri.

10.1 Pomoč na domu

Pomoč družini na domu po ZSV predstavlja eno izmed socialnovarstvenih storitev, ki zajema socialno oskrbo na domu in mobilno pomoč. Socialna oskrba na domu je namenjena osebam, ki imajo zagotovljene bivalne in druge pogoje za življenje v svojem bivalnem okolju, vendar se zaradi starosti, hude invalidnosti in v drugih primerih ne morejo oskrbovati in negovati sami, njihovi svojci pa take oskrbe in nege ne zmorejo ali zanju nimajo možnosti. Gre za različne organizirane oblike praktične pomoči na domu, s katerimi se upravičencem vsaj za določen čas nadomesti potrebo po institucionalnem varstvu v zavodu, v drugi družini ali v drugi organizirani obliki (Pravilnik o standardih in normativih socialnovarstvenih storitev).

Storitev se prilagodi potrebam posameznega upravičenca in obsega naslednje sklope opravil (Pravilnik o standardih in normativih socialnovarstvenih storitev):

- **pomoč pri opravljanju temeljnih dnevnih opravilih**, kamor sodijo pomoč pri oblačenju ali slačenju, pomoč pri umivanju, hranjenju, opravljanju osnovnih življenjskih potreb, vzdrževanje in nega osebnih ortopedskih pripomočkov; v ta okvir sodi tudi zdravstvena nega pacienta na domu, ki se izvaja v okviru patronažnega varstva;
- **gospodinjska pomoč**, kamor sodijo prinašanje enega pripravljene obroka ali nabava živil in priprava enega obroka hrane, pomivanje uporabljene posode, osnovno čiščenje bivalnega dela prostorov z odnašanjem smeti, postiljanje in osnovno vzdrževanje spalnega prostora;
- **pomoč pri ohranjanju socialnih stikov**, kamor sodijo naslednja opravila: vzpostavljanje socialne mreže z okoljem, s prostovoljci in s sorodstvom, spremljanje upravičenca pri opravljanju nujnih obveznosti, informiranje ustanov o stanju in potrebah upravičenca ter priprava upravičenca na institucionalno varstvo.

Tabela 12: Sestava storitve pomoči na domu po vsebinskih sklopih za obdobje 2012–2018

OPRAVILA	Število uporabnikov						
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Na dan 31.12. v posameznem letu							
Pomoč pri temeljnih dnevnih opravilih	3.805	3.772	4.154	4.276	4.690	4.794	4.823
Gospodinjska pomoč	5.604	5.681	5.817	6.436	6.543	6.938	6.805
Pomoč pri ohranjanju socialnih stikov	4.594	4.786	4.972	5.225	5.518	6.102	6.337
Skupaj	14.003	14.239	14.943	15.937	16.751	17.827	17.965

Vir: Kovač, Orehek, Černič, Nagode & Kobal Tomc (2019, str. 69).

Iz tabele 12 je razvidno, da se struktura opravil v obdobju 2012–2018 izrazito ne spreminja tako da v letu 2018 v sestavi opravil obsega najvišji delež gospodinjska pomoč (37,9 %), sledi pomoč pri ohranjanju socialnih stikov (35,3 %) in pomoč pri temeljnih dnevnih opravilih (26,8 %).

Na dan 31. 12. 2018 je 7.783 uporabnikov skupaj prejelo 17.965 opravil, kar pomeni, da so uporabniki v povprečju prejeli 2,3 opravili. Ta podatek je skladen s 6. členom Pravilnika o standardih in normativih socialnovarstvenih storitev, ki določa, da je upravičenec upravičen do pomoči na domu le, če potrebuje najmanj dve opravili iz dveh različnih sklopov zgoraj navedenih opravil (Kovač, Orehek, Černič, Nagode & Kobal Tomc, 2019, str. 65, 69). Socialna inšpekcija ugotavlja, da se ta člen lahko razume kot po eno opravilo iz dveh sklopov (dve opravili) ali po dve opravili iz dveh sklopov (štiri opravila). Pri tem ta opredelitev izloči upravičence, ki potrebujejo vsa opravila ali več kot eno opravilo iz enega sklopa opravil v standardu storitve. Zaradi izključevanja upravičencev po navedeni opredelitvi pogoja predpis ni skladen z načelom enakih možnosti in proste dostopnosti do storitev socialnega varstva iz nacionalnega programa socialnega varstva, ker je del upravičencev prepuščen iskanju pomoči izven te javne socialnovarstvene storitve (Arnšek 2013, str. 18).

Storitev se prične na zahtevo upravičenca ali njegovega zakonitega zastopnika in vsebuje dva dela. Prvi del predstavlja ugotavljanje upravičenosti do storitve, pripravo in sklenitev dogovora o obsegu, trajanju in načinu opravljanja storitve, organiziranje ključnih članov okolja ter izvedbo uvodnih srečanj med izvajalcem in upravičencem ali družino. Drugi del storitve zajema vodenje storitve, koordinacijo izvajalcev in njihovo usmerjanje, sodelovanje z upravičenci pri izvajanju dogovora in pri zapletenih življenjskih situacijah upravičencev ter neposredno izvajanje storitve na domu upravičenca po dogovorjenih vsebinah in v dogovorjenem obsegu. Neposredno izvajanje storitve na domu upravičenca se lahko izvaja vse dni v tednu in sicer največ do 20 ur tedensko. V primeru, ko zaradi potreb upravičenca storitev izvajata dva izvajalca neposredne socialne oskrbe, se lahko število ur mesečno poveča za največ eno tretjino (Pravilnik o standardih in normativih socialnovarstvenih storitev, Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o standardih in normativih socialnovarstvenih storitev, Ur. l. RS, št. 28/2011).

10.1.1 Zakonske podlage zagotavljanja pomoči na domu in izvajalci pomoči na domu

Pomoč na domu spada v pristojnost občin, saj je občina po 43., 44. in 99. členu ZSV zadolžena za organizacijo in razvoj te storitve na svojem področju, poleg tega pa občine sofinancirajo del celotnih stroškov te storitve in s tem uravnavajo tudi ceno storitve. V okviru mreže javne službe lahko pomoč na domu izvajajo javni socialnovarstveni zavodi ter druge pravne in fizične osebe, ki pridobijo koncesijo na javnem razpisu. Občine morajo namreč zagotoviti mrežo javne službe na tem področju ter podeliti koncesijo za izvajanje te

socialnovarstvene storitve vsaj enemu izvajalcu (Računsko sodišče Republike Slovenije, 2008, str. 21).

Pomoč na domu je bila na dan 31. 12. 2018 pravno-formalno zagotovljena v 210 od skupno 212 občinah. Le občini Jezersko in Kostel nista podelili koncesije za izvajanje pomoči na domu oziroma ni sklenila pogodbe z nobenim javnim zavodom. V večini občin, ki so v letu 2018 zagotavljale izvajanje pomoči na domu, javno službo na tem področju izvaja en izvajalec, izjemi sta le občini Ajdovščina in Ljubljana, kjer pomoč na domu izvajata dva izvajalca. V Ajdovščini pomoč na domu izvajata Dom starejših občanov Ajdovščina in Zavod za socialno oskrbo Pristan, v Ljubljani pa Zavod za oskrbo na domu Ljubljana in Zavod za socialno oskrbo Pristan. V obdobju 2008–2018 se je število CSD postopno znižalo iz 45 na 27, število domov za starejše pa se je skoraj podvojilo (iz 17 na 32). Na dan 31. 12. 2018 je storitev izvajalo 82 različnih izvajalcev (tabela 13), od tega 71,9 % javnih zavodov (med njimi 45,8 % CSD in 54,2 % domov za starejše), 24,4 % koncesionarjev in 3,7 % posebnih zavodov za pomoč na domu. Podobno kot v prejšnjih letih, je tudi v letu 2018 en izvajalec pomoč na domu v povprečju izvajal za 2,6 občin. Največje število občin povprečno pokrivajo CSD (3,0 občine na en CSD), domovi za starejše in posebni socialnovarstveni zavodi pokrivajo povprečno 2,6 občin, najmanj pa zasebniki s koncesijo (2,3 občine na enega izvajalca) (Nagode, Lebar, Ramović, Vidrih & Kobal Tomc, 2018, str. 25–27; Kovač, Orehek, Černič, Nagode & Kobal Tomc, 2019, str. 26–29).

Tabela 13: Izvajalci pomoči na domu za obdobje 2008–2018*

IZVAJALEC	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
CSD	45	43	43	42	37	37	33	29	28	27	27
Dom za starejše in posebni zavodi	17	16	19	20	21	24	25	29	30	31	32
Posebni zavod za pomoč na domu**	3	3	3	3	2*	2	2	2	2	3	3
Zasebniki s koncesijo***	9	12	10	11	17	19	19	19	19	20	20
SKUPAJ	74	74	75	76	77	82	79	79	79	81	82

Opomba: *Podatki iz leta 2008 se nanašajo na obdobje januar–junij, podatki iz leta 2009 in 2010 se nanašajo na dan 1.12., od leta 2011 dalje se podatki nanašajo na dan 31.12. **Med specializirane zavode za pomoč na domu spadata Center za pomoč na domu Maribor in Zavod za oskrbo na domu Ljubljana. ***Izvajalci, ki nimajo statusa javnega zavoda, imajo pa s strani občine podeljeno koncesijo za opravljanje pomoči na domu.

Vir: Nagode, Jakob Krejan & Smolej (2012, str. 15); Nagode & Lebar (2013, str. 17); Nagode, Lebar & Jakob Krejan (2014, str. 18); Lebar, Ramović, Vidrih & Nagode (2017, str. 25); Nagode, Lebar, Ramović, Vidrih & Kobal Tomc (2018, str. 27) in Kovač, Orehek, Černič, Nagode & Kobal Tomc (2019, str. 29).

10.1.2 Uporabniki pomoči na domu glede na starost

Upravičenci do socialne oskrbe na domu so osebe, ki jim preostale psihofizične sposobnosti omogočajo, da z občasno organizirano pomočjo drugega ohranjajo zadovoljivo duševno in telesno počutje in lahko funkcionirajo v znanem bivalnem okolju tako, da jim

vsaj za določen čas ni potrebno institucionalno varstvo v zavodu, v drugi družini ali v drugi organizirani obliki. Pod temi pogoji so upravičenci do pomoči na domu naslednje skupine oseb (Pravilnik o standardih in normativih socialnovarstvenih storitev):

- osebe, stare nad 65 let, ki so zaradi starosti ali pojavov, ki spremljajo starost, niso sposobne za popolnoma samostojno življenje;
- osebe s statusom invalida po zakonu o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb, ki po oceni pristojne komisije ne zmorejo samostojnega življenja, če stopnja in vrsta njihove invalidnosti omogočata občasno oskrbo na domu;
- druge invalidne osebe, ki jim je priznana pravica do tuje pomoči in nege za opravljanje večine življenjskih funkcij;
- kronično bolni in osebe z dolgotrajnimi okvarami zdravja, ki nimajo priznanega statusa invalida, pa so po oceni pristojnega CSD brez občasne pomoči druge osebe nesposobne za samostojno življenje;
- hudo bolni otrok ali otrok s težko motnjo v telesnem ali težko in najtežjo motnjo v duševnem razvoju, ki ni vključen v organizirane oblike varstva.

Tabela 14: Število in delež uporabnikov pomoči na domu po starostnih razredih za obdobje 2006–2018

Leto	Število vseh uporabnikov	Število uporabnikov glede na starost			Delež uporabnikov glede na starost (v %)		
		0–64 let	65–79 let	80 in več let	0–64 let	65–79 let	80 in več let
2006 (celo leto)*	5.328,10	714	1.988,80	2.624,10	13,4	37,33	49,25
2007 (januar–junij)*	5.595,20	714,9	2.156,60	2.723,70	12,78	38,54	48,68
2008 (januar– junij)*	5.780	682,4	2.011,20	3.085,60	11,81	34,8	53,38
2009 (1. 12.)**	6.502	826	2.206	3.470	12,7	33,93	53,37
2010 (1. 12.)**	6.575	811	2.090	3.674	12,33	31,79	55,88
2011 (31. 12.)***	6.624	790	2.020	3.814	11,93	30,5	57,58
2012 (31. 12.)***	6.583	782	1.699	4.102	11,88	25,81	62,31
2013 (31.12.)***	6.540	754	1.815	3.971	11,53	27,75	60,72
2014 (31.12.)***	6.888	780	1.889	4.219	11,32	27,42	61,25
2015 (31.12.)***	7.100	735	1.925	4.440	10,35	27,11	62,54
2016 (31.12.)***	7.374	746	1.903	4.725	10,12	25,81	64,08
2017 (31.12.)***	7.731	769	2.004	4.956	9,95	25,92	64,11
2018 (31.12.)***	7.783****	756	1.989	5.035	9,71	25,56	64,69

Opombe: *Povprečno število uporabnikov na mesec; **Število uporabnikov na dan 1.12.;*** Število uporabnikov na dan 31.12. **** Razlika v številu vseh uporabnikov in seštevku števila uporabnikov po starostnih razredih je zaradi nepridobljenih podatkov o starosti za 3 uporabnice.

Prerejeno po Kovač, Orehek, Černič, Nagode & Kobal Tomc (2019, str. 65).

Na dan 31. 12. 2018 je bilo 7.783 uporabnikov pomoči na domu, med katerimi je bilo žensk približno dve tretjini (65,7 %) (Kovač, Orehek, Černič, Nagode & Kobal Tomc, 2019, str. 65). V obdobju od leta 2006 do 2011 je število uporabnikov pomoči na domu počasi naraščalo, ob koncu leta 2012 pa beležimo rahel upad, ki se nadaljuje tudi v letu 2013. Iz tabele 14 je razvidno, da je bilo ob koncu leta 2018 več kot 60 % uporabnikov

pomoči na domu starih 80 let in več. Od leta 2009 dalje se delež uporabnikov v starosti 65 let in več glede na preteklo leto povečuje, delež uporabnikov v starosti do 65 let pa znižuje.

10.1.3 Izvajanje pomoči na domu glede nacionalno postavljenih meril

Resolucija o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2006-2010 (v nadaljevanju ReNPSV06-10) je predvidevala zagotovitev pomoči na domu za vsaj 10.000 oseb, starih 65 let in več, kar znaša 3 % oseb v tej starostni skupini. V tabeli 15 vidimo, da se je pomoč na domu v letu 2012 izvajala za 5.801 oziroma za 1,7 % oseb, starih 65 let in več, kar pomeni, da je bil cilj glede na ReNPSV06-10 realiziran 55,5-odstotno. Zastavljeni cilj, tj. zagotovitev pomoči na domu za 3 % oseb, starih 65 let ali več, v letu 2012 torej ni bil realiziran.

Tabela 15: Realizacija ciljev nacionalnega programa socialnega varstva za obdobje 2006–2018

Leto	Število prejemnikov PND, starih 65 let in več	Število starih 65 let in več v populaciji***	Učinek (v %)**	Realizacija (v %)**
2006	4.612,7*	316.338	1,5	48,6
2007	4.880,3*	319.631	1,5	50,9
2008	5.096,8*	326.847	1,6	52,0
2009	5.676**	336.860	1,7	56,2
2010	5.764**	339.207	1,7	56,6
2011	5.827**	341.192	1,7	56,9
2012	5.801**	348.680	1,7	55,5 ¹⁷
2013	5.702	355.859	1,6	45,8
2014	6.046	364.460	1,7	47,4
2015	6.212	374.488	1,7	47,4
2016	6.466	385.572	1,7	47,9
2017	6.785	395.629	1,7	49,0
2018	6.820	407.333	1,7	47,8

Opombe: *Povprečno število uporabnikov na mesec; ** Število uporabnikov na dan; *** Iz podatkovnega portala SI-STAT se podatki navezujejo na naslednja obdobja: 2006H2, 2007H1, 2008H1, 2009H2, 2010H2, 2011H2, 2012H2. **** Učinek in realizacija sta do leta 2013 izračunana na podlagi cilja ReNPSV06-10, od leta 2013 dalje pa na podlagi ReNPSV13-20.

Vir: Lebar, Kovač & Nagode (2015, str. 61); Nagode, Lebar, Kovač & Vidrih (2016, str. 58); Lebar, Ramovič, Vidrih & Nagode (2017, str. 55); Nagode, Lebar, Ramovič, Vidrih & Kobal Tomc (2018, str. 75) in Kovač, Orehek, Černič, Nagode & Kobal Tomc (2019, str. 79).

Na področju pomoči na domu za starejše je ReNPSV13-20 za ciljno skupino¹⁸ postavila cilj, da bo do konca leta 2020 3,5 % ciljne populacije oziroma okoli 14.000 oseb, dnevno vključenih v obravnavo v različne (tudi nove) oblike pomoči na domu, vključno z oskrbo v

¹⁷Izračun realizacije cilja v letu 2012 glede na podatke $IRSSV = \frac{\text{število prejemnikov PND 65+}}{3\% \cdot (\text{število starih 65+ v populaciji})} = \frac{5.801}{3\% \cdot 348.680} = \frac{5.801}{10.460,40} = 55,5\%$

¹⁸Za ciljno skupino pomoči na domu za starejše so opredeljene osebe stare nad 65 let, ki zaradi starosti ali pojavov, ki spremljajo starost, niso sposobne za popolnoma samostojno življenje. Ciljna skupina je vezana na prvi pogoj upravičenosti do pomoči na domu in ne zgolj na starost (Lebar, Kovač & Nagode, 2015, str. 60).

oskrbovanih stanovanjih (Nagode, Lebar & Jakob Krejan, 2014, str. 53–54). Ob upoštevanju le števila prejemnikov pomoči na domu ugotovimo, da je od leta 2014 dalje 1,7 % ciljne skupine vključena v storitev pomoči na domu, kar pomeni, da je cilj realiziran v slabi polovici (Nagode, Lebar, Ramović, Vidrih & Kobal Tomc, 2018, str. 75).

Iz tabele 16 je razvidno, da v obdobju 2013–2018 upada število občin, kjer je v storitev vključenih do vključno 1,5 % oseb, starih 65 let in več in narašča število občin, kjer je v storitev vključenih nad 3 % oseb, starih 65 let in več. Glede na cilj ReNPSV13-20 (3,5 % ciljne populacije), ga je s samo storitvijo pomoč na domu doseglo 16 občin¹⁹ (Kovač, Orehek, Černič, Nagode & Kobal Tomc, 2019, str. 79–80).

Tabela 16: Doseganje cilja po občinah – delež oseb, ki prejemajo pomoč na domu za obdobje 2013–2018

Število občin glede na delež vključenosti uporabnikov	2013	2014	2015	2016	2017	2018
V storitev vključenih do vključno 1,5 % oseb, starih 65 let in več	127	119	120	113	102	103
V storitev vključenih nad 1,5 do 3,0 % oseb, starih 65 let in več	63	66	74	82	88	83
V storitev vključenih nad 3 % oseb, starih 65 let in več	21	26	18	17	22	26
Skupaj število občin	211	211	212	212	212	212

Vir: Kovač, Orehek, Černič, Nagode & Kobal Tomc (2019, str. 80).

10.1.4 Celotni stroški storitve

Celotne stroške storitve pomoč družini na domu – socialna oskrba na domu sestavljajo (Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o standardih in normativih socialnovarstvenih storitev):

- stroški strokovne priprave v zvezi s sklenitvijo dogovora, kot je določeno pri prvem delu storitve v pravilniku, ki ureja standarde in normative socialnovarstvenih storitev,
- stroški vodenja in koordiniranja neposrednega izvajanja storitve in
- stroški za neposredno izvajanje storitve na domu uporabnikov.

Če izvaja izvajalec storitev za več občin, se stroški vseh strokovnih delavcev in strokovnih sodelavcev, ki opravljajo naloge strokovne priprave v zvezi s sklenitvijo dogovora ter vodenja in koordiniranja neposrednega izvajanja storitve razdelijo med občine sorazmerno glede na število uporabnikov iz posamezne občine, del stroškov za neposredno izvajanje storitve na domu uporabnika pa na podlagi števila učinkovitih ur, opravljenih za uporabnike iz posamezne občine, in odločitve občine o višini tega dela subvencije (Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o metodologiji za oblikovanje cen socialno varstvenih storitev, Ur. l. RS št. 6/2012).

¹⁹Bistrica ob Sotli, Dobropolje, Kanal, Kobarid, Kočevje, Kozje, Krško, Lovrenc na Pohorju, Podčetrtek, Postojna, Radeče, Ruše, Šempeter-Vrtojba, Tabor, Velike Lašče, Vransko.

Celotna sredstva za pomoč na domu (skupaj z oprostitevami) so v letu 2018 skupaj znašala 25.330.396 EUR; od tega so občine za doplačila oziroma oprostitev plačila storitve nekaterim uporabnikom po Uredbi o oprostitev namenile 902.668 EUR. Državne subvencije oziroma sredstva iz naslova APZ je v letu 2018 pridobilo 14 občin in so v primerjavi s preteklim letom upadle za 38,1 %. Iz tabele 17 je razvidno, da so slovenske občine na dan 31. 12. 2018 v povprečju zagotavljale 68,69 % vseh sredstev za izvajanje pomoči na domu (za strokovno pripravo, vodenje in izvajanje neposredne oskrbe, brez oprostitev), 0,14 % sredstev je bilo zagotovljenih s strani države, uporabniki pa so prispevali slabo tretjino (31,15 %) sredstev. Manjši delež sredstev (0,02 %) so prispevali tudi izvajalci (Kovač, Orehek, Černič, Nagode & Kobal Tomc, 2019, str. 44–46).

Tabela 17: Finančni viri, namenjeni zagotavljanju in izvajanju pomoči na domu za obdobje 2010–2018 (v tisoč EUR)

Leto	Subvencija občine (brez sredstev za oprostitev po Uredbi o oprostitev)	Plačilo uporabnika (sredstva, ki so jih plačali uporabniki in zavezanci)	Subvencija države (APZ)	Subvencija izvajalca	Celotni stroški storitve	Sredstva za oprostitev plačila, do katerih so po Uredbi o oprostitev upravičeni nekateri uporabniki
2010	11.939	4.096	2.319	/	18.355	915
2011	13.827	3.884	1.658	/	19.370	687
2012	15.008	4.196	289	/	19.495	677
2013	14.506	4.252	376	/	19.135	649
2014	14.785	4.639	454	4	19.883	755
2015	15.070	5.079	350	11	20.511	640
2016	15.809	5.264	213	14	21.302	662
2017	17.031	5.595	138	9	22.775	750
2018	18.318	6.053	52	3	24.427	902

Opomba: *V letu 2017 sta storitev za uporabnike sofinanciral tudi dva izvajalca CSO Ormož, Center za starejše občane d. o. o. za občine Ormož, Središče ob Dravi in Sveti Tomaž ter Jutro, zavod za pomoč in nego na domu v občini Kočevje.

Vir: Lebar, Ramovič, Vidrih & Nagode (2017, str. 38); Nagode, Lebar, Ramovič, Vidrih & Kobal Tomc (2018, str. 40–41) in Kovač, Orehek, Černič, Nagode & Kobal Tomc (2019, str. 45).

10.1.5 Cena storitve pomoč na domu

Cena storitve pomoči na domu za posameznika se določi tako, da se stroški najprej zmanjšajo za oprostitev za stroške strokovne priprave v zvezi s sklenitvijo dogovora v skladu z Uredbo o merilih za določanje oprostitev pri plačilih socialnovarstvenih storitev, ki se financira iz proračuna občine. Preostanek stroškov storitve, ki se izvaja v javni službi, se nato zmanjša za subvencijo, ki jo je dolžna zagotoviti občina, od preostanka stroškov pa se nato zmanjša še morebitna višina subvencije s strani države, vendar le v primeru, če izvajalec to subvencijo ima. Tako izračunana cena storitve predstavlja ceno ure neposredne storitve, ki jo mora plačati uporabnik. Cena ure storitve, opravljene v nedeljo ali v nočnem času, se lahko poveča za največ 40 %, cena storitve opravljene na dan državnega praznika in dela prostega dne pa največ za 50 %, in sicer glede na dejansko povečanje stroškov dela

(Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o metodologiji za oblikovanje cen socialno varstvenih storitev).

Raziskava IRSSV ugotavlja, da je povprečna potrjena cena ob delavnikih za uporabnika storitve pomoči na domu na uro na dan 31. 12. 2018 znašala 5,48 EUR. Iz tabele 18 je razvidno, da je povprečna cena za uporabnika postopno naraščala do leta 2012, v obdobju 2013–2015 je cena malenkost upadla, v letu 2018 pa je že tretje leto zapored narasla. V letu 2018 so se glede na preteklo leto podražile tudi povprečne cene storitev, opravljene ob sobotah, nedeljah in praznikih. Za storitve, opravljene ob sobotah, je povprečna potrjena cena znašala 5,59 EUR, za storitve ob nedeljah 6,96 EUR, ob praznikih pa 7,27 EUR. Celotni stroški so po trendu upadanja/stagniranja od leta 2012 v letu 2017 spet nekoliko narasli, tako da so na dan 31. 12. 2018 v povprečju znašali 17,88 EUR. V štirih občinah (Brezovica, Ig, Odranci in Škofljica) se je pomoč na domu v obdobju 2007–2013 za uporabnike izvajala brezplačno, v letu 2018 pa le še občina Odranci celotne stroške izvajanja storitve krije iz občinskih sredstev (Kovač, Orehek, Černič, Nagode & Kobal Tomc, 2019, str. 32–33, 38–39).

Tabela 18: Povprečna potrjena cena in povprečni celotni stroški storitve pomoč na domu za obdobje 2010–2018 (v EUR/uro)

Leto	Povprečna potrjena cena				Povprečni celotni stroški		
	Delavnik	Sobota	Nedelja	Praznik	Delavnik	Nedelja	Praznik
2010 (1.12.)	4,39	5,43	5,92	6,35	17,00	/	/
2011 (31.12.)	5,12	5,39	6,24	6,50	17,30	/	/
2012 (31.12.)	5,27	5,43	6,54	6,84	17,57	/	/
2013 (31.12.)	5,12	5,33	6,48	6,76	16,91	/	/
2014 (31.12.)	5,07	5,23	6,59	6,91	16,77	20,61	21,50
2015 (31.12.)	5,04	5,15	6,48	6,82	16,78	20,01	20,83
2016 (31.12.)	5,11	5,19	6,60	6,93	16,89	20,45	21,28
2017 (31.12.)	5,30	5,48	6,91	7,23	17,19	21,19	22,05
2018 (31.12.)	5,48	5,59	6,96	7,27	17,88	22,04	22,89

Vir: Kovač, Orehek, Černič, Nagode & Kobal Tomc (2019, str. 32–33, 38–39, 43).

10.1.6 Izvajalci in normativ storitve

Socialna oskrba na domu je strokovno voden proces in organizirana oblika praktične pomoči, pri kateri sodelujejo strokovni delavec, strokovni sodelavec, neposredni izvajalec oskrbe, upravičenec ter ključni ali odgovorni družinski člani (Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o standardih in normativih socialnovarstvenih storitev).

Pravilnik določa tudi normativ storitve pomoči na domu, in sicer se storitev organizira v dveh delih (Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o standardih in normativih socialnovarstvenih storitev):

Prvi del storitve obsega:

- ugotavljanje upravičenosti, priprava dogovora o izvajanju storitve, organizacija ključnih članov okolja in začetno srečanje: en strokovni delavec na vsakih 20 upravičencev, ki imajo sklenjen dogovor z izvajalcem. Ta normativ se izračuna na povprečno število upravičencev na mesec.

Drugi del storitve obsega:

- vodenje storitve, koordinacija izvajalcev in njihovo usmerjanje, sodelovanje z upravičenci pri izvajanju dogovora in pri zapletenih življenjskih situacijah upravičencev: 0,5 strokovnega delavca ali sodelavca na vsakih 20 neposrednih izvajalcev oskrbe. V primeru, da neposredni izvajalec oskrbe oskrbuje v povprečju več kot pet uporabnikov, se lahko uporabi normativ 0,55 strokovnega delavca ali sodelavca na 20 neposrednih izvajalcev oskrbe.
- neposredno izvajanje storitve na domu upravičenca – povprečno 110 ur učinkovitega dela na mesec. V primeru, da gre za posebnost naselja (razpršenost uporabnikov, dostopnost do uporabnikov in podobno) ali posebno obravnavo upravičencev, lahko povprečno število učinkovitih ur na mesec odstopa za največ 10 %. Odstopanja, določena v prejšnjih dveh alinejah, so možna v dogovoru z občino.

Tabela 19: Povprečno število mesečnih obiskov ene socialne oskrbovalke pri enem uporabniku, povprečni učinkoviti čas socialne oskrbovalke pri enkratnem obisku uporabnika v minutah in povprečno število učinkovitih ur na socialno oskrbovalko na mesec glede na status izvajalca za storitev pomoč na domu za obdobje 2015–2018

IZVAJALEC	Povprečno število obiskov ene socialne oskrbovalke pri enem uporabniku na mesec				Povprečni učinkoviti čas socialne oskrbovalke v minutah pri enkratnem obisku uporabniku				Povprečno število učinkovitih ur na socialno oskrbovalko na mesec			
	2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018
CSD	12,5	15,6	11,7	11,5	59,9	49,3	51,4	50,2	96,3	99,0	96,1	98,3
Dom za starejše in posebni socialnovarstveni zavod	20,1	13,6	11,7	8,4	31,6	48,8	49,9	54,2	101,8	104,3	99,7	99,8
Specializiran zavod za PND*	16,3	12,9	13,3	12,7	72,9	50,1	52,8	54,7	101,0	102,3	103,2	104,8
Zasebnik s koncesijo občine**	30,7	17,6	16,4	13,7	51,9	54,6	55,4	54,4	110,5	106,7	102,2	105,3
SLOVENIJA	18,5	14,7	12,8	10,6	46,7	49,8	51,7	53,3	101,2	103,0	99,8	101,0

Prirejeno po Nagode, Lebar, Kovač & Vidrih (2016, str. 49); Lebar, Ramovič, Vidrih & Nagode (2017, str. 48); Nagode Lebar, Ramovič, Vidrih & Kobal Tomc (2018, str. 56–57) in Kovač, Orehek, Černič, Nagode & Kobal Tomc (2019, str. 61).

Iz tabele 19 je razvidno, da je leta 2018 v povprečju ena socialna oskrbovalka obiskala posameznega uporabnika 10,6-krat na mesec, kar je za 17,2 % manj glede na preteklo leto. V letu 2018 so najvišje število obiskov opravili zasebniki s koncesijo občine. Socialna oskrbovalka je v letu 2018 za enkratni obisk pri uporabniku povprečno porabila 53,3 minute, v povprečju pa je opravila 101 učinkovito uro na mesec.

10.2 Socialni servis

Socialni servis je po ZSV ena izmed oblik socialnovarstvenih storitev, ki obsega pomoč pri hišnih in drugih opravilih v primeru invalidnosti, starosti, otrokovega rojstva, bolezni, nesreč ter v drugih primerih, ko je ta pomoč potrebna za vključitev osebe v vsakdanje življenje. Gre za dopolnilno dejavnost storitve pomoč družini na domu, ki jo opravljajo posebni servisi, s katerimi se priskoči na pomoč, razbremeni svojce in starostniku pomaga, da lahko ostane v okolju, v katerem se dobro počuti.

Upravičenec je vsakdo, ki zaradi invalidnosti, starosti, otrokovega rojstva, bolezni, nesreč ter v drugih primerih, ko je ta pomoč potrebna za vključitev osebe v vsakdanje življenje, naroči določeno opravilo ali več opravil in prevzame obveznost plačila storitve in kritja stroškov v zvezi z opravljeno storitvijo (Pravilnik o standardih in normativih socialnovarstvenih storitev, 7. člen).

Storitev obsega zlasti naslednja opravila (Pravilnik o standardih in normativih socialnovarstvenih storitev): prinašanje pripravljenih obrokov hrane, nakup in prinašanje živil ali drugih potrebščin, pripravo drv ali druge kurjave, nabava ozimnice, manjša hišna popravila, pranje in likanje perila, vzdrževanje vrta in okolice stanovanja, čiščenje in opremljanje stanovanja, spremljanje pri obiskih trgovin, predstav, sorodnikov ali na počitnicah, organiziranje in izvajanje različnih oblik družabništva, pedikerske, frizerske in druge podobne storitve za nego telesa in vzdrževanje videza, pomoč pri opravljanju bančnih poslov, plačevanju računov, sprejemanju in odpošiljanju poštnih pošilk – po pooblastilu upravičenca, nadzor jemanja zdravil, varovanje in nadziranje stanja uporabnika preko noči, celodnevna povezava preko osebne telefonskega alarma.

Izvajalec storitve socialnega servisa mora nuditi vsaj tri opravila, od katerih mora biti vedno na voljo prinašanje pripravljenih obrokov hrane, razen v primeru izvajanja celodnevne povezave preko osebne telefonskega alarma, ki se lahko opravlja kot samostojna storitev socialnega servisa (Pravilnik o standardih in normativih socialnovarstvenih storitev).

Socialni servis se za razliko od pomoči na domu ne opravlja kot javna služba, kar pomeni, da država oziroma občine ne podeljujejo koncesij, zato mora uporabnik v primeru socialnega servisa stroške storitev v celoti poravnati sam oziroma je veljavna cena za uporabnika enaka ekonomski ceni storitve. Za eno uro storitve za socialni servis mora uporabnik v povprečju plačati 11,60 EUR, brez upoštevanja cene varovanja na daljavo, za katerega mora uporabnik plačati 19,17 EUR mesečno. Ker socialni servis ne sodi v javno službo, normativ storitve ni določen, kar pomeni, da upravičenec ni omejen pri številu ur koriščenja storitve. Postopek pri opravljanju posameznega opravila, obseg in trajanje storitve določita uporabnik in izvajalec z dogovorom ali s pogodbo (Nagode & Kovač,

2013, str. 12–13, 25). Glede na relativno majhno število uporabnikov socialnega servisa, lahko rečemo, da je ta storitev v Sloveniji izredno šibka.

10.3 Varovanje na daljavo

V primeru, da starostniki želijo ostati v svojem stanovanju oziroma bivati v oskrbovanem stanovanju in kljub temu imeti zagotovljeno pomoč v primeru nesreč, padcev, slabosti, se lahko odločijo za storitev varovanja na daljavo. Varovanje na daljavo omogoča zaradi takojšnje ustrezne pomoči vključenih starostnikov razbremenitev skrbi uporabnikov, njihovih svojcev in drugih oseb iz njihove socialne mreže. Razvoj storitve kot je oskrba na daljavo, ki temelji na informacijsko-komunikacijski tehnologiji, je namenjen starejšim v njihovem bivalnem okolju in omogoča izbiro posameznika, kako in kje bo preživel svoja stara leta (Telekom Slovenije d.d., 2011). Uporabnik lahko storitev celodnevne povezave vzpostavi preko osebnega telefonskega alarma, ki upravičencu omogoča, samostojno, kvalitetno in varnejše življenje.

Uporabnik te storitve ima poseben telefonski aparat s t.i. rdečim gumbom. Pogoj za izvajanje storitve je obstoječa telefonska linija. Kadar potrebuje kakršno koli pomoč, lahko s pritiskom na gumb vzpostavi zvezo s klicnim centrom, ki ustrezno ukrepa, in sicer na način, da vzpostavi stik s svojci, prijatelji, znanci oziroma strokovnimi službami (medicinska pomoč, pomoč na domu). Rdeči gumb, ki ga lahko oseba nosi tudi kot verižico okrog vratu ali kot zapestno uro preko povezanega posebnega telefona, omogoča priklic pomoči 24 ur na dan.

10.3.1 Izvajalci in cene pomoči na daljavo

Področje pomoči na daljavo ima v Sloveniji že dolgo zgodbo, vendar je bila do zdaj ta storitev zelo omejena, in sicer na Ljubljano, Celje in Koper, v katero je bilo po podatkih MDDSZ vključenih okrog 300 uporabnikov, kar predstavlja 0,1 % starejših, skupaj z uporabniki v oskrbovanih stanovanjih pa je bilo uporabnikov okrog 790 (MDDSZ, 2011b).

Telekom Slovenije d.d. in Doktor24 d.o.o. sta v sodelovanju s Prvo zdravstveno asistenco februarja 2012 pričela z izvajanjem strokovne storitve Teleoskrba, ki omogoča takojšen stik s posebnim klicnim centrom, zdravnikom ali bližnjim; s tem se je vzpostavil nacionalni klicni center pomoči na daljavo. Uporabnik lahko izbira med različnimi paketi kot so, SOS ZDRAVNIK, SOS DOMA in SOS MOBILNI (Prva zdravstvena asistenca d.o.o., brez datuma; Žibret, 2012).

Varovanje na daljavo ne sodi v javno službo, pač pa je le del storitve socialnega servisa, zato mora stroške storitve plačati sam uporabnik. Iz tabele 20 je razvidno, da je potrebno za storitev SOS DOMA s 24-urno povezavo s klicnim centrom plačati 19,17 EUR

mesečno, uporabnik pa bo plačal še priklop storitve v višini 80,00 EUR. V zasebnem zavodu Pacient d.o.o. zagotavljajo, da je storitev zagotovljena po vsej Sloveniji, v primeru zdravniške pomoči pa tudi zunaj njenih meja.

Tabela 20: Cenik Teleoskrbe

Naziv storitve	Priklop storitve (v EUR)	Mesečna naročnina – 30 dni (v EUR)
SOS DOMA s 24-urno povezavo s klicnim centrom	80,00*	19,17
SOS DOMA s 24-urno povezavo s klicnim centrom in z vključeno storitvijo SOS ZDRAVNIK	80,00*	26,00
SOS MOBILNI s 24-urno povezavo s svojci in vključeno storitvijo SOS ZDRAVNIK	21,00	20,00
SOS MOBILNI s 24-urno povezavo s klicnim centrom in vključeno storitvijo SOS ZDRAVNIK	31,00**	30,00
SOS ZDRAVNIK	0,00	7,00

Opomba: *Cena prve mesečne naročnine vključuje uvodni obisk strokovnega delavca, priklop osnovne uporabniške opreme (SOS-telefon + SOS zapesnica) pri uporabniku doma in redno vzdrževanje opreme.

**Cena prve mesečne naročnine vključuje uvodni pogovor s strokovnim delavcem, ustrezen mobilni telefon in SOS-obesek.

Vir: Prva zdravstvena asistenca d.o.o. (brez datuma); Telekom Slovenije, d.d. (brez datuma).

V Kopru izvajajo storitev varovanja na daljavo »Rdeča tipka« za starostnike obalno kraške regije v okviru CSD Koper, in sicer ponuja paketa A in B, z različicama za dolgotrajno in kratkotrajno vključitvijo v program. Če se želijo v stanovanju v varovanje vključiti dodatne osebe z lastno tipko je potrebno doplačilo 5,00 EUR (glej tabelo 21).

Tabela 21: Cenik varovanja na daljavo - Rdeča tipka (veljaven od 1. 5. 2017)

MESEČNA CENA VAROVANJA NA DALJAVO – RDEČA TIPKA (v EUR)	Dolgotrajna vključitev		Kratkotrajna vključitev (do 1 meseca)	
	A PAKET	B PAKET	C PAKET	D PAKET
Varovanje	19,00	35,00	10,00	18,00
Rezervacija ob odsotnosti uporabnika več kot en mesec	8,00	16,00		
Stroški priklopa	20,00	20,00	10,00	10,00
Stroški odklopa	20,00	20,00	10,00	10,00

Opomba: A paket in C paket (varovanje s pomočjo svojcev) ne vključujeta varovanja s pomočjo varnostne službe, ki hrani ključne stanovanja in intervenira (poleg zdravstvenega osebja) v primeru alarma. B paket in D paket vključujeta varovanje z varnostno službo.

Vir: Center za pomoč na domu Mali princ (brez datuma).

10.4 Dnevni centri

V vedno hitrejšem življenjskem tempu starostniki pogosto ostanejo sami, medtem ko so njihovi otroci v službi, vnuki v šoli, prijatelji po opravkih. V primerih, ko dovolj samostojni starostniki želijo živeti doma, vendar potrebujejo občasno pomoč ali nadzor, ki pa ga ne morejo dobiti v času, ko so svojci odsotni, se lahko odločijo za dnevno varstvo. Dnevni centri so ena izmed oblik, ki naj bi starejšim ljudem, ki potrebujejo določeno pomoč, omogočile, da kljub tej potrebi še vedno živijo doma.

Dnevno varstvo je alternativna oblika institucionalnega varstva, namenjena posameznikom, ki še ne potrebujejo celodnevne, zahtevne zdravstvene nege in stacionarne oskrbe, vendar potrebujejo določeno pomoč, nadzor ali organizirano obliko bivanja le za določeno število ur dnevno oziroma za čas, ko so družinski člani odsotni ali na dopustu. Ta storitev pomembno dopolnjuje in razbremenjuje družinsko oskrbo starostnikov ter podaljšuje njihovo bivanje v lastnih domovih. Osnovni kriterij za vključitev oseb v dnevno varstvo je, da se uporabniki dnevno vračajo domov. Nekateri prihajajo le občasno ali nekaj dni v tednu. Uporabniki praviloma prihajajo zjutraj in se vračajo domov popoldan (MDDSZ, 1997, str. 37).

Obseg storitev v dnevni centrih zajema dnevne aktivnosti, prehrano, dnevni počitek, pa tudi varstvo ter zdravstveno in socialno oskrbo, kadar je to potrebno. Uporabniki so vključeni tudi v različne druge aktivnosti, ki jih organizira izvajalec, kot so prireditve, družabna srečanja, igre, izleti, prebiranje knjig, vaje za telo in podobno. Dnevni centri so večinoma organizirani v domovih za starejše, kjer je posamezniku zagotovljena socialna oskrba in nega ter zdravstveno varstvo glede na njegovo stanje in potrebe, lahko pa oskrbo izvajajo tudi samostojni izvajalci. Nekateri uporabniki prihajajo v dnevne centre sami, druge pripeljejo svojci, večina izvajalcev pa nudi tudi prevoz, torej pridejo uporabnika iskati na njegov dom in ga popoldne znova odpeljejo domov.

10.4.1 Kapacitete in pokritost potreb dnevnega varstva

Po podatkih SSZS je v januarju 2019 bilo zagotovljenih 562 mest dnevnega varstva, kar v povprečju pomeni 0,14 odstotno vključenost starejših od 65 let. ReNPSV06-10 je do leta 2010 predvidevala vključitev najmanj 0,3 % starejših oseb, starih 65 in več let, ki potrebujejo dnevno organizirano varstvo. Iz tabele 22 je razvidno, da bi za vključitev 0,3 % starejših število mest dnevnega varstva največ primanjkovalo v Ljubljani in Mariboru (najmanj v Kopru), skupaj pa bi bilo potrebno zagotoviti 1.239 mest dnevnega varstva. Glede na število prebivalcev na dan 1. 1. 2019, starih 65 let in več, znaša povprečni indeks pokritosti 45,35, kar pomeni, da je bil cilj dosežen v slabi polovici. Po oceni uresničevanja Nacionalnega programa socialnega varstva za obdobje 2006–2010 storitev dnevnega varstva ni zaživela v predvideni meri, predvsem zaradi nepoznavanja, saj je določen del prebivalstva še vedno ne pozna, po drugi strani pa je razmeroma skromna tudi ponudba (število mest) in visoke cene storitve.

Za storitev dnevnega varstva za starejše ReNPSV13-20 predvideva zagotovitev okvirno 3.000 mest. Upoštevajoč demografske projekcije Slovenije – EUROPOP2018 bo bilo konec leta 2020 424.357 starejših oseb, kar pomeni, da bi bila za realizacijo navedenega cilja potrebna 0,71 % vključenost ciljne skupine. Glede na trenutno število uporabnikov in obseg ponudbe dnevnega varstva, menim da cilj do leta 2020 ne bo realiziran.

Tabela 22: Pokritost potreb dnevnega varstva

OBMOČNA ENOTA	PREBIVALCI na dan 1. 1. 2019		DNEVNO VARSTVO	MESTA ZADOSTUJEJO	POTREBNO ŠTEVILO MEST	RAZLIKA V ŠTEVILU MEST	INDEKS POKRITOSTI POTREB
	Skupaj	Stari 65 let in več	Število mest	za % skupine	za 0,3% ciljne skupine	za 0,3% ciljne skupine	za 0,3% ciljne skupine
	1	2	3	4	5	6=3-5	7=(3/5)*100
Celje	200.525	39.167	60	0,15	118	-58	51,06
Koper	150.707	31.778	88	0,28	95	-7	92,31
Kranj	204.670	40.979	39	0,10	123	-84	31,72
Krško	70.688	14.406	8	0,06	43	-35	18,51
Ljubljana	669.466	125.946	176	0,14	378	-202	46,58
Maribor	324.104	66.634	82	0,12	200	-118	41,02
Murska Sobota	114.287	25.355	41	0,16	76	-35	53,90
Nova Gorica	101.288	22.715	39	0,17	68	-29	57,23
Novo mesto	113.259	20.359	21	0,10	61	-40	34,38
Ravne na Koroškem	131.914	25.715	8	0,03	77	-69	10,37
SKUPAJ	2.080.908	413.054	562	0,14	1.239	-677	45,35

Prirjeno po SSZS (brez datuma a); SSZS (2019č).

10.4.2 Cene dnevnega varstva

Cena storitve dnevnega varstva, ki jo izvaja izvajalec celodnevnega institucionalnega varstva v trajanju 8 ur dnevno, se določi v višini 70 % cene storitve celodnevnega institucionalnega varstva in glede na razvrstitev uporabnikov v kategorijo oskrbe. Če se storitev izvaja več ali manj kot 8 ur dnevno, se cena za takšno storitev sorazmerno zviša ali zniža, razen stroškov prehrane, ki se obračunajo v celoti za obroke, ki so uporabniku zagotovljeni v času izvajanja storitve (Pravilnik o metodologiji za oblikovanje cen socialno varstvenih storitev).

Tabela 23: Povprečne cene dnevnega varstva po območnih enotah (v EUR)

OBMOČNA ENOTA	Oskrba I	Oskrba II	Oskrba III A	Oskrba III B	Oskrba IV
Celje	13,49	16,66	19,83	22,58	20,51
Koper	14,46	17,90	21,33	23,08	22,88
Kranj	13,09	16,54	19,99	22,99	22,73
Krško	15,38	18,83	22,29	25,28	24,29
Ljubljana	14,38	17,82	21,265	23,99	23,27
Maribor	14,17	17,61	21,04	23,58	23,27
Murska Sobota	14,67	18,01	21,34	24,23	25,78
Nova Gorica	13,18	16,60	20,02	22,99	24,71
Novo mesto	14,62	18,07	21,52	24,52	22,49
Ravne na Koroškem	14,19	17,62	21,05	24,58	22,77
POVPREČJE-javni zavodi	13,75	17,19	20,62	23,41	22,65
POVPREČJE-zasebni zavodi	16,56	19,80	23,04	25,69	25,51

Vir: Lastno delo.

V prilogi 10 so navedene cene dnevnega varstva izvajalcev po kategorijah oskrbe in območnih enotah Slovenije, povprečne cene oskrbe po posameznih enotah pa so predstavljene v tabeli 23. Najnižja povprečna cena za oskrbo I znaša 13,09 EUR (Območna enota Kranj), najvišja pa znaša 15,38 EUR (Območna enota Krško). V kolikor uporabnik koristi storitev dnevnega varstva 22 dni v mesecu, znaša cena oskrbe v javnih zavodih v povprečju od 302,5 EUR za oskrbo I do 498,3 EUR za oskrbo IV, v zasebnih zavodih pa v povprečju od 364,3 EUR za oskrbo I do 561,2 EUR za oskrbo IV.

11 STROŠKOVNA ANALIZA MED INSTITUCIONALNIM VARSTVOM IN SOCIALNOVARSTVENIMI STORITVAMI NA DOMU ZA STAREJŠE V SLOVENIJI Z VIDIKA UPORABNIKA IN DRŽAVE

11.1 Kapacitete in zasedenost v domovih za starejše v Sloveniji

Eden izmed ciljev naloge je bil analizirati število in različne tipe bivalnih enot za starejšo populacijo. Med najbolj razširjene oblike tako po številu kot zasedenosti institucionalnega varstva spadajo domovi za starejše. Iz tabele 24 je razvidno, da znaša skupno število javnih in zasebnih domov v Sloveniji 119, ki obsegajo skupaj 19.290 mest, od tega 5.498 v zasebnih domovih. Po podatki SSZS je bilo na dan 4. 6. 2019 prosto le eno mesto v območni enoti Maribor, v preostalih domovih pa je bila zasedenost 100-odstotna. Število prosilcev, ki so čakali na sprejem v dom, je bilo na dan 4. 6. 2019 28.294 oziroma dvakrat toliko kolikor je skupnih kapacitet. Glede na kapacitete je največji primanjkljaj v območni enoti Ljubljana in Kranj, najmanj pa v območni enoti Murska Sobota.

Tabela 24: Izračun presežka oziroma primanjkljaja v institucionalnem varstvu v Sloveniji

OBMOČNA ENOTA	ŠTEVILO		KAPACITETA		PROSTA MESTA		Število vseh prosilcev brez podvojenih prošenj	Presežek/ primanjkljaj mest	Zasedenost v %
	Javni domovi	Zasebni domovi	Javni domovi	Zasebni domovi	Javni domovi	Zasebni domovi			
Celje	5	6	1.018	787	0	0	2.706	-2.706	100
Koper	6	2	1.123	206	0	0	1.838	-1.838	100
Kranj	7	3	1.266	360	0	0	3.725	-3.725	100
Krško	5	/	981	0	0	0	909	-909	100
Ljubljana	21	16	4.229	2.131	0	0	11.916	-11.916	100
Maribor	8	5	1.809	813	0	1	3.014	-3.013	99,97
Murska Sobota	6	5	720	543	0	0	616	-616	100
Nova Gorica	7	2	981	137	0	0	1.147	-1.147	100
Novo mesto	5	1	930	37	0	0	1.105	-1.105	100
Ravne na Koroškem	4	5	735	484	0	0	1.318	-1.318	100
SKUPAJ	74	45	13.792	5.498	0	1	28.294	-28.293	100

Vir: Lastno delo.

11.2 Kapacitete in zasedenost oskrbovanih stanovanj v Sloveniji

Zaradi prezasedenosti domov za starejše se vedno več starostnikov, ki so relativno samostojni, zanimajo tako za najemna kot tudi za lastniška oskrbovana stanovanja. Velika večina teh stanovanj se nahaja v osrednjeslovenski regiji (806), v podravski 136 oskrbovanih stanovanj, v savinjski 116, v goriški 89, v gorenjski 154, v obalno-kraški 180, v pomurski 28, v spodnjeposavski 47 in v jugovzhodni Sloveniji 45 oskrbovanih stanovanj. V treh regijah (koroška, zasavska, notranjsko-kraška) ni evidentirano nobeno oskrbovano stanovanje (Nagode, Kovač & Lebar, 2015, str. 31–34).

Tabela 25: Izračun presežka oziroma primanjkljaja v najemnih oskrbovanih stanovanjih in število prodanih lastniških oskrbovanih stanovanj v Sloveniji

Regija	Najemna oskrbovana stanovanja					Lastniška oskrbovana stanovanja		
	Število stanovanj	Kapaciteta nastanitev	Število oseb v stanovanjih	Presežek/ primanjkljaj mest	Zasedenost v %	Število stanovanj	Kapaciteta nastanitev	Število prodanih stanovanj
Osrednjeslovenska	233	343	255	88	74,34	573	688	458
Podravska	106	161	125	36	77,64	30	36	30
Savinjska	91	131	99	32	75,57	25*	30	5
Goriška	89	102	72	30	70,59	/	/	/
Gorenjska	30	30	30	0	100,00	124**	149	63
Obalno-Kraška	108	147	117	30	79,59	72	86	72
Pomurska	28	56	32	24	57,14	/	/	/
Spodnjeposavska	35	39	39	0	100,00	12	14	12
Jugovzhodna Slovenija	45	54	29	25	53,70	/	/	/
Skupaj	765	1.063	798	265	75,07	836	1.002	640

Opombe: *20 stanovanj v gradnji, **60 stanovanj v gradnji

Vir: Lastno delo.

Iz tabele 25 je razvidno, da je v 765 najemnih stanovanjih na voljo 1.063 mest, in sicer največ v osrednjeslovenski in podravski regiji. Glede na število oseb v najemnih oskrbovanih stanovanjih je v vseh regijah zabeležen presežek mest, razen v spodnjeposavski regiji in na gorenjskem, kjer ni prosto nobeno mesto oziroma so vsa najemna oskrbovana stanovanja oddana. Skoraj 80-odstotna zasedenost stanovanj je še v obalno-kraški regiji, povprečna zasedenost mest po vseh regijah pa znaša 75 %. V zadnjem času se je zgradilo oziroma je v fazi gradnje relativno veliko lastniških oskrbovanih stanovanj tako, da je na trgu v primerjavi z najemnimi za 71 več lastniških stanovanj. Kljub večjemu številu lastniških stanovanj pa imajo le-ta manjšo kapaciteto od najemnih, kar lahko pripisujemo temu, da so oskrbovana stanovanja, ki so namenjena za prodajo, v večjem deležu enostanovanjska. Lastniška stanovanja so v večini prodana, le 23 % stanovanj je še na trgu za prodajo.

11.3 Stroškovni vidik bivanja v institucionalnem varstvu

V kolikšni meri bo upravičenec moral storitev (do)plačati je odvisno predvsem od ugotovljenega dohodka, vrednosti storitve in od izračunane meje socialne varnosti. Višina povprečnih mesečnih stroškov v domovih je odvisna predvsem glede na to, ali gre za javni ali zasebni dom za starejše. Uporabnik mora v povprečju mesečno plačati 132 EUR več, v kolikor želi bivati v zasebnem domu za starejše. Povprečna starostna pokojnina za leto 2018, ki je znašala 639 EUR, bi zadostovala le v javnem domu za oskrbo I (osebe z malo neposredne pomoči v dvoposteljni sobi s souporabo kopalnice), za oskrbo IV pa bi morali svojci ali občina v povprečju doplačati 331 EUR. Prav tako povprečna pokojnina ne bi pokrila stroškov oskrbe v zasebnih domovih oziroma bi bilo potrebno v povprečju doplačati (svojci, občina) 89 EUR za oskrbo I in 465 EUR za oskrbo IV (glej tabelo 26).

Tabela 26: Povprečni mesečni stroški uporabnika in države v institucionalnem varstvu v letu 2019 (v EUR)

Institucionalno varstvo		Javni domovi za starejše		Zasebni domovi za starejše		Javni in zasebni domovi za starejše skupaj	
		Oskrba I	Oskrba IV	Oskrba I	Oskrba IV	Oskrba I	Oskrba IV
1	Povprečni mesečni strošek oskrbne dejavnosti (2+3)	714,24	1.163,28	872,17	1.323,20	774,68	1.223,29
2	Stroški uporabnika	595,56	969,99	727,57	1.103,82	646,05	1.020,18
3	<i>Povprečni mesečni strošek občin na uporabnika</i>	<i>118,68</i>	<i>193,30</i>	<i>144,60</i>	<i>219,38</i>	<i>128,63</i>	<i>203,11</i>
4	<i>Povprečni mesečni strošek ZZZS</i>	<i>464,16</i>	<i>464,16</i>	<i>542,03</i>	<i>542,03</i>	<i>476,63</i>	<i>476,63</i>
5	Stroški države (3+4)	582,84	657,46	686,63	761,40	605,26	679,74

Opomba: Pri izračunu je upoštevanih 30,4167 dni/mesec. Povprečni mesečni strošek občin je izračunan na podlagi deleža plačil občin v stroških uporabnika v letu 2018 iz priloge 3. Povprečni dnevni stroški zdravstvene oskrbe v letu 2018 znašajo 15,26 EUR za javne domove, 17,82 EUR za zasebne domove in 15,67 za povprečje vseh tipov institucionalnega varstva.

Vir: Lastno delo.

Občine domovom v povprečju namenjajo približno 16,6 % celotnih stroškov oskrbe. Zdravstveni del storitve, za katerega sredstva nameni ZZZS, pa za vsakega uporabnika v povprečju znaša 476,63 EUR mesečno. To pomeni, da se v javnih in zasebnih domovih skupaj iz državnih in občinskih proračunov na letni ravni v povprečju prispeva 7.263,12 EUR na oskrbovanca za oskrbo I oziroma 8.156,88 EUR na oskrbovanca za oskrbo IV.

Mesečni stroški uporabnika v javnih domovih znašajo od 528,64 EUR za oskrbo I do 1.223,66 EUR za oskrbo IV, v zasebnih domovih pa od 543,85 EUR za oskrbo I do 1.487,68 EUR za oskrbo IV (glej tabelo 27). V kolikor upravičenec prejema povprečno pokojnino, bi mu le ta zadoščala za pokritje stroškov oskrbe I pri minimalni ceni ter pri povprečnih stroških oskrbe I v javnih domovih. Pri maksimalni ceni oskrbe I in pri oskrbi IV pa bi bilo potrebno doplačilo svojcev in (ali) občine. V kolikor oskrbo plačuje občina v celoti znašajo stroški na oskrbovanca pri maksimalni ceni oskrbe od 2.435,16 EUR do 4.913,52 EUR letno za oskrbo I oziroma od 7.015,92 EUR do 10.184,16 EUR letno za oskrbo IV.

Tabela 27: Minimalni in maksimalni zneski oskrbe I in oskrbe IV v javnih in zasebnih domovih ter razlika od povprečne pokojnine (v EUR)

Stroški oskrbe/mesec	Javni domovi		Zasebni domovi	
	oskrba I	oskrba IV	oskrba I	oskrba IV
Minimalni stroški oskrbe	528,64	838,89	543,85	886,95
Maksimalni stroški oskrbe	841,93	1.223,66	1.048,46	1.487,68
Povprečni stroški oskrbe	608,54	992,45	747,41	1.121,12
Povprečna pokojnina	639,00	639,00	639,00	639,00
Razlika med povprečno pokojnino in min zneskom oskrbe	110,36	-199,89	95,15	-247,95
Razlika med povprečno pokojnino in max zneskom oskrbe	-202,93	-584,66	-409,46	-848,68
Razlika med povpr.pokoj. in povpr. zneskom oskrbe	30,46	-353,45	-108,41	-482,12

Opomba: Pri izračunu je upoštevanih 30,4167 dni/mesec.

Vir: Lastno delo.

11.4 Stroškovni vidik bivanja v najemnih in lastniških oskrbovanih stanovanjih

Oskrbovana stanovanja imajo zelo različne cene tako najema kot tudi odkupa. Povprečna najemnina za garsonjero znaša 217,92 EUR (glej tabelo 28), k stroškom pa je potrebno prišteti še obratovalne stroške in stroške, ki jih po dejanski porabi zaračunajo dobavitelji (elektrika, voda, RTV), za katere sem ocenila mesečni znesek 170 EUR za garsonjero, 180 EUR za enosobno stanovanje in 200 EUR za dvosobno stanovanje. Poleg tega pa mora uporabnik plačati še celodnevno telefonsko nujno pomoč v višini 19,17 EUR, ki pa je v paketih oskrbe že vključena v ceno. Osnovni paket oskrbe s povprečno 16 urami osnovne in socialne oskrbe ter 24-urnim varovanjem znaša mesečno 244,02 EUR, paket s kosilom 373,86 EUR oziroma 486,39 s tremi obroki dnevno. Oskrbovanec se lahko namesto paketa odloči za koriščenje posameznih ur oskrbe (v izračunu sem upoštevala 10 ur osnovne oskrbe in 6 ur socialne oskrbe na mesec), ki v povprečju skupaj z najemnino in 24-urnim varovanjem znese približno toliko kot mesečni stroški z osnovnim paketom. Oskrbovanec s povprečno pokojnino bi lahko brez doplačila bival v garsonjeri in koristil osnovni paket brez prehrane. V garsonjeri bi moral mesečno za kosilo doplačati 122,78 EUR oziroma 235,31 EUR za tri obroke dnevno. V primeru koriščenja 10 ur osnovne in 6 ur socialne oskrbe bi oskrbovanec s povprečno pokojnino moral mesečno doplačati 85,00 EUR v enosobnem stanovanju oziroma 144,65 EUR v dvosobnem stanovanju. Če je uporabnik v večini samostojen in ne rabi veliko ur pomoči je stroškovno boljša izbira, da se sam odloči koliko ur mesečno potrebuje oziroma po potrebi naroči posamezne storitve glede na finančne zmožnosti.

Cenovni razponi lastniških oskrbovanih stanovanj so veliki predvsem zaradi različnih kvadratur stanovanj znotraj istega tipa stanovanj, v zadnjem času pa z izgradnjo luksuznih stanovanj na ceno vpliva tudi udobje. Kupnina za garsonjero znaša od 87.000 EUR do 105.000 EUR, za dvosobno stanovanje pa od 130.000 EUR do 375.000 EUR. V kolikor je

upravičenec lastnik nepremičnine jo lahko proda na trgu ali pa jo npr. odkupi ponudnik oskrbovanih stanovanj.

Tabela 28: Povprečni mesečni stroški najemnih oskrbovanih stanovanj po posameznih tipih stanovanj, razlika med povprečno pokojnino in stroški ter povprečna kupnina lastniških oskrbovanih stanovanj po posameznih tipih (v EUR)

Povprečni mesečni stroški najemnih oskrbovanih stanovanj		Garsonjera	Enosobno ali 1,5-sobno	2-sobno ali več
1	Najemnina	217,92	298,27	337,92
1.1	Minimalna najemnina	119,60	160,00	190,53
1.2	Maksimalna najemnina	356,29	800,00	1.200,00
2	Stroški za celodnevno telefonsko nujno pomoč	19,17	19,17	19,17
3	Fiksni stroški obratovanja in stroški, ki jih po dejanski porabi zaračunajo dobavitelji in izvajalci za porabljeno energijo in vodo, RTV prispevek	170,00	180,00	200,00
4	Stroški oskrbe za osnovni paket s povprečno 16 urami osnovne in socialne oskrbe ter 24-urnim varovanjem	244,02	244,02	244,02
5	Stroški oskrbe za osnovni paket s povprečno 16 urami osnovne in socialne oskrbe s kosilom ter 24-urnim varovanjem	373,86	373,86	373,86
6	Stroški oskrbe za osnovni paket s povprečno 16 urami osnovne in socialne oskrbe s 3 obroki ter 24-urnim varovanjem	486,39	486,39	486,39
7	Skupaj (1+3+4)	631,94	722,29	781,94
8	Skupaj (1+3+5)	761,78	852,13	911,78
9	Skupaj (1+3+6)	874,31	964,66	1.024,31
10	Povprečna cena ure osnovne oskrbe	12,81	12,81	12,81
11	Povprečna cena ure socialne oskrbe	16,41	16,41	16,41
12	Skupaj stroški (1+2+3)+(10*10 ur+11*6 ur)	633,65	724,00	783,65
13	Povprečna pokojnina	639,00	639,00	639,00
14	Razlika (13-7)	7,06	-83,29	-142,94
15	Razlika (13-8)	-122,78	-213,13	-272,78
16	Razlika (13-9)	-235,31	-325,66	-385,31
17	Razlika (13-12)	5,35	-85,00	-144,65
Povprečna kupnina lastniških oskrbovanih stanovanj (v EUR z DDV)				
18	Povprečna cena	94.904	113.373	202.146
19	Minimalna cena	87.000	98.480	130.000
20	Maksimalna cena	105.000	133.000	375.000
Letni stroški najema za čas koriščenja stanovanja za žensko in moškega				
21	Letni stroški (najem, 24-ur varovanja, fiksni stroški in 16 ur oskrbe) (12*12 mesecev)	7.012,56	7.976,76	8.452,56
22	21-letni stroški za žensko (21*21 let)	150.068,78	170.702,66	180.884,78
23	18-letni stroški za moškega (21*18 let)	123.350,93	140.311,21	148.680,53

Vir: Lastno delo.

Če je upravičenec samska ženska in se za oskrbovano garsonjero odloči pri 65 letu bi ob predpostavki²⁰, da bo dočakala 86,4 let, za najem z osnovno oskrbo morala plačati 150.068,78 EUR, kar znaša za 55.164,78 EUR več od povprečne nakupne cene garsonjere. V kolikor se samski moški, star 65 let, odloči za oskrbovano stanovanje, pa bi ob življenjskem pričakovanju 82,59 let, v povprečju za letni najem garsonjere z osnovno oskrbo plačal 123.350,93 EUR oziroma bi stroški najema preseglji tudi maksimalno ceno za

²⁰Upoštewane so skrajšane tablice umrljivosti, ki za leto 2018 prikazujejo, da lahko ženska, stara 65 let, pričakuje povprečno še 21,40 let življenja, moški, star 65 let, pa lahko pričakuje še 17,59 let življenja – če predpostavljamo, da bo umrljivost po starosti od leta opazovanja dalje ostala nespremenjena (SURS).

nakup garsonjere. V kolikor se upravičenec odloči za oskrbovano stanovanje, je s stroškovnega vidika bolj smotrno kupiti oskrbovano stanovanje, če se za tak način bivanja odloči čim prej in ne šele takrat ko potrebuje večjo pomoč pri opravilih, saj je potem bolj ugoden najem stanovanja. Pri izračunu vrednosti investicije, kot je nakup oskrbovanega stanovanja, niso upoštevane diskonte stopnje, zato je potrebno pred dejansko odločitvijo glede najema oziroma nakupa stanovanja upoštevati tudi časovno vrednost denarja.

11.5 Stroškovni vidik koriščenja socialnovarstvenih storitev

Socialnovarstvene storitve lahko bistveno izboljšajo življenje starostnika pri opravljanju temeljnih življenjskih opravil ter omogočajo, da lahko varno biva v svojem domačem okolju. Uporabnik mora za pomoč na domu v povprečju odšteti 64,82 EUR mesečno, povprečni mesečni stroški občine, ki predstavljajo subvencijo občine, sredstva za oprostitev plačila in subvencijo države, pa znašajo 206,73 EUR na uporabnika, kar pomeni, da uporabnik pomoči stane občino 2.476,44 EUR na leto. Če predpostavimo, da uporabnik potrebuje enourno vsakodnevno pomoč, znašajo povprečni mesečni stroški uporabnika 176,35 EUR, povprečni mesečni stroški občine na uporabnika pa 408,52 EUR.

Socialni servis ne sodi v javno mrežo, zato ga občine in država niso dolžne zagotavljati. Pri socialnem servisu je veljavna cena za uporabnika enaka ekonomski ceni storitve, kar pomeni, da vse stroške krije uporabnik. Uporabnik mora v povprečju pri koriščenju socialnega servisa ob delavnikih za 22 ur mesečno plačati 255,20 EUR oziroma 2,1-krat več kot stane v enakem obsegu pomoč na domu. Mesečni stroški 24-urne povezave s klicnim centrom uporabnika bi storitev podražila za 19,17 EUR ter bi znašali 43 % povprečne pokojnine za leto 2018. Starostniki, ki živijo sami v lastnem stanovanju, s povprečno pokojnino ne bi mogli kriti stroškov socialnega servisa oziroma bi se najverjetneje posluževali druge bolj cenovno dostopne storitve, kot je pomoč na domu.

Dnevno varstvo je oblika institucionalnega varstva za praviloma 8 ur dnevno. Povprečni mesečni (22 dni/mesec) stroški za oskrbo I v javnih zavodih znašajo 302,50 EUR, v zasebnih zavodih pa 364,32 EUR, kar je primerljiv znesek s povprečnim mesečnim (30 dni v obsegu ene ure dnevno) stroškom socialnega servisa. V kolikor upravičenec potrebuje večji obseg oskrbe (Oskrba IV) pa mora v povprečju v javnih zavodih plačati 498,30 EUR, v zasebnih pa 561,22 EUR. Če uporabnik koristi dnevno varstvo z oskrbo IV, povprečna pokojnina ne bi zadoščala za pokritje ostalih mesečnih stroškov, v kolikor živi sam v svojem stanovanju. Menim, da je dnevno varstvo najbolj primerno za starostnike, ki ne potrebujejo veliko pomoči ter so v dnevnem varstvu predvsem zaradi varovanja (če svojcev ni doma) in druženja. V kolikor uporabnik potrebuje večjo oskrbo mora imeti starostnik zagotovljeno dodatno pomoč tudi popoldne bodisi s strani svojcev bodisi s storitvijo pomoč na domu ali socialnim servisom. Če bi uporabnik poleg dnevnega varstva z oskrbo IV koristil pomoč na domu ali socialni servis (31 dni, 1 uro/dan), bi povprečni mesečni stroški znašali od 737,57 EUR do 920,82 EUR ter bi presegli povprečni znesek

pokojnine oziroma bi bili stroški primerljivi z institucionalnim varstvom. Povprečni mesečni stroški socialnovarstvenih storitev so prikazani v tabeli 29.

Tabela 29: Povprečni mesečni stroški uporabnika ter občin za storitve pomoč na domu, socialni servis, varovanje na daljavo in dnevno varstvo

Pomoč na domu	Stroški uporabnika	Stroški občine	
Plačilo uporabnikov	6.053.757,78 EUR	Subvencija občin s sredstvi za oprostitve plačila po Uredbi in subvencija države (APZ)	19.273.688,22
Število uporabnikov	7.783	Število uporabnikov	7.783
Povprečni mesečni stroški uporabnika	64,82 EUR	Mesečni stroški/uporabnika	206,37
Povprečna cena/uro	5,48 EUR/uro	Povprečni celotni stroški	17,88 EUR/uro
Povprečno število ur na mesec pri uporabniku (53,3 minut*10,6 obiskov)	9,42 ur	Subvencija občine (ekonomska cena-cena uporabnika)	12,40 EUR/uro
Povprečni mesečni stroški uporabnika (9,42 ure*5,48 EUR/uro)	51,60 EUR	Povprečni mesečni strošek občine (9,42 ure*12,40 EUR/uro)	116,81 EUR
Povprečni mesečni stroški uporabnika (53,3 minut*22 dni)	107,10 EUR	Povprečni mesečni stroški/uporabnika (53,3 minut*22 dni)	242,34 EUR
Mesečno stroški pomoči na domu 1 uro (31 dni; 22 dni delovnik, 5 dni sobota, 4 dni nedelja)	(5,48 EUR/uro*22 dni) + (5,59 EUR/uro*5 dni) + (6,96 EUR/uro*4) = 176,35 EUR	Povprečni mesečni stroški/uporabnika (31 dni; 22 dni delovnik, 9 dni sobote in nedelje)	(12,40 EUR/uro*22 dni) + (15,08 EUR/uro*9 dni) = 408,52 EUR
Socialni servis			
Povprečni mesečni stroški (22 dni)	11,60 EUR/uro*22 dni = 255,20 EUR	Mesečni stroški	0,00 EUR
Povprečni mesečni stroški (30 dni)	11,60 EUR/uro*30 dni = 348,00 EUR	Mesečni stroški	0,00 EUR
Mesečni stroški pri maksimalni ceni storitve	15,35 EUR/uro*22 dni = 337,70 EUR		
Varovanje na domu	Mesečni stroški – SOS doma	Mesečni stroški – SOS mobilni	
24-urna povezava s klicnim centrom	19,17 EUR	24-urna povezava s svojci z vključenim GSM aparatom in storitvijo SOS Zdravnik	20,00 EUR
24-urna povezava s klicnim centrom in z vključenim storitvijo SOS Zdravnik	26,00 EUR	24-urna povezava s klicnim centrom z vključenim GSM aparatom in storitvijo SOS Zdravnik	30,00 EUR
Dnevno varstvo	Povprečni mesečni stroški – javni zavodi	Povprečni mesečni stroški – zasebni zavodi	
1. Oskrba I	302,50 EUR	Oskrba I	364,32 EUR
2. Oskrba IV	498,30 EUR	Oskrba IV	561,22 EUR
3. Povprečna pokojnina	639,00 EUR	Povprečna pokojnina	639,00 EUR
4. Razlika (povpr.pok.-oskrba IV)	140,70 EUR	Razlika (povpr.pok.-oskrba IV)	77,78 EUR
5. Mesečno koriščenje pomoči na domu 1 uro popoldan (31 dni; 22 dni delovnik, 5 dni sobota, 4 dni nedelja)	(5,48 EUR/uro*22 dni) + (5,59 EUR/uro*5 dni) + (6,96 EUR/uro*4) = 176,35 EUR	Mesečno koriščenje pomoči na domu 1 uro popoldan (31 dni)	176,35 EUR
6. Mesečno koriščenje socialnega servisa 1 uro popoldan	11,60 EUR/uro*31 dni = 359,60 EUR	Mesečno koriščenje socialnega servisa 1 uro popoldan	359,60 EUR
7. Skupaj stroški (2+5)	674,65 EUR	Skupaj stroški (2+5)	737,57 EUR
8. Skupaj stroški (2+6)	857,90 EUR	Skupaj stroški (2+6)	920,82 EUR
9. Razlika (3-7)	-35,65 EUR	Razlika (3-7)	-98,57 EUR
10. Razlika (3-8)	-218,90 EUR	Razlika (3-8)	-281,82 EUR

Vir: Lastno delo.

11.6 Povprečni mesečni in letni stroški institucionalnega varstva in socialnovarstvenih storitev z vidika uporabnika in države v Sloveniji

V institucionalnem varstvu so z vidika uporabnika najnižji povprečni stroški pri koriščenju oskrbe I, ki na letni ravni v javnih domovih znašajo 7.146,72 EUR, v zasebnih pa 8.730,84 EUR (glej tabelo 30). Povprečni letni stroški uporabnika za oskrbo IV znašajo 11.639,88 EUR v javnih domovih, v zasebnih pa so stroški za 13,8 % višji. S stroškovnega vidika socialnovarstvenih storitev je institucionalno varstvo za državo najdražje. Iz naslova zdravstvene dejavnosti in doplačil občin znašajo povprečni letni stroški države na uporabnika za oskrbo I 6.680,88 EUR v javnih domovih oziroma 7.832,76 EUR v zasebnih domovih.

Povprečni letni stroški najemnih oskrbovanih stanovanj so primerljivi z letnimi stroški oskrbe I v domovih za starejše in znašajo od 7.583,28 EUR za garsonjero do 9.383,28 EUR za dvosobno stanovanje. Poleg najemnine sem v izračunu upoštevala, da uporabnik koristi povprečni osnovni paket oskrbe s 24-urnim varovanjem v višini 244,02 EUR in obratovalne stroške (170 EUR za garsonjero, 180 EUR za enosobno stanovanje in 200 EUR za dvosobno stanovanje). Uporabnik s povprečno pokojnino v višini 639 EUR lahko torej najame le garsonjero. V kolikor je uporabnik samostojen in ne potrebuje nobene oskrbe (razen obvezno doplačilo za varovanje na daljavo), bi se lahko s povprečno pokojnino odločil tudi za večje stanovanje ali pa bi presežek finančnih sredstev namenil za koriščenje osnovnih ali socialnih storitev po potrebi. Starejša populacija lahko starost preživlja tudi v lastniških oskrbovanih stanovanjih, ki so za uporabnika relativno draga, v kolikor nima privarčevanih sredstev ali lastne nepremičnine, ki bi jo lahko prodal, saj se cene v povprečju gibljejo od 94.904 EUR za garsonjero do 202.146 EUR za dvosobno stanovanje.

Socialnovarstvena storitev pomoč na domu je lokacijsko dobro razširjena, vendar uporabnik glede na leto 2018 v povprečju koristi le 9,42 ur mesečno, kar ga na letni ravni stane 620 EUR. Stroške pomoči na domu občina v povprečju letno sofinancira 2.021 EUR na uporabnika. Če uporabnik potrebuje vsakodnevno pomoč mora v povprečju plačati 176 EUR za eno uro mesečno oziroma 353 EUR za dve uri mesečno. Glede na to, da največ uporabnikov koristi gospodinjsko pomoč menim, da uporabnik potrebuje vsakodnevno pomoč, ki za večino uporabnikov predstavlja veliko finančno breme, saj je trenutno povprečno število koriščenih ur za več kot polovico manjše. V kolikor bi upoštevali, da uporabnik doseže normativ storitve pomoči na domu za neposredno izvajanje storitve na domu upravičenca – povprečno 110 ur efektivnega dela na mesec, bi moral letno plačati 7.653 EUR, kar je že primerljivo s stroški oskrbe I v domovih za starejše. Stroški sofinanciranja občine storitve bi v tem primeru znašali 17.728 EUR letno na uporabnika, kar je dvakrat več kot znašajo letni stroški države v domovih.

Tabela 30: Povprečni mesečni/letni stroški institucionalnega varstva in socialnovarstvenih storitev z vidika uporabnika in države v Sloveniji (v EUR)

Institucionalno varstvo in socialnovarstvene storitve	Povprečni stroški uporabnika		Povprečni stroški države	
	Mesečni stroški	Letni stroški	Mesečni stroški	Letni stroški
Domovi za starejše				
<i>Javni domovi</i>				
oskrba I (19,58 EUR/oskrbni dan)	595,56	7.146,72	556,74	6.680,88
oskrba IV (31,89 EUR/oskrbni dan)	969,99	11.639,88	607,68	7.292,16
<i>Zasebni domovi</i>				
oskrba I (23,92 EUR/oskrbni dan)	727,57	8.730,84	652,73	7.832,76
oskrba IV (36,29 EUR/oskrbni dan)	1.103,82	13.245,84	731,88	8.782,56
Najemna oskrbovana stanovanja (najemnina s povprečnim osnovnim paketom, obratovalni stroški in 24-urnim varovanjem)				
garsonjera	631,94	7.583,28	0,00	0,00
enosobno sli 1,5-sobno	722,29	8.667,48	0,00	0,00
dvosobno	781,94	9.383,28	0,00	0,00
Lastniška oskrbovana stanovanja		(povprečni enkratni strošek)		
garsonjera		96.000	0,00	0,00
enosobno sli 1,5-sobno		115.740	0,00	0,00
dvosobno		252.500	0,00	0,00
Pomoč na domu				
povprečno koriščenje (9,42 ur mesečno)	51,62	619,46	168,43	2.021,16
vsakodnevna enourna pomoč (31 dni; 22 dni delovnik, 5 dni sobota, 4 dni nedelja)	176,35	2.116,20	408,52	4.902,24
vsakodnevna dveurna pomoč (31 dni; 22 dni delovnik, 5 dni sobota, 4 dni nedelja)	352,70	4.232,40	817,04	9.804,48
maksimalno koriščenje (110 ur mesečno; 3,6164 ure/dan)	637,75	7.653,03	1.477,37	17.728,46
Socialni servis				
ena ura (11,60 EUR/uro) v delavnikih (22 dni)	255,20	3.062,40	0,00	0,00
dnevno ena ura na mesec	359,60	4.315,20	0,00	0,00
dnevno tri ure na mesec	1.078,80	12.945,60	0,00	0,00
Varovanje na daljavo				
24-urna povezava s svojci z vključenim GSM aparatom in storitvijo SOS Zdravnik	20,00	240,00	0,00	0,00
24-urna povezava s klicnim centrom z vključenim GSM aparatom in storitvijo SOS Zdravnik	30,00	360,00	0,00	0,00
Dnevno varstvo				
<i>Dnevno varstvo v javnih domovih</i>				
oskrba I	13,75 EUR/dan*22 dni=302,50	3.630,00	0,00	0,00
oskrba IV	22,65 EUR/dan*22 dni=498,30	5.979,60	0,00	0,00
<i>Dnevno varstvo v zasebnih domovih</i>				
oskrba I	16,56 EUR/dan*22 dni=364,32	4.371,84	0,00	0,00
oskrba IV	25,51 EUR/dan*22 dni=561,22	6.734,64	0,00	0,00

Opomba: Pri izračunu mesečnih in letnih stroškov v javnih in zasebnih domovih je upoštevanih 30,4167 dni/mesec.

Vir: Lastno delo.

Za uporabnika predstavlja socialni servis eno izmed dražjih storitev, saj mora stroške storitve v celoti kriti uporabnik, država v zvezi s to storitvijo pa nima nobenih stroškov. Prednost socialnega servisa je ta, da lahko uporabnik dobi pomoč takoj brez preverjanja kakršnihkoli pogojev, in sicer v neomejenem obsegu, slabost pa je relativno velika cenovna

nedostopnost. Varovanje na daljavo je kot ena izmed storitev socialnega servisa najbolj razširjena, saj uporabnika letno stane le 240 EUR oziroma največ 360 EUR za 24-urno povezavo s klicnim centrom, GSM aparatom in storitvijo SOS Zdravnik.

Dnevno varstvo je lahko v veliko pomoč svojcem, ki v dopoldanskem času pogosto težko zagotovijo varstvo za starostnika, vendar to storitev upravičenci redko koristijo, tudi zaradi relativno visokih cen storitve. Za oskrbo I mora uporabnik na letni ravni v povprečju plačati od 3.630 EUR do 4.372 EUR, za oskrbo IV pa od 5.980 EUR do 6.735 EUR. V kolikor uporabnik živi pri svojcih, ki mu brezplačno nudijo namestitve, prehrano in plačujejo ostale stroške, lahko v primeru, da prejema povprečno pokojnino, le-to nameni za dnevno varstvo. V primeru, da starostnik živi v svojem stanovanju pa bi s povprečno pokojnino lahko plačal le dnevno varstvo pri najnižji ceni za oskrbo I. Lokalne skupnosti so dolžne po ZSV (do)plačevati oskrbo v dnevnem varstvu za tiste starostnike, ki s svojimi prihodki oziroma prihodki zavezancev ne morejo plačevati polne cene oskrbe. Kljub temu menim, da je takih primerov izredno malo, predvsem takrat ko starostnik nima svojcev in je brez premoženja, zato v tabeli 30 (do)plačila oskrbe v dnevnem varstvu oziroma stroški države niso navedeni.

SKLEP

V zadnjih desetletjih se Slovenija tako kot večina evropskih držav vse bolj sooča s pojavom staranja prebivalstva. Spremembe v demografski sestavi prebivalstva, kjer se zaradi različnih dejavnikov (nizka stopnja rodnosti in smrtnosti, dobro organizirano zdravstveno varstvo in socialna zaščita, višji življenjski standard) povečuje delež starejših prebivalcev nad 65 let v celotnem prebivalstvu, vplivajo na vsa področja gospodarskega in družbeno-socialnega življenja. Glede na Eurostatove projekcije za Slovenijo, EUROPOP2018, se bo delež prebivalstva, strega 65 let in več skoraj podvojil, razmerje med starim prebivalstvom in delovno sposobnim pa bo po letu 2050 manj kot polovica.

Posledice strukturnih sprememb prebivalstva se dolgoročno najbolj izrazito kažejo na ekonomskem in socialnem področju. Ob podaljševanju življenjske dobe prebivalstva in sočasnem zmanjševanju rodnosti se razmerje med ekonomsko aktivnimi in vzdrževanimi prebivalci znižuje, zaradi tega pa se povečuje finančno breme aktivnih ljudi. Sistem javne pokojninske blagajne, ki temelji na medgeneracijski solidarnosti in se financira iz prispevkov aktivnega prebivalstva ter delno iz proračuna, bo moral zagotavljati vzdržnost javnih financ in hkrati tudi primerne pokojnine. Nadaljnji padec pokojnin bi lahko pomenil tudi zmanjšanje ravni socialne varnosti starejše populacije, zato bo država za ohranjanje medgeneracijske solidarnosti morala nujno sprejeti ustrezne politike tudi na področju pokojninskega zavarovanja kot je npr. zagotavljanje realne rasti pokojnin, uveljavitev pravičnejšega in preglednejšega pokojninskega sistema.

Politiko na področju varstva starejših se usmerja na podlagi petletnih strategij varstva starejših in z resolucijami nacionalnega programa socialnega varstva, s katerimi želijo predvsem omogočiti pogoje za kakovostno staranje, oskrbo rastočega deleža tretje generacije ter povečati solidarnost in kakovost medčloveškega sožitja med tretjo, srednjo in mlado generacijo. Strategije poleg razvoja institucionalnega varstva dajejo poseben poudarek razvoju organiziranim storitvam v bivalnem okolju ter tistim oblikam formalne (dnevno varstvo, pomoč na domu, varovanje na domu, začasno varstvo za oddih svojcev) in neformalne pomoči (medgeneracijsko prostovoljstvo, oskrba v drugi družini), ki bodo povečevale sposobnost družin, da skrbijo za svoje starejše družinske člane oziroma omogočile starejšim, da čim dlje živijo neodvisno v svojem domačem okolju.

Po ZSV je institucionalno varstvo socialnovarstvena storitev, ki obsega vse oblike pomoči v zavodu, drugi družini ali drugi organizirani obliki, s katerimi se upravičencem nadomešča, dopolnjuje ali zagotavlja funkcijo doma ali lastne družine, zlasti pa bivanje, organizirana prehrana, varstvo in zdravstveno varstvo. V Sloveniji institucionalno varstvo zagotavljajo javni domovi, ki opravljajo dejavnost socialnega varstva nepridobitno, in zasebni domovi za starejše, ki so od države pridobili koncesijo za opravljanje dejavnosti. Velikost domov oziroma njihova kapaciteta je različna, vsi pa so arhitektonsko prilagojeni potrebam starejše populacije. Kljub temu, da je Slovenija regijsko relativno dobro pokrita s tovrstnimi institucijami pa so glede na čakalne dobe potrebe še večje. Glede na število prosilcev primanjkuje več kot 28.000 mest, največ v Ljubljani in Kranju. Zaradi naraščanja starejše populacije obstoječi domovi ne morejo pokriti vseh potreb po namestitvah v institucionalnem varstvu, zato se bodo v prihodnje čakalne dobe za sprejem v dom še povečale. Povprečni mesečni stroški uporabnika znašajo 646 EUR za oskrbo I in 1.020 EUR za oskrbo IV, iz državnih in občinskih proračunov pa se mesečno prispeva 605 EUR za oskrbo I oziroma 680 EUR za oskrbo IV.

Storitev institucionalnega varstva v drugi organizirani obliki je lahko zagotovljena v oskrbovanem stanovanju, v katerem lahko starostnik ohrani najpomembnejše prednosti bivanja v lastnem domu, predvsem neodvisnost, zasebnost in samostojnost. Oskrbovana stanovanja so arhitekturno prilagojena potrebam starejših ljudi, z lastnim gospodinjstvom in 24 urno organizirano podporo v večstanovanjski stavbi ali kakšni drugi obliki strnjene stavbe, ki se praviloma nahaja v bližini doma za starejše, kateri na podlagi sklenjene pogodbe z uporabnikom običajno izvajajo tudi oskrbo. Investitorji oskrbovanih stanovanj so običajno občinski stanovanjski skladi, lahko pa jih gradijo tudi zasebni investitorji. Oskrbovana stanovanja so večinoma najemna in vseljiva pod določenimi pogoji, v zadnjih letih pa se gradi vse več lastniških oskrbovanih stanovanj. Kapaciteta nastanitev je v najemnih in lastniških stanovanjih za približno 1.000 oseb. Najemna oskrbovana stanovanja so večinoma oddana, na voljo pa je trenutno še četrtnina vseh mest. Povprečna najemnina brez obratovalnih stroškov in stroškov, ki jih po dejanski porabi zaračunajo dobavitelji, znaša 218 EUR za garsonjero, 298 za enosobno ter 338 za dvosobno

stanovanje. Za osnovni paket oskrbe s povprečno 16 urami osnovne in socialne oskrbe ter 24-urnim varovanjem mora plačati še 244 EUR. Lastniška oskrbovana stanovanja so v 80 % prodana, povpraševanje po nakupu oskrbovanih stanovanj pa narašča v večjih mestih in njihovi okolici. Povprečna prodajna cena za garsonjero je 94.904 EUR, za enosobno stanovanje 113.373 EUR in 202.146 EUR za dvosobno stanovanje.

Poleg institucionalne oskrbe obstaja vse več socialnovarstvenih storitev in programov, ki starejšim omogočajo, da lahko z ustrežno pomočjo kakovostno živijo v svojem domačem okolju, kar je tudi interes države. Za organizacijo in razvoj storitve pomoč na domu so zadolžene občine, ki tudi sofinancirajo del celotnih stroškov te storitve ter s tem uravnavajo ceno storitve. Glede na število starostnikov (6.820) v letu 2018, ki koristijo pomoč na domu, predvidevam, da cilj skladno z ReNPSV13-20, tj. 3,5 % vključenost ciljne populacije, ne bo dosežen. Kljub temu, da število uporabnikov vsako leto raste, je še vedno veliko potencialnih upravičencev, ki bi potrebovali pomoč na domu, vendar se ne izvaja predvsem zaradi finančnega položaja potencialnih uporabnikov, slabe informiranosti in osveščenosti ter dostopa do neformalnih oblik pomoči kot so družinska omrežja. Povprečni mesečni stroški uporabnika znašajo 52 EUR, strošek občine pa 117 EUR mesečno.

Ena izmed oblik socialnovarstvenih storitev, ki obsega pomoč pri hišnih in drugih opravilih je socialni servis, ki ne sodi v javno službo, zato mora uporabnik stroške storitev v celoti poravnati sam. Maloštevilčni izvajalci zagotavljajo socialni servis na domu majhnemu številu uporabnikov po visokih cenah. Za enourno pomoč ob delavnikih bo moral uporabnik plačati v povprečju 255 EUR, kar je 2,1-krat več kot če bi v enakem obsegu koristil pomoč na domu. V okviru storitve socialnega servisa je najbolj razširjeno varovanje na daljavo, ki uporabnika stane od 20 EUR do 30 EUR mesečno. Varovanje na daljavo starostniku omogoča samostojnost, kvalitetno in varnejše bivanje v svojem stanovanju, saj lahko uporabnik preko osebnega telefonskega alarma vzpostavi zvezo s klicnim centrom, ki ustrežno ukrepa in vzpostavi stik s svojci, prijatelji, znanci oziroma strokovnimi službami.

Alternativna oblika institucionalnega varstva, ki pomembno dopolnjuje in razbremenjuje družinsko oskrbo starostnikov ter podaljšuje njihovo bivanje v lastnih domovih, je tudi dnevno varstvo. Dnevno varstvo je namenjeno posameznikom, ki potrebujejo pomoč, nadzor ali organizirano obliko bivanja le za določeno število ur dnevno oziroma za čas, ko so družinski člani odsotni ali na dopustu. Običajno so dnevni centri organizirani v domovih za starejše, kjer je posamezniku zagotovljena socialna oskrba in nega ter zdravstveno varstvo glede na njegovo stanje in potrebe. Povprečni mesečni stroški (22 dni) oskrbe I znašajo 303 EUR v javnih domovih oziroma 364 EUR v zasebnih domovih, in predstavljajo približno polovico povprečne starostne pokojnine. Za dnevno varstvo z oskrbo IV pa znašajo povprečni mesečni stroški 498 EUR v javnih in 561 EUR v zasebnih

domovih in so primerljivi s stroški oskrbe I v javnih domovih. Storitve dnevnega varstva ni zaživela v predvideni meri, predvsem zaradi nepoznavanja, saj je določen del prebivalstva še vedno ne pozna, po drugi strani pa je razmeroma skromna tudi ponudba in visoke cene storitve.

Upravičenci do socialnovarstvenih storitev ter njihovi svojci se v prevladujočem deležu odločajo predvsem za storitve institucionalnega varstva, ker cena poleg nastanitve ter socialne oskrbe vključuje tudi zdravstveno oskrbo in druge storitve. Javni domovi so za uporabnika cenejši od zasebnih, temu primeren pa je relativno nizek standard. Z vidika uporabnika je ta izbira najbolj gospodarna, kljub temu pa morajo za zahtevno oskrbo doplačati svojci oziroma občina, saj povprečna pokojnina ne zadošča za pokritje vseh stroškov. Z vidika države pa je institucionalno varstvo najdražje, saj mora poleg doplačil storitve pokriti stroške zdravstvene oskrbe. Za oskrbo I mora starostnik v povprečju plačati 7.939 EUR, stroški države pa znašajo na letni ravni v povprečju 7.257 EUR. Oskrba IV pa starostnika v povprečju stane 12.443 EUR letno, državo pa 8.037 EUR na leto. V oskrbovanih stanovanjih se cene najema pri istih tipih stanovanj lahko zelo razlikujejo, povprečna pokojnina pa bi zadoščala za bivanje v garsonjeri z osnovnim paketom oskrbe in 24-urnim varovanjem, ki znaša 632 EUR mesečno. Nakup oskrbovanega stanovanja si lahko privoščijo le starostnik, ki ima dovolj prihrankov, oziroma če v primeru lastne nepremičnine le-to ponudi v odkup investitorju oskrbovanih stanovanj ali jo proda na trgu.

Zaradi subvencionirane cene lahko uporabnik s povprečno pokojnino koristi pomoč na domu vsakodnevno eno uro na dan, pri enakem koriščenju ur socialnega servisa pa bi moral plačati še enkrat toliko oziroma bi s povprečno pokojnino težko pokrival ostale mesečne stroške. V kolikor je starostnik samostojen je varovanje na domu, ki nudi povezavo s klicnim centrom in svojci, relativno ugodna rešitev, vendar se ta storitev večinoma uporablja kot obvezna storitev v oskrbovanih stanovanjih in za starostnike, ki potrebujejo že določeno oskrbo, kar pomeni, da mora uporabnik ali svojci poleg varovanja na daljavo plačati še druge socialnovarstvene storitve (dnevno varstvo, pomoč na domu). Stroški dnevnega varstva so za starostnika relativno visoki. Če uporabnik potrebuje malo oskrbe in živi pri družinskih članih oziroma nima drugih mesečnih stroškov, si to storitev lahko privoščijo. V kolikor živi uporabnik v svojem gospodinjstvu pa povprečna pokojnina ne bi zadoščala za pokritje ostalih mesečnih stroškov, še posebej če potrebuje zahtevnejšo oskrbo. Oskrba starejših v domovih za upokojece stane državo največ, zato bi bilo smiselno, da se zakonodaja spremeni predvsem v smeri dolgotrajne pomoči na domu. Potrebno bi bilo sprejeti ukrepe, na podlagi katerih bi starejši lahko čim dlje ostajali v lastnem gospodinjstvu, družinski člani starejših pa ne bi bili obremenjeni v finančnem in družbenem pomenu, kot je prosti čas.

V zadnjih letih dolgotrajna oskrba starejše populacije v okviru socialnih politik gospodarsko razvitih držav zavzema vse vidnejše mesto, saj vse večji delež starejših

potrebuje pomoč v vsakdanjem življenju. V prihodnosti bo poleg razvijanja dosedanjih formalnih oblik pomoči potrebno zagotoviti organiziran način razvijanja novih oblik pomoči na domu, ki bodo cenovno dostopne vsem upravičencem, saj bomo le na ta način omogočili formalno oskrbo v lokalnem okolju večjemu številu ljudi in obenem blažili pritisk na institucionalno varstvo. Starejšim bi bilo treba s primerno stanovanjsko in davčno politiko omogočiti, da prilagodijo svoje stanovanjske potrebe v tretjem življenjskem obdobju, da jim bo stanovanje tako glede velikosti, dostopnosti in tudi stroškov omogočalo prijetno starost oziroma, da velika stanovanja zamenjajo z manjšimi ter njihovim potrebam prilagojenimi stanovanji. Zaradi izredne navezanosti na svoja lastna stanovanja in s tem na svoje bivalno okolje ter zaradi zakonodaje, ki preлага obveznost plačila na svojce starostnika, menim, da se bodo tudi v prihodnje raje posluževali raznih oblik pomoči na domu ter si s tem podaljševali samostojno bivanje v domačem okolju.

Probleme, povezane s staranjem prebivalstva, bi lahko najbolj učinkovito in sistemsko uredili s sprejetjem zakonodaje o dolgotrajni oskrbi, ki bi zagotovila enotno obravnavo nastanitvenih, socialnih in negovalnih komponent dolgotrajne oskrbe, enotno financiranje in večjo vlogo uporabnika pri izbiri storitve, kar bi samo po sebi prineslo tudi korenite spremembe v strukturi storitev. Predlog Zakona o dolgotrajni oskrbi in obveznem zavarovanju za dolgotrajno oskrbo predvideva uvedbo dodatnega zavarovanja, s čimer se bi razbremenilo starostnike in njihove svojce v trenutku, ko bi potrebovali večji obseg nege in oskrbe ter združitve dejavnosti oskrbnega dela (hrana, stanovanje, čiščenje, socialna oskrba, ipd.) z zdravstvenimi storitvami, kar bi pripomoglo k precejšnji racionalizaciji. Dolgotrajno oskrbo bi bilo potrebno vzpostaviti na konceptiji mešanega javno–zasebnega sodelovanja in financiranja, ki bo temeljilo na spremenjeni delitvi odgovornosti med posameznikom, družino, lokalno skupnostjo in državo.

LITERATURA IN VIRI

1. Apohal Vučkovič, L., Kajzer, A., Čelebič, T., Ferk, B., Kersnik, M., Kovačič, S., Kmet Zupančič, R., Kraigher, T., Lavrač, I., Murn, A., Pečar, J., Primožič, S. & Zver, E. (2010). *Socialni razgledi 2009*. Ljubljana: Urad Republike Slovenije za makroekonomske analize in razvoj.
2. Arnšek, T. (2013). *Vsebinsko poročilo o ugotovitvah inšpekcijskih nadzorov v letu 2012 za storitve: institucionalno varstvo starejših, pomoč družini na domu kot socialna oskrba na domu, socialni servis*. Ljubljana: Inšpektorat RS za delo.
3. Aver, B. (2012, 17. julij). *Povpraševanje po oskrbovanih stanovanjih je veliko*. Pridobljeno 14. aprila 2013 iz http://www.primorska.info/novice/18332/povprasevanje_po_oskrbovanih_stanovanjih_j_e_veliko

4. Center slepih in slabovidnih Škofja Loka. (2019a). *Cenik oskrbe v CSS Škofja Loka*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <http://arhiv.css-sl.si/UserFiles/file/Cenik%20oskrbe%202019.pdf>
5. Center slepih in slabovidnih Škofja Loka. (2019b). *Cenik storitev dnevnega varstva v CSS Škofja Loka*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <http://arhiv.css-sl.si/UserFiles/file/Cenik%20dnevnega%20varstva%202019.pdf>
6. Center za pomoč na domu Mali princ. (brez datuma). *Cenik storitev varovanja na daljavo – rdeča tipka veljaven od 1.5.2017*. Pridobljeno 18. novembra 2017 iz <https://www.cpdmaliprinc.si/si/files/static/14>
7. Center za starejše občane Lucija, d.o.o. (2017a). *Cenik institucionalnega varstva*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <https://www.center-lucija.si/wp-content/uploads/2017/12/cenik1.pdf>
8. Center za starejše občane Lucija, d.o.o. (2017b). *Cenik najema in paketov storitev za najemnike oskrbovanih stanovanj*. Pridobljeno 12. marca 2018 iz http://www.center-lucija.si/wp-content/uploads/2018/05/cenik-paketov_1.11.2017.pdf
9. Center za starejše občane Ormož, d.o.o. (2019). *Cenik – institucionalno varstvo*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz http://www.cso-ormoz.si/index.php?option=com_content&view=article&id=64&Itemid=56
10. Cijan, R. & Cijan, V. (2003). *Zdravstveni, socialni in pravni vidiki starostnikov*. Ljubljana: Univerza v Mariboru, Visoka zdravstvena šola.
11. Cizelj, M., Habjan, M., Koprivnikar, B., Novak, J., Šlenc Zver, M. & Švajncer, M. (1999). *Strateški razvojni program organizirane skrbi za starejše Skupnosti socialnih zavodov Slovenije*. Ljubljana: Skupnost socialnih zavodov Slovenije.
12. Comett domovi d.o.o. (2019a). *Cenik in dokumenti*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <https://www.dom-viharnik.si/cenik-in-dokumenti>
13. Comett domovi d.o.o. (2019b). *Dnevno varstvo*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <https://www.pegazov-dom.si/ceniki-in-obrazci/dnevno-varstvo>
14. Comett domovi d.o.o. (2019c). *Domsko varstvo*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <https://www.pegazov-dom.si/ceniki-in-obrazci/domsko-varstvo>
15. Delovnovarstveni zavod Prizma Ponikve. (2019). *Cenik socialno varstvenih storitev z veljavnostjo od 1. 3. 2019 dalje v EUR*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz http://www.prizma-ponikve.si/newsfiles/Cenik_socialno_varstvenih_storitev_1_3_2019.pdf
16. DEOS celostna oskrba starostnikov d.o.o. (2019a). *Center starejših Cerknica, Cenik oskrbnega dne*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <https://www.deos.si/wp-content/uploads/2019/03/CENIK-CERKNICA-1-3-2019-3.pdf>
17. DEOS celostna oskrba starostnikov d.o.o. (2019b). *Center starejših Črnuče, Cenik oskrbnega dne*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <https://www.deos.si/wp-content/uploads/2019/03/CENIK-%C4%8CRNU%C4%8CE-1-3-2019-2.pdf>

18. DEOS celostna oskrba starostnikov d.o.o. (2019c). *Center starejših Gornji Grad, Cenik oskrbnega dne*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <https://www.deos.si/wp-content/uploads/2019/03/CENIK-GORNJI-GRAD-1-3-2019-2.pdf>
19. DEOS celostna oskrba starostnikov d.o.o. (2019č). *Center starejših Horjul, Cenik oskrbnega dne*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <https://www.deos.si/wp-content/uploads/2019/03/CENIK-HORJUL-1-3-2019-2.pdf>
20. DEOS celostna oskrba starostnikov d.o.o. (2019d). *Center starejših Medvode, Cenik oskrbnega dne*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <https://www.deos.si/wp-content/uploads/2019/03/CENIK-MEDVODE-1-3-2019-3.pdf>
21. DEOS celostna oskrba starostnikov d.o.o. (2019e). *Center starejših Notranje gorice, Cenik oskrbnega dne*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <https://www.deos.si/wp-content/uploads/2019/03/CENIK-NOTRANJE-GORICE-1-3-2019-3.pdf>
22. DEOS celostna oskrba starostnikov d.o.o. (2019f). *Center starejših Trnovo, Cenik oskrbnega dne*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <https://www.deos.si/wp-content/uploads/2019/03/CENIK-TRNOVO-1-3-2019-2.pdf>
23. DEOS celostna oskrba starostnikov d.o.o. (2019g). *Center starejših Zimzelen Topolšica, Cenik oskrbnega dne*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <https://www.deos.si/wp-content/uploads/2019/03/CENIK-ZIMZELEN-TOPOL%C5%A0ICA-3-1-2019-2.pdf>
24. DEOS, celostna oskrba starostnikov, d.o.o. (brez datuma a). *Cenik paketov v oskrbovanih stanovanjih na dan. Oskrbovana stanovanja v Centru starejših Medvode od 1. 1. 2019 dalje*. Pridobljeno 5. maja 2019 iz <https://www.deos.si/wp-content/uploads/2019/03/CENIK-MEDVODE-1-3-2019-3.pdf>
25. DEOS, celostna oskrba starostnikov, d.o.o. (brez datuma b). *Cenik paketov v oskrbovanih stanovanjih na dan, Oskrbovana stanovanja v Centru starejših Notranje Gorice od 1. 1. 2019 dalje*. Pridobljeno 5. maja 2019 iz <https://www.deos.si/wp-content/uploads/2019/03/CENIK-NOTRANJE-GORICE-1-3-2019-3.pdf>
26. DEOS, celostna oskrba starostnikov, d.o.o. (brez datuma c). *Cenik paketov v oskrbovanih stanovanjih na dan, Oskrbovana stanovanja v Centru starejših Trnovo od 1. 1. 2019 dalje*. Pridobljeno 5. maja 2019 iz <https://www.deos.si/wp-content/uploads/2019/03/CENIK-TRNOVO-1-3-2019-2.pdf>
27. Dolenc, D., Iljaš Petrovič, U., Povhe, J., Razpotnik, B., Šter, D. & Žnidaršič, T. (2010). *Demografska podoba Slovenije, 2008*. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije.
28. Dolenc, D., Miklič, E., Razpotnik, B., Šter, D. & Žnidaršič, T. (2011). *Ljudje, družine, stanovanja : registrski popis 2011*. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije.
29. Dom Danice Vogrinc Maribor. (2019a). *Delovna enota Pobrežje, Cene oskrbe – varstvo starejših*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz https://www.danica-vogrinc.si/images/stories/Ceniki/Pobreje_D.pdf
30. Dom Danice Vogrinc Maribor. (2019b). *Delovna enota Tabor, Cene oskrbe – varstvo starejših*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz https://www.danica-vogrinc.si/images/stories/Ceniki/Tabor_D.pdf

31. Dom Danice Vogrinec Maribor. (2019c). *Dnevno varstvo*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz https://www.danica-vogrinec.si/images/stories/Ceniki/Dnevno_Varstvo.pdf
32. Dom dr. Janka Benedika Radovljica. (2019). *Cenik oskrbnih storitev od 01.04.2019*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <http://www.dom-drjankabenedika.si/ceniki/cenik-oskrbnih-storitev-od-01-04-2019/>
33. Dom dr. Jožeta Potrča Poljčane. (2019a). *Cenik standardnih in dodatnih socialno varstvenih storitev in dnevnega varstva od 1. 3. 2019 – Enota Slovenska Bistrica*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <https://www.dom-poljcanec.si/wp-content/uploads/2019/03/CENIK-SVS-ENOTA-od-01-03-2019-DPP.pdf>
34. Dom dr. Jožeta Potrča Poljčane. (2019b). *Cenik standardnih in dodatnih socialno varstvenih storitev in dnevnega varstva od 1. 3. 2019 – Dom Poljčane*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <https://www.dom-poljcanec.si/wp-content/uploads/2019/03/2019-03-01-CENIK-SVS-DOM-POLJCANE.pdf>
35. Dom Hmelina, dom za starejše občane d.o.o. (2019). *Cenik oskrbnega dne*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz http://www.domhmelina.si/index.php?option=com_content&view=article&id=1&Itemid=45
36. Dom Janeza Krstnika. (2019). *Cenik oskrbnega dne*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <http://www.dom-janeza-krstnika.si/ceniki/cenik-oskrbnega-dne>
37. Dom Kuzma d.o.o. (2018). *Cenik storitev oskrbe od 01.09.2018 dalje*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz http://www.dom-kuzma.si/sites/default/files/docs/Cenik%20storitev%20oskrbe_0.pdf
38. Dom Lenart d.o.o. (2019). *Cenik storitev institucionalnega varstva starejših v Domu Lenart d.o.o.* Pridobljeno 18. junija 2019 iz http://www.domlenart.si/images/stories/dokumenti/cenik_klasicno_domsko_varstvo.pdf
39. Dom Lipa d.o.o. (2019). *Cenik socialno varstvenih storitev v Domu Lipa šore od 01.03.2019 dalje*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <http://www.domlipa.si/ceniki/>
40. Dom Lipa, d.o.o. (brez datuma). *Oskrbovana stanovanja*. Pridobljeno 26. marca 2018 iz <http://www.domlipa.si/oskrbovalna-stanovanja>
41. Dom ob Savinji Celje. (2019). *Cenik socialno varstvenih storitev v Domu ob Savinji Celje od 01.03.2019 dalje*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz http://www.domobsavinji.si/sites/default/files/CENIK%201.3.2019_0.pdf
42. Dom Petra Uzarja Tržič. (2019). *Cenik storitev oskrbe*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <http://www.dputzic.si/wp-content/uploads/2019/03/cenik-oskrbe-01.03.2019-dalje-DPP-podpisan.pdf>
43. Dom počitka Mengeš. (2019a). *Cenik socialno varstvenih storitev v enoti Mengeš*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <https://www.dpm.si/assets/files/bf87f621ec/Cenik-enota-Menges.pdf>

44. Dom počitka Mengeš. (2019b). *Cenik socialno varstvenih storitev v enoti Trzin*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <https://www.dpm.si/assets/files/086787aa49/Cenik-enota-Trzin.pdf>
45. Dom pod Gorco, družba za bivanjsko oskrbo, d.o.o. (2019). *Cenik oskrbnega dne*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <https://www.dompodgorco.si/pdf/upload/ceniki/Cenik-oskrbnega-dne.pdf>
46. Dom starejših Hrastnik. (2019). *Cenik storitev*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <https://www.dom-hrastnik.si/sl-SI/9/cenik-storitev>
47. Dom starejših Lendava. (2019a). *Storitev dnevnega varstva*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <http://www.dslendava.si/sl/cenik-storitev/storitev-dnevnega-varstva/>
48. Dom starejših Lendava. (2019b). *Storitev institucionalnega varstva starejših v Domu starejših Lendava*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <http://www.dslendava.si/sl/cenik-storitev/storitev-institucionalnega-varstva-starejsih-v-domu-starejsih-len/>
49. Dom starejših Logatec. (2019). *Cenik oskrbe I, II, IIIA, IIIB in IV po vrstah sob, dnevnega varstva oskrbe I, II, III in IV ter rezervacije od 1. 3. 2019 dalje*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz http://www.ds-logatec.si/docs/Ceniki/osnovna_cena_oskrbe_marec_2019.pdf
50. Dom starejših Na Fari. (2019). *Cenik socialno varstvenih storitev v EUR*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz https://www.ds-nafari.si/wp-content/uploads/2019/03/Cenik_soc.varst_.storitve_010320190001.pdf
51. Dom starejših občanov Ajdovščina. (2019). *Cenik storitev oskrbe*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <https://www.dso-ajdovscina.si/ceniki>
52. Dom starejših občanov Črnomelj. (2019). *Cenik storitev institucionalnega varstva – javna služba*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz http://www.domcrnomelj.si/sl/cenik_oskrbe/
53. Dom starejših občanov Fužine. (2019). *Cenik oskrbnega dne*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <http://www.dso-fuzine.si/docs/20190103134812366.pdf>
54. Dom starejših občanov Gornja Radgona d.o.o. (2019). *Cenik storitev Doma starejših občanov Gornja Radgona d.o.o.* Pridobljeno 18. junija 2019 iz <https://www.dso-gr.si/wp-content/uploads/2019/02/cenik-oskrbe.pdf>
55. Dom starejših občanov Grosuplje. (2019a). *Cenik storitev dnevnega varstva od 1. 3. 2019 dalje*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <https://www.dso-grosuplje.si/enota-grosuplje/ceniki/>
56. Dom starejših občanov Grosuplje. (2019b). *Informativni izračun bivanja v našem domu – Loški potok*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <https://www.dso-grosuplje.si/enota-loski-potok/ceniki>
57. Dom starejših občanov Idila d.o.o., Jarenina. (2019). *Cenik storitev Doma starejših Idila*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <http://www.domstarejsihidila.si/AmplioCMS2/public/EnterPublic.cms2#menuId=704>
58. Dom starejših občanov Ilirska Bistrica. (2019). *Cenik oskrbe za institucionalno varstvo odraslih*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <http://dso-ilb.si/index.php/cenik/>

59. Dom starejših občanov Kamnik. (2019a). *Cenik storitev dnevnega varstva v Domu starejših občanov Kamnik od 1.3.2019 dalje*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz http://www.dso-kamnik.si/uploads/file/CENIK_DNEVNO_VARSTVO_1_3_2019.pdf
60. Dom starejših občanov Kamnik. (2019b). *Cenik storitev v Domu starejših občanov Kamnik 1. 3. 2019 dalje*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz [http://www.dso-kamnik.si/uploads/CENIK_15_4_2019_oskrba\(1\).pdf](http://www.dso-kamnik.si/uploads/CENIK_15_4_2019_oskrba(1).pdf)
61. Dom starejših občanov Kočevje. (2019). *Cenik*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <http://www.dsokocevje.si/upload/editor/cenik-nastanitve-2019.pdf>
62. Dom starejših občanov Krško. (2019). *Cenik standardnih, nadstandardnih in podstandardnih bivalnih prostorov v DSO Krško*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <http://www.dsokrsko.si/wp-content/uploads/2019/04/Cenik-oskrbnih-storitev-1.3.2019.pdf>
63. Dom starejših občanov Ljubljana Bežigrad. (2019). *Cenik oskrbnega dne institucionalnega varstva od 1. 3. 2019*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <http://www.dsolj-bezigrad.si/wp-content/uploads/2018/09/Cenik-institucionalnega.pdf>
64. Dom starejših občanov Ljubljana Moste – Polje. (2019). *Cenik oskrbe*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <https://www.dso-moste.si/index.php/ceniki/>
65. Dom starejših občanov Ljubljana – Šiška. (2019a). *Cene dnevnega varstva v DSO Ljubljana-Šiška od 1.3.2019*. Pridobljeno 18. junija 2019 https://domsiska.si/wp-content/uploads/2019/04/Cenik_dnevno_varstvo_1.3.2019.pdf
66. Dom starejših občanov Ljubljana – Šiška. (2019b). *Cene oskrbnega dne v DSO Ljubljana-Šiška od 1.3.2019*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz https://domsiska.si/wp-content/uploads/2019/04/Cenik_1.3.2019.pdf
67. Dom starejših občanov Ljubljana Vič – Rudnik. (2019a). *Cene oskrbe, enota Bokalce, 1. 2. 2019*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <https://www.dso-vic.si/galerije-slik/cenik-oskrbnega-dne-bokalce>
68. Dom starejših občanov Ljubljana Vič – Rudnik. (2019b). *Enota Kolezija. Cenik oskrbnega dne (z veljavnostjo od 1. 2. 2019)*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <https://www.dso-vic.si/galerije-slik/cenik-oskrbe-kolezija>
69. Dom starejših občanov Ljutomer. (2019). *Cenik storitev DSO Ljutomer z veljavnostjo od 01.01.2019 dalje*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <https://www.dso-ljutomer.si/attachments/article/320/CENIK%20%20JANUAR%2019.xls>
70. Dom starejših občanov Metlika. (2019). *Cenik socialno varstvenih storitev*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <http://www.dso-metlika.si/cenik/cenik-oskrbe-2>
71. Dom starejših občanov Novo mesto. (2019). *Cenik socialno varstvenih storitev v DSO novo mesto od 1. 3. 2019 dalje*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz http://www.dso-novomesto.com/data/upload/Cenik_1_3_2019.pdf
72. Dom starejših občanov Polde Eberl-Jamski Izlake. (2019). *Cenik storitev oskrbe od 1. 3. 2019 dalje*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <https://www.dso-izlake.si/uporabne-povezave/cenik.html?file=files/dokumenti/ceniki/Cene%20storitve%20institucionalnega%20varstva/Cenik%20storitev%20OSKRBE%20od%201.3.2019%20dalje.pdf>

73. Dom starejših občanov Preddvor. (2019a). *Cenik storitev oskrbe Dom starejših občanov Preddvor – enota Naklo od 1.2.2019*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz http://www.dso-preddvor.si/cenik.html?file=tl_files/dokumenti/ceniki/Cenik%20storitev%20oskrbe%20OI%20enota%20Naklo.pdf
74. Dom starejših občanov Preddvor. (2019b). *Cenik storitev oskrbe Dom starejših občanov Preddvor – enota Preddvor od 1.3.2019*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz http://www.dso-preddvor.si/cenik.html?file=tl_files/dokumenti/ceniki/Cenik%20storitev%20oskrbe%20OI%20enota%20Preddvor.pdf
75. Dom starejših občanov Preddvor. (2019c). *Cenik storitve oskrbe IV Dom starejših občanov Preddvor – enota Preddvor od 1.3.2019 dalje*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz http://www.dso-preddvor.si/cenik.html?file=tl_files/dokumenti/ceniki/Cenik%20storitev%20oskrbe%20OIV%20enota%20Preddvor.pdf
76. Dom starejših občanov Tezno. (2019). *Cenik oskrbe*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <http://www.dso-tezno.si/ceniki>
77. Dom starejših občanov Trebnje. (2019a). *Cenik storitev javne službe institucionalnega varstva v DSO Trebnje za enoto Šmarjeta za osebe starejše od 65 let*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz http://www.dso-trebnje.si/wp-content/uploads/2019/03/CENIK-%C5%A0marjeta-1_3_2019-1.pdf
78. Dom starejših občanov Trebnje. (2019b). *Cenik storitev javne službe institucionalnega varstva v DSO Trebnje za osebe starejše od 65 let*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz http://www.dso-trebnje.si/wp-content/uploads/2019/03/CENIK-Trebnje-1_3_2019-1.pdf
79. Dom starejših Rakičan. (2019a). *Cenik dnevnega varstva – velja od 1.4.2019*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <http://www.ds-rakican.com/wp-content/uploads/2019/04/cenik-DV-MS-01042019.pdf>
80. Dom starejših Rakičan. (2019b). *Cenik storitev institucionalnega varstva starejših DS Rakičan z veljavnostjo od 1.4.2019*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <http://www.ds-rakican.com/wp-content/uploads/2019/04/Cenik-mati%C4%8Dna-enota-Raki%C4%8Dan.pdf>
81. Dom starejših Rakičan. (2019c). *Cenik storitev institucionalnega varstva starejših Enota Elizabeta z veljavnostjo od 1.4.2019 dalje*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz http://www.ds-rakican.com/wp-content/uploads/2019/04/Cenik-Elizabeta_01-04-2019.pdf
82. Dom starejših Rakičan. (2019č). *Cenik storitev institucionalnega varstva starejših Enota Murska Sobota z veljavnostjo od 1.4.2019*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <http://www.ds-rakican.com/wp-content/uploads/2019/04/Cenik-CSMS-01042019.pdf>
83. Dom starejših Šentjur. (2019a). *Cenik socialno varstvenih storitev v Domu starejših Šentjur od 1. 3. 2019 dalje*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <https://www.dom-starejsih->

- sentjur.si/UserFiles/File/CENIKI/CENIK%20SOCIALNO%20VARSTVENIH%20STORITEV_01_%2003_%202019%20DPP.pdf
84. Dom starejših Šentjur. (2019b) *Cenik varovana stanovanja od 1. 3. 2019*. Pridobljeno 5. maja 2019 iz https://www.dom-starejsih-sentjur.si/UserFiles/File/CENIKI/Cenik%20varovana%20stanovanja%201_%203_%202019.pdf
 85. Dom Sv. Lenarta. (2019, 28. oktober). *Oskrbovana stanovanja – Dom Lenart d.o.o. – Cenik storitev 1/2*. Pridobljeno 6. novembra 2019 iz https://www.domlenart.si/dokumenti/2019/cenik_oskrbovana_stanovanja.pdf14.
 86. Dom Tisje. (2019a). *Cenik dnevnega varstva v Domu Tisje od 1. 3. 2019 dalje*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz [http://www.dom-tisje.com/data/upload/Cenik_OSKRBA_1_3_2019_maticni_dom_DV_nov_dpp\(1\).pdf](http://www.dom-tisje.com/data/upload/Cenik_OSKRBA_1_3_2019_maticni_dom_DV_nov_dpp(1).pdf)
 87. Dom Tisje. (2019b). *Cenik institucionalnega varstva odraslih s posebnimi potrebami na oskrbni dan v Domu Tisje od 1. 1. 2019 dalje*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz [http://www.dom-tisje.com/data/upload/Maticni_dom___cenik_oskrba_IV_in_dnevno_varstvo___1_1_2019\(1\)_1.pdf](http://www.dom-tisje.com/data/upload/Maticni_dom___cenik_oskrba_IV_in_dnevno_varstvo___1_1_2019(1)_1.pdf)
 88. Dom Tisje. (2019c). *Cenik institucionalnega varstva odraslih s posebnimi potrebami na oskrbni dan, Oskrba IV v Domu Tisje enota Litija od 1. 3. 2019 dalje*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz [http://www.dom-tisje.com/data/upload/Cenik_OSKRBA_1_3_2019_enota_Litija___oskrba_IV\(1\).pdf](http://www.dom-tisje.com/data/upload/Cenik_OSKRBA_1_3_2019_enota_Litija___oskrba_IV(1).pdf)
 89. Dom Tisje. (2019č). *Cenik institucionalnega varstva oseb, starejših od 65 let na oskrbni dan v Domu Tisje enota Litija od 1. 3. 2019 dalje*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz [http://www.dom-tisje.com/data/upload/Cenik_OSKRBA_1_3_2019_enota_Litija___oskrba_I_III\(1\).pdf](http://www.dom-tisje.com/data/upload/Cenik_OSKRBA_1_3_2019_enota_Litija___oskrba_I_III(1).pdf)
 90. Dom Tisje. (2019d). *Cenik institucionalnega varstva oseb, starejših od 65 let na oskrbni dan v Domu Tisje od 1. 3. 2019 dalje*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz [http://www.dom-tisje.com/data/upload/Cenik_OSKRBA_1_3_2019_maticni_dom_I_III_nov_dpp\(2\).pdf](http://www.dom-tisje.com/data/upload/Cenik_OSKRBA_1_3_2019_maticni_dom_I_III_nov_dpp(2).pdf)
 91. Dom upokojencev Center. (2019). *Cenik oskrbnega dne*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz http://duc.si/uploads/doc/file/761/CENIK_oskrbnega_dne_1.3.2019.pdf
 92. Dom upokojencev Domžale. (2019). *Cenik storitev institucionalnega varstva starejših*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <http://www.dom-upokojencev-domzale.com/wp-content/uploads/2014/04/Cenik-storitev-od-1.-3.-2019.pdf>
 93. Dom upokojencev Dr. Franceta Berglja Jesenice. (2019a). *Cenik storitev dnevnega varstva, veljaven od 1.3.2019*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <http://dom-jesenice.si/LinkClick.aspx?fileticket=rIEGsj8jLQM%3d&tabid=94&portalid=0>
 94. Dom upokojencev Dr. Franceta Berglja Jesenice. (2019b). *Cenik storitev institucionalnega varstva starejših, velja od 1. 3. 2019*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz

- <http://dom-jesenice.si/LinkClick.aspx?fileticket=3Wq8K9y2Ly8%3d&tabid=94&portalid=0>
95. Dom upokoјencev Gradišče. (2019). *Cenik oskrbnega dne in drugih storitev v €*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <http://www.domgradisce.si/cenik>
 96. Dom upokoјencev Idrija. (2017). *Cenik storitev socialne oskrbe za stanovalce oskrbovanih stanovanj*. Pridobljeno 12. marca 2018 iz <https://www.duidrija.si/wp-content/uploads/2017/04/cenik-oskrbovana-stanovanja-2017.pdf>
 97. Dom upokoјencev Idrija. (2019). *Cenik oskrbe – za starejše od 65 let*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <https://www.duidrija.si/wp-content/uploads/2017/04/CENIM-IDRIJA-APRIL-2019-1.pdf>
 98. Dom upokoјencev Izola. (2019). *Cenik storitev od 01.03.2019 dalje*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <http://dom-izola.si/wp-content/uploads/2019/03/9.-CENIK-STORITEV-1.3.2019.pdf>
 99. Dom upokoјencev Kranj. (2019). *Cenik storitev oskrbe od 1.3.2019 dalje*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz https://www.dukranj.si/uploads/files/Cenik%20storitev%20oskrbe_01032019.pdf
 100. Dom upokoјencev Nova Gorica. (2019a). *Cenik dom upokoјencev Nova Gorica*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <https://www.dung.si/domovi/dom-nova-gorica/dom-nova-gorica-informacije/#cenik>
 101. Dom upokoјencev Nova Gorica. (2019b). *Cenik Dom upokoјencev Podsabotin*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <https://www.dung.si/domovi/dom-podsabotin/dom-podsabotin-informacije/#cenik>
 102. Dom upokoјencev Podbrdo. (2019a). *Cena storitve za institucionalno varstvo starejših oseb nad 65 let, enota Podbrdo in Tolmin*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <http://www.dompodbrdo.si/Portals/0/Dokumenti/ceniki%2019/Cenik%20storitve%20za%20institucionalno%20varstvo%20starej%C5%A1ih%20nad%2065%20let,%20barvni.pdf?ver=2019-03-11-021654-557>
 103. Dom upokoјencev Podbrdo. (2019b). *Cenik storitev v varovanih stanovanjih*. Pridobljeno 5. maja 2019 iz <http://www.dompodbrdo.si/Portals/0/Dokumenti/ceniki%2019/Cenik%20storitev%20v%20varovanih%20stanoavanjih.pdf?ver=2019-03-11-002413-577>
 104. Dom upokoјencev Polzela. (2019). *Cenik domskih storitev*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <http://www.dupolzela.si/attachments/article/5/Cenik%201.pdf>
 105. Dom upokoјencev Postojna. (2019). *Cenik oskrba 01. 05. 2019*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <https://www.du-po.si/images/2019-05.01-cenik-oskrba.pdf>
 106. Dom upokoјencev Ptuj. (2019a). *Cenik storitev oskrbe, nadstandardnega in podstandardnega bivalnega prostora od 1.5.2019 dalje za enoto Juršinci*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <http://www.dom-upokoјencev.si/wp-content/uploads/2019/05/CENIK-OSKRBE-ZA-ENOTO-JUR%C5%A0INCI-OD-1.5.2019.pdf>

107. Dom upokojencev Ptuj. (2019b). *Cenik storitev oskrbe, nadstandardnega in podstandardnega bivalnega prostora od 1.5.2019 dalje za enoto Kidričevo*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <http://www.dom-upokojencev.si/wp-content/uploads/2019/05/CENIK-OSKRBE-ZA-ENOTO-KIDRI%C4%8CEVO-OD-1.5.2019.pdf>
108. Dom upokojencev Ptuj. (2019c). *Cenik storitev oskrbe, nadstandardnega in podstandardnega bivalnega prostora od 1. 3. 2019 dalje za enoto Koper*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <http://www.dom-upokojencev.si/wp-content/uploads/2019/03/CENIK-OSKRBE-ZA-ENOTO-KOPER-OD-1.3.2019.pdf>
109. Dom upokojencev Ptuj. (2019č). *Cenik storitev oskrbe, nadstandardnega in podstandardnega bivalnega prostora od 1.3.2019 dalje za enoto Ptuj in Muretinci*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <http://www.dom-upokojencev.si/wp-content/uploads/2019/03/CENIK-OSKRBE-ZA-ENOTO-PTUJMURETINCI-OD-1.3.2019.pdf>
110. Dom upokojencev Sežana. (2019). *Cenik socialnovarstvenih storitev*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <https://www.dus.si/sprejem/cenik-namestitev-in-storitev/>
111. Dom upokojencev Šmarje pri Jelšah. (2019). *Cenik institucionalnega varstva v Domu upokojencev Šmarje pri Jelšah od 01.03.2019 dalje*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <http://dusmarje.si/Files/pdf/38096.pdf>
112. Dom upokojencev Vrhnika. (2019a). *Cenik storitev veljaven od 22.03.2019*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz http://www.du-vrhnika.si/Objects/PageContent/22/cenik_oskrbe-01.03.19.pdf
113. Dom upokojencev Vrhnika. (2019b). *Cenik storitev za dnevno varstvo za znižani bivalni standard veljaven od 01.01.2019*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz http://www.du-vrhnika.si/Objects/PageContent/22/cenik_dnevno_varstvo-01.01.19-znizani.pdf
114. Dom za varstvo odraslih Velenje. (2019). *Cenik storitev institucionalnega varstva starejših od 01.03.2019 dalje*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <http://www.domvelenje.si/dvo/wp-content/uploads/2019/03/Cenik-storitev-institucionalnega-varstva-starej%C5%A1ih-2019.pdf>
115. Duhovno prosvetni center Dom sv. Jožef. (2019a). *Cenik dnevnega varstva*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <http://www.jozef.si/wp-content/uploads/2019/01/Cenik-dnevno-varstvo-2019.pdf>
116. Duhovno prosvetni center Dom sv. Jožef. (2019b). *Cenik socialno varstvenih storitev*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <http://www.jozef.si/wp-content/uploads/2019/01/Cenik-2019.pdf>
117. Huč Uršič, J. (2015, 13. marec). *Zveza potrošnikov Slovenije. Domovi za starejše*. Pridobljeno 18. avgusta 2015 iz <https://www.zps.si/index.php/trg-in-cene/7279-domovi-za-starejse-3-2015>
118. Hvalič Touzery, S. (2007). *Družinska oskrba starih družinskih članov* (doktorska disertacija). Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.

119. Internet Media d.o.o. (2011a). *Domovi za starejše*. Pridobljeno 11. aprila 2013 iz <http://www.slonep.net/vodic/oskrbovana-stanovanja/dom-starejsih-obcanov?view=sejmi&id=699>
120. Internet Media d.o.o. (2011b, 10. maj). *Lastniška oskrbovana stanovanja*. Pridobljeno 19. julija 2013 iz <http://www.slonep.net/vodic/oskrbovana-stanovanja/lastniska-oskrbovana-stanovanja>
121. Internet Media d.o.o. (2011c). *Najemna oskrbovana stanovanja*. Pridobljeno 25. junija 2013 iz <http://www.slonep.net/vodic/oskrbovana-stanovanja/najemna-oskrbovana-stanovanja>
122. Internet Media d.o.o. (brez datuma a). *Oskrbovana stanovanja*. Pridobljeno 25. junija 2015 iz <http://www.slonep.net/vodic/oskrbovana-stanovanja/stanovanja-za-starejse>
123. Internet Media d.o.o. (brez datuma b). *Pogoji za pridobitev oskrbovanih stanovanj*. Pridobljeno 19. julija 2013 iz <http://www.slonep.net/vodic/oskrbovana-stanovanja/pogoji-za-pridobitev-oskrbovanih-stanovanj>
124. Internet Media d.o.o. (brez datuma c). *Zahteve pri gradnji oskrbovanih stanovanj*. Pridobljeno 25. junija 2015 iz <http://www.slonep.net/vodic/oskrbovana-stanovanja/zahteve-pri-gradnji-oskrbovanih-stanovanj>
125. Internet Media d.o.o. (brez datuma č). *Zakaj graditi oskrbovana stanovanja*. Pridobljeno 26. junija 2015 iz <http://www.slonep.net/vodic/oskrbovana-stanovanja/zakaj-graditi-oskrbovana-stanovanja>
126. Jacović, A. (2012). *Javni socialnovarstveni zavodi, Slovenija, 2010 – končni podatki*. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije.
127. Kajzer, A. (2007). *Izzivi dolgožive družbe v Sloveniji in primer Finske politike aktivnega staranja. Prispevek v okviru posveta DS-RS*. Pridobljeno 5. februarja 2012 iz <http://www.arhiv.ds-rs.si/kb/posveti/index2912.html?View=entry&EntryID=82>
128. Kanal A, d.o.o. (2011, 8. november). *Koliko stane bivanje v domu za ostarele*. Pridobljeno 6. maja 2012 iz http://cekin.si/clanek/za_dom_in_druzino/koliko-stane-bivanje-v-domu-za-ostarele.html
129. Komisija Evropskih skupnosti. (2010, 7. julij). *Zelena knjiga za ustrezne, vzdržne in varne evropske pokojninske sisteme* {SEC(2010)830} [Sporočilo Komisije] – COM(2010) 365 končno. Bruselj: Komisija Evropskih skupnosti.
130. Koroški dom starostnikov Dravograd. (2019a). *Cene socialnovarstvenih storitev dnevnega varstva, Cenik št. DV-PE SG/2-2019*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <http://www.kds-dravograd.si/Portals/0/tekoci%20dogodki/novo%20Cenik%20socialno%20varstveni%20storitev%20Dnevnega%20varstva%20v%20PE%20SG%202019.pdf>
131. Koroški dom starostnikov Dravograd. (2019b). *Cene socialno varstvenih storitev – oskrba, Cenik št. OSK-PE SG/2 – 2019*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <http://www.kds-dravograd.si/Portals/0/tekoci%20dogodki/2%20novo%20Cenik%20socialno%20varstvenih%20storitev%20v%20PE%20SG%202019.pdf>

132. Koroški dom starostnikov Dravograd. (2019c). *Cene socialno varstvenih storitev – oskrbe, Cenik št. OSK-ME KDS/2 – 2019*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <http://www.kds-dravograd.si/Portals/0/Dokumenti/cenik%202019-marec.pdf>
133. Kovač, N., Orehek, Š., Černič, M., Nagode, M. & Kobal Tomc, B. (2019). *Izvajanje pomoči na domu, Analiza stanja v letu 2018, Končno poročilo*. Ljubljana: Inštitut Republike Slovenije za socialno varstvo.
134. Kraški zidar d.d. (2010). *Resje – oskrbovana stanovanja v Sežani*. Pridobljeno 3. avgusta 2016 iz <https://issuu.com/kraskizidar/docs/zlozenkaresjeweb4?layout=http%253A%252F%252Fskin.issuu.com%252Fv%252Fflight%252Flayout.xml&showFlipBtn=true>
135. Kržič, S. (2011, 12. september). Gneča za posteljo umetna. *Žurnal*, str. 4.
136. Lambrechtov dom. (2019). *Cenik socialno varstvenih storitev*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <https://www.lambrechtov-dom.si/1ceniki/Cenik%20dnevnega%20varstva%2001.03.2019.pdf>
137. Lebar, L., Kovač, N. & Nagode, M. (2015). *Izvajanje pomoči na domu: Analiza stanja v letu 2014, Končno poročilo*. Ljubljana: Inštitut Republike Slovenije za socialno varstvo.
138. Lebar, L., Ramović, S., Vidrih, N. & Nagode, M. (2017). *Izvajanje pomoči na domu: Analiza stanja v letu 2016, končno poročilo*. Ljubljana: Inštitut Republike Slovenije za socialno varstvo.
139. Leskovic, L. (2004, 15. in 16. oktober). *Domovi za stare - organizacija, delo, dosežki in problemi. Članek v okviru XI. Kongres in 141. Skupščine slovenskega zdravniškega društva. Starost, staranje in skrb za stare, Ljubljana*. Pridobljeno 10. maja 2011 iz http://www.szd.si/user_files/vsebina/Zdravniki_Vestnik/vestnik/st4-10/737-742.pdf
140. Majcen, B., Verbič, M., van Nieuwkoop, R. & Sambt, J. (2005). Analiza prihodnjih trendov slovenskega pokojninskega sistema z dinamičnim modelom splošnega ravnovesja. *IB revija (Ljubljana)*, 39(3), 54-70.
141. Malačič, J. (2003a). *Demografija: teorija, analiza, metode in modeli (5. izdaja)*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
142. Malačič, J. (2003b, 24. – 26. novembra). Staranje prebivalstva Slovenije po projekcijah prebivalstva 2001-2036: naravna rast nasproti celotni rasti prebivalstva. *Zbornik 13. Mednarodnega statističnega posvetovanja*. Radenci: Statistični urad Republike Slovenije. Pridobljeno 8. oktobra 2010 iz http://www.stat.si/radenci/radenci_program.htm
143. Malačič, J. (2006). *Demografija: teorija, analiza, metode in modeli*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
144. Marn, U. (2010, 12. avgust). Kdo je tu nor? Če pokojninska reforma pade, bo to še poglobilo recesijo, še več ljudi se bo znašlo v revščini. *Mladina*. Pridobljeno 23. novembra 2010 iz <http://www.mladina.si/51419/kdo-je-tu-nor/>

145. Marot, M. (2018, 28. november). V Velenju gradijo najemna oskrbovana stanovanja. *Dnevnik*. Pridobljeno 16. januarja 2019 iz <https://www.dnevnik.si/1042848447/lokalno/stajerska-koroska-in-prekmurje/v-velenju-gradijo-najemna-oskrbovana-stanovanja>
146. MGC Bistrica d.o.o. (2019). *Cenik storitev institucionalnega varstva v Medgeneracijskem centru Bistrica, Domžale*. Pridobljeno 23. novembra 2019 iz http://www.mgc-bistrica.si/wp-content/uploads/2019/11/cenik_01_11_2019-1.zip
147. MGC Bistrica d.o.o. (brez datuma). *Cenik storitev institucionalnega varstva v oskrbovanih stanovanjih v Medgeneracijskem centru Bistrica Domžale*. Pridobljeno 26. marca 2016 iz <http://www.mgc-bistrica.si/cenik-prodaja/>
148. Mihajlovič, S. (2009, 8. december). Starostniki, izkoristite pomoč! *Finance*. Pridobljeno 29. marca 2013 iz <http://www.finance.si/265661/Starostniki-izkoristite-pomo%C4%8D>
149. MIJAKS skupina. (brez datuma a). *Luksuzna oskrbovana stanovanja Mijaks v Ljubljanskih Murglah II s Centrom dobrega počutja – Club 50+*. Pridobljeno 23. maja 2018 iz http://mijaks.si/slovensko/oskrbovana-stanovanja-mijaks/murgle_s_centrom_dobrega_pocutja/
150. MIJAKS skupina. (brez datuma b). *Oskrbovana stanovanja Mijaks*. Pridobljeno 23. maja 2018 iz http://mijaks.si/slovensko/oskrbovana-stanovanja-mijaks/oskrbovana_stanovanja
151. MIJAKS skupina. (brez datuma c). *Luksuzna oskrbovana stanovanja Mijaks Bled*. Pridobljeno 23. maja 2018 iz http://mijaks.si/slovensko/oskrbovana-stanovanja-mijaks/oskrbovana_stanovanja_bled/
152. Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve. (1997). *Program razvoja varstva starejših oseb na področju socialnega varstva v Sloveniji do leta 2005*. Ljubljana: Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve.
153. Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve. (2006, 21. september). *Strategija varstva starejših do leta 2010 – Solidarnost, sožitje in kakovostno staranje prebivalstva*. Ljubljana: Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve.
154. Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve. (2010a, 12. marec). *Predlog zakona o dolgotrajni oskrbi in zavarovanju za dolgotrajno oskrbo*. Ljubljana: Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve.
155. Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve. (2010b). *Varna varnost za vse generacije, O pokojninskem sistemu po novem*. Ljubljana: Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, Urad Vlade RS za komuniciranje.
156. Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve. (2010c). *Gradivo za razpravo o pokojninski reformi dne 24. 5. 2010*. Ljubljana: Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve.
157. Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve. (2011a, 8. julij). *Nacionalni program socialnega varstva za obdobje 2011-2020. Gradivo za javno razpravo*. Ljubljana: Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve.

158. Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve. (2011b, 29. september). *Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve je na Festivalu za tretje življenjsko obdobje širilo sožitje med generacijami*. Pridobljeno 11. aprila 2014 iz http://www.mddsz.gov.si/nc/si/medijsko_sredisce/novica/article/12106/6759/
159. Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve. (2011c). *Obvestilo prejemnikom varstvenega dodatka in državne pokojnine*. Pridobljeno 27. decembra 2011 iz http://www.mddsz.gov.si/si/uveljavljanje_pravic/nova_socialna_zakonodaja/varstveni_dodatek/vd_obvestilo/
160. Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. (brez datuma a). *Dovoljenje za delo za opravljanje socialnovarstvenih storitev*. Pridobljeno 24. marca 2013 iz http://www.mddsz.gov.si/si/delovna_podrocja/sociala/izvajalci/dovoljenje_sociala/
161. Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. (brez datuma b). *Oprostitev plačila socialno varstvenih storitev*. Pridobljeno 24. marca 2013 iz http://www.mddsz.gov.si/si/delovna_podrocja/sociala/oprostitev_placila_socialno_varstvenih_storitev/
162. Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. (brez datuma c). *Uredba o merilih za določanje oprostitev pri plačilih socialno varstvenih storitev*. Pridobljeno 12. marca 2013 iz http://www.mddsz.gov.si/si/delovna_podrocja/sociala/socialnovarstvene_storitve/uredba_o_merilih_za_dolocanje_oprostitev_pri_placilih_socialno_varstvenih_storitev/
163. Ministrstvo za finance. (2017). *Predlog: Zakon o rezervnem demografskem skladu*. Pridobljeno 15. maja 2017 iz http://www.mf.gov.si/nc/si/medijsko_sredisce/novica/article//3232/
164. MMC RTV SLO. (2018, 20. oktober). *Na Polzeli gradijo 20 oskrbovanih stanovanj*. Pridobljeno 29. marca 2019 iz rtvslo.si/lokalne-novice/stajerska/na-polzeli-gradijo-20-oskrbovanih-stanovanj/469461
165. Nagode, M., Jakob Krejan, P. & Smolej, S. (2012). *Izvajanje pomoči na domu, Analiza stanja v letu 2011, Vmesno poročilo*. Ljubljana: Inštitut Republike Slovenije za socialno varstvo.
166. Nagode, M. & Kovač, N. (2013). *Analiza storitev, opravljenih na podlagi dovoljenja za delo in vpisa v register, končno poročilo*. Ljubljana: Inštitut Republike Slovenije za socialno varstvo.
167. Nagode, M. & Kovač, N. (2014). *Analiza organiziranosti in izvajanje oskrbe na področju oskrbovanih stanovanj, končno poročilo*. Ljubljana: Inštitut Republike Slovenije za socialno varstvo.
168. Nagode, M., Kovač, N. & Lebar, L. (2015). *Analiza organiziranosti in izvajanja oskrbe na področju oskrbovanih stanovanj, Končno poročilo*. Ljubljana: Inštitut Republike Slovenije za socialno varstvo.
169. Nagode, M. & Lebar, L. (2013). *Izvajanje pomoči na domu, Analiza stanja v letu 2012, Končno poročilo*. Ljubljana: Inštitut Republike Slovenije za socialno varstvo.

170. Nagode, M., Lebar, L. & Jakob Krejan, P. (2014). *Izvajanje pomoči na domu, Analiza stanja v letu 2013, Končno poročilo*. Ljubljana: Inštitut Republike Slovenije za socialno varstvo.
171. Nagode, M., Lebar, L., Kovač, N. & Vidrih, N. (2016). *Izvajanje pomoči na domu, Analiza stanja v letu 2015, Končno poročilo*. Ljubljana: Inštitut Republike Slovenije za socialno varstvo.
172. Nagode, M., Lebar, L., Ramović, S., Vidrih, N. & Kobal Tomc, B. (2018). *Izvajanje pomoči na domu: Analiza stanja v letu 2017, Končno poročilo*. Ljubljana: Inštitut Republike Slovenije za socialno varstvo.
173. Nepremičninski sklad PIZ. (brez datuma a). *Oskrbovana najemna stanovanja*. Pridobljeno 16. marca 2019 iz <http://www.ns-piz.si/oskrbovana-najemna-stanovanja/predstavitev/>
174. Nepremičninski sklad PIZ. (brez datuma b). *Prosta oskrbovana najemna stanovanja*. Pridobljeno 16. marca 2019 iz <http://www.ns-piz.si/ponudba-prostih-stanovanj/oskrbovana-najemna-stanovanja/>
175. Nesthor d.o.o. (brez datuma a). *Kje so in koliko stanejo oskrbovana stanovanja*. Pridobljeno 26. oktobra 2018 iz http://varnastarost.si/funkcijske_strani/novica/n/kje-so-in-koliko-stanejo-oskrbovana-stanovanja/5440d8f9e6dc138d9eaa0d9f1cd846f7/
176. Nesthor d.o.o. (brez datuma b). *Oskrbovana stanovanja Brežice*. Pridobljeno 26. oktobra 2018 iz <http://varnastarost.si/nc/prodoma/>
177. Nesthor d.o.o. (brez datuma c). *Oskrbovana stanovanja »Jesenski dvori«*. Pridobljeno 26. oktobra 2018 iz <http://varnastarost.si/dfi/>
178. Nesthor d.o.o. (brez datuma č). *Oskrbovana stanovanja Vila ob poti*. Pridobljeno 26. oktobra 2018 iz http://varnastarost.si/vila_ob_poti/
179. Novak, A. (2009). *Analiza vzdržnosti pokojninskega sistema Slovenije* (diplomsko delo). Ljubljana: Ekonomska fakulteta v Ljubljani.
180. Obalni dom upokojencev Koper. (2019). *Cenik socialnovarstvenih storitev od 1. 3. 2019*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz http://www.odu-koper.si/pdf/Cenik-socialnovarstvenih-storitev_1-3-2019.pdf
181. Petkovšek, J. (2019, 15. junij). Pod skalco rešujejo Rusi. *Slovenske novice*. Pridobljeno 18. oktobra 2019 iz <https://www.slovenskenovice.si/novice/slovenija/clanek/pod-skalco-resujejo-rusi-195130>
182. Prva zdravstvena asistenca d.o.o. (brez datuma). *Nekdo vedno skrbi zate*. Pridobljeno 16. avgusta 2014 iz <http://pza.si/Teleoskrba.aspx>
183. Pureber, T. (2013, 20. november). Demografski sklad. Čas za vzpostavitev se izteka. Privatizacija za višje pokojnine. *Žurnal*, str. 9.
184. Računsko sodišče Republike Slovenije. (2008, 15. april). *Revizijsko poročilo. Skrb za tiste, ki potrebujejo varstvo in nego drugih*. Ljubljana: Računsko sodišče Republike Slovenije.

185. Razpotnik, B. (2019, 11. september). EUROPOP2018: v 2100 naj bi bilo prebivalcev Slovenije 284.000 manj kot danes, skoraj tretjina prebivalcev starejših. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije.
186. Reconsult d.o.o., PE RCN nepremičnine. (brez datuma). *Oskrbovana stanovanja v Predtrgu*. Pridobljeno 15. aprila 2018 iz https://www.rcn.si/f/re234/docs/dokumenti/Spletni_katalog_Oskrbovana_stanovanja_v_Predtrgu_Radovljica.pdf
187. Resolucija o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2006-2010 (ReNPSV06-10). 2006. *Uradni list RS*, št. 39/2006, 13. 4. 2006.
188. Resolucija o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2013-2020 (ReNPSV13-20). 2013. *Uradni list RS*, št. 39/2013, 6. 5. 2013.
189. Skupnost socialnih zavodov Slovenije (2019a, 17. december). *Interni podatki o institucionalnem varstvu v obdobju od 2006 do 2016, poslani preko e-pošte*
190. Skupnost socialnih zavodov Slovenije. (2019b, 15. februar). *Najvišje odobrene cene socialno varstvenih storitev s soglasjem MDDSZ*. Pridobljeno 13. aprila 2019 iz <http://www.ssz-slo.si/wp-content/uploads/Najvi%C5%A1je-odobrene-cene-15.2.2019.pdf>
191. Skupnost socialnih zavodov Slovenije. (2019c, 15. februar). *Povprečne cene oskrbe*. Pridobljeno 23. aprila 2019 iz <http://www.ssz-slo.si/wp-content/uploads/Povpre%C4%8Dne-cene-15.2.2019.pdf>
192. Skupnost socialnih zavodov Slovenije. (2019č, 30. maj). *Pokritost potreb, Domska varstva starejših*. Pridobljeno 12. julija 2019 iz <http://www.ssz-slo.si/wp-content/uploads/POKRITOST-RS-30.5.2019-.pdf>
193. Skupnost socialnih zavodov Slovenije. (2019d). *Pregled prošenj z dne 4. 6. 2019*. Pridobljeno 4. junija 2019 iz <http://www.ssz-slo.si/pregled-prosenj-2>, pregled prošenj z dne 4.6.2019
194. Skupnost socialnih zavodov Slovenije. (2019e). *Poudarki iz analiz področja institucionalnega varstva starejših in posebnih skupin odraslih 2018*. Ljubljana: Skupnost socialnih zavodov Slovenije.
195. Skupnost socialnih zavodov Slovenije. (brez datuma a). *Kapacitete – domovi za starejše in posebni SVZ*. Pridobljeno 27. maja 2019 iz <http://www.ssz-slo.si/wp-content/uploads/Register-z-zdravstvom-1.1.2019-za-objavo.pdf>
196. Skupnost socialnih zavodov Slovenije. (brez datuma b). *Splošno o domovih in posebnih zavodih*. Pridobljeno 18. junija 2015 iz <http://www.ssz-slo.si/splosno-o-domovih-in-posebnih-zavodih>
197. Socialnovarstveni zavod Taber. (2019). *Cenik storitev oskrbe*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz http://www.domtaber.si/f/docs/ceniki/Cenik_oskrbnega_dne_od_01.04.2019.pdf
198. Sončni dom, družba za storitve d.o.o. (2019). *Cenik oskrbe v sončnem domu od 01.03.2019*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <http://soncnidom.si/wp-content/uploads/cenik.pdf>

199. Stanovnik, T. (2008). *Javne finance. (4. dopolnjena in popravljena izdaja)*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
200. Statistični urad Republike Slovenije. (2008). *Prebivalstvo Slovenije se stara – potrebno je medgeneracijsko sožitje*. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije.
201. Statistični urad Republike Slovenije. (brez datuma). *Demografsko in socialno področje*. Pridobljeno 26. aprila 2014 iz https://pxweb.stat.si/SiStatDb/pxweb/sl/10_Dem_soc/
202. Špesov dom Vojnik. (2019). *Cenik storitev institucionalnega varstva starejših*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <https://dom-vojniki.si/wp-content/uploads/2019/03/Cenik01022019.pdf>
203. Talita Kum - Zavod za pomoč materam in ostarelim. (2019). *Cenik storitev v Talita Kum zavodu*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <https://www.talitakum.si/predstavitev/cenik/>
204. Telekom Slovenije. (2011, 28. september). *Storitve elektronskih komunikacij v pomoč starejšim*. Pridobljeno 10. aprila 2013 iz <http://www.telekom.si/o-podjetju/zameditije/novica?aid=2058>
205. Telekom Slovenije, d.d. (brez datuma). *Teleoskrba*. Pridobljeno 23. januarja 2013 iz <https://www.telekom.si/zasebni-uporabniki/ponudba/telefonija/teleoskrba>
206. Terca d.o.o. (brez datuma). *Oskrbovana stanovanja Trebnje*. Pridobljeno 12. marca 2018 iz http://www.gpa.si/oskrbovana_stanovanja/dodatna_ponudba.php
207. Thermana Laško d.d. (2019a). *Cenik osnovne in socialne oskrbe ter paketov storitev v oskrbovanih stanovanjih družbe Thermana d.d.* Pridobljeno 18. decembra 2019 iz https://www.thermana.si/public_resources_cache/files/original/original/48/4892/cenik%20oskrbovana%20stanovanja%20-%20dom%20lasko%201-12-2019.pdf
208. Thermana Laško d.d. (2019b). *Cenik programa oskrbe starejših v družbi Thermana d.d.* Pridobljeno 18. junija 2019 iz https://www.thermana.si/public_resources_cache/files/original/original/46/4618/Cenik%20Dom%20starejsih%20Lasko%201-3-2019.pdf
209. Trubarjev dom upokojencev Loka pri Zidanem mostu. (2019). *Cenik socialnovarstvenih storitev od 1. marca 2019*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <https://www.tdu-loka.si/index.php?page=pricelist>
210. Turzis d.o.o. (2019). *Cenik programa oskrbe starejših v Medic Hotel-u*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz http://www.medichotel.com/data/Cenik_domsko_varstvo.pdf
211. Ušlakar, M. (2009). *Ekonomski in socialni izzivi staranja prebivalstva z vidika potreb po dolgotrajni oskrbi*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta v Ljubljani.
212. Valenčič, D. (2016, 18. november). Na oskrbovano stanovanje je treba misliti pravočasno. *Dnevnik*. Pridobljeno 16. marca 2018 iz <https://www.dnevnik.si/1042754810>
213. Varuh človekovih pravic. (brez datuma). *Evropska socialna listina (Uradni list RS, št. 24/1999 (10.4.1999)- MP, št. 7/99)*. Pridobljeno 23. aprila 2012 iz <http://www.varuh->

rs.si/pravni-okvir-in-pristojnosti/mednarodni-pravni-akti-s-podrocja-clovekovih-pravic/svet-evrope/evropska-socialna-listina/

214. Vertot, N. (2007a). *I. Oktober, mednarodni dan starejših*. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije, 1-4.
215. Vertot, N. (2007b). *Invalidi, starejši in druge osebe s posebnimi potrebami v Sloveniji*. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije.
216. Vertot, N. (2009a). *I. Oktober, svetovni dan starejših*. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije.
217. Vertot, N. (2009b). *Prebivalstvo Slovenije danes in jutri, 2008-2060 : projekcije prebivalstva EUROPOP2008 za Slovenijo*. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije.
218. Vzajemnost. (2014). *Namenska najemna stanovanja za upokojence in druge starejše*. Pridobljeno 19. julija. 2017 iz https://www.google.si/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&ved=2ahUKEwil1rvj3rLgAhVIvxokHYicBYUQFjABegQIARAC&url=https%3A%2F%2Fwww.ns-piz.si%2Findex.php%2Fdownload_file%2Fview%2F1557%2F484%2F&usg=AOvVaw1Q3uUVtajFTi0BwqtJMNTq
219. Zavod Hrastovec. (2019). *Cenik storitev SVZ Hrastovec za institucionalno varstvo starejših od 1.3.2019*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz https://www.hrastovec.org/images/Dokumenti/Cenik_storitev_za_institucionalno_varstvo_starejs%CC%8Cih_1_.3.2019.xlsx
220. Zavod sv. Cirila in Metoda Beltinci OE Dom Janka Škrabana. (2014). *Cenik storitev institucionalnega varstva starejših v domu Janka Škrabana*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <https://drive.google.com/file/d/1pPzPWl8JcBPjB1aFnnLsnNLQbo5kpsWg/view?usp=sharing>
221. Zavod sv. Martina. (2019). *Cenik storitev od 1. 4. 2019 dalje*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz http://1301.nccdn.net/4_4/000/000/05a/2ca/Cenik-storitev-od-1.-4.-2019.doc
222. Zavod sv. Rafaela Vransko. (2019). *Cenik storitev v zavodu sv. Rafaela Vransko od 01.03.2019 dalje*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz <http://www.nasdom-vransko.com/wp-content/uploads/2019/03/CENIK-INSTITUCIONALNEGA-VARSTVA-OD-01.03.2019-DALJE.pdf>
223. Zavod sv. Terezije Videm. (2019). *Cenik oskrbnega dne z veljavnostjo od 01.01.2019 dalje*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz https://www.zst.si/images/dokumenti/cenik_oskrbnega_dne_01.01.2019.pdf
224. Zavod usmiljenk, Dom sv. Katarine Mengeš. (2019). *Cenik oskrbnega dne z veljavnostjo od 01.03.2019 dalje*. Pridobljeno 18. junija 2019 iz https://www.zavod-usmiljenk.si/wp-content/uploads/2019/07/Cenik_01_03_2019.xls
225. Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije. (2019). *Letno poročilo 2018*. Ljubljana: Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije.

226. Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije. (brez datuma a). *Dodatek za pomoč in postrežbo*. Pridobljeno 21. maja 2015 iz <https://www.zpiz.si/cms/content2019/dodatek-za-pomo-in-postrebo>
227. Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije. (brez datuma b). *Pomoč in postrežba*. Pridobljeno 19. maja 2015 iz <http://www.zpiz.si/wps/wcm/connect/zpiz+internet/zpiz/prvastran/veljavljanjepravil/pomoc+in+postrezba>
228. Žibret, A. (2012, 25. februar). SOS DOMA po Sloveniji nekoliko zamuja. *Delo*. Pridobljeno 24. julija 2014 iz <http://www.delo.si/novice/slovenija/sos-doma-po-sloveniji-nekoliko-zamuja.html>

PRILOGE

Priloga 1: Demografski kazalci v Sloveniji za obdobje 1980-2018

Leto	Pričakovano trajanje življenja ob rojstvu*		Stopnja totalne rodnosti	Povprečna starost matere ob rojstvu prvega otroka	Migracije		
	Moški	Ženske			Priseljeni	Odseljeni	Selitveni prirast
1979–1980	67,29	75,12	2,11	22,9	11.983	6.710	5.273
1980–1981	67,42	75,21	1,96	23,0	11.482	7.220	4.262
1981–1982	67,23	75,14	1,93	23,1	10.644	6.207	4.437
1982–1983	66,23	75,12	1,82	23,0	9.781	5.977	3.804
1983–1984	66,99	75,04	1,75	23,1	9.224	5.910	3.314
1984–1985	67,38	75,52	1,72	23,2	8.912	5.386	3.526
1985–1986	67,85	75,89	1,65	23,3	9.194	5.294	3.900
1986–1987	68,14	76,10	1,64	23,3	8.580	4.124	4.456
1987–1988	68,26	76,76	1,63	23,5	7.782	4.089	3.693
1988–1989	68,86	76,72	1,52	23,7	7.151	4.730	2.421
1989–1990	69,38	77,19	1,46	23,9	7.075	4.908	2.167
1990–1991	69,54	77,38	1,42	24,1	5.989	9.060	-3.071
1991–1992	69,45	77,25	1,34	24,2	3.461	3.848	-387
1992–1993	69,40	77,29	1,33	24,6	2.745	1.390	1.355
1993–1994	69,58	77,38	1,32	24,8	1.919	983	936
1994–1995	70,27	77,76	1,29	25,0	5.879	3.372	2.507
1995–1996	70,79	78,25	1,28	25,3	9.495	2.985	6.510
1996–1997	71,01	78,62	1,25	25,6	7.889	5.447	2.442
1997–1998	71,05	78,68	1,23	25,9	4.603	6.708	-2.105
1998–1999	71,37	78,75	1,21	26,2	4.941	2.606	2.335
1999–2000	71,94	79,10	1,26	26,5	6.185	3.570	2.615
2000–2001	72,13	79,57	1,21	26,7	7.803	4.811	2.992
2001–2002	72,33	79,87	1,21	27,2	9.134	7.269	1.865
2002–2003	73,15	80,70	1,2	27,3	9.279	5.867	3.412
2003–2004	73,48	81,08	1,25	27,5	10.171	8.269	1.902
2004–2005	74,08	81,30	1,26	27,8	15.041	8.605	6.436
2005–2006*	74,84	81,89	1,31	28,0	20.016	13.749	6.267
2007**	74,61	81,80	1,31	28,2	29.193	14.943	14.250
2008	75,42	82,26	1,53	28,4	30.693	12.109	18.584
2009	75,76	82,31	1,53	28,5	30.296	18.788	11.508
2010	76,30	82,65	1,57	28,7	15.416	15.937	-521
2011	76,61	82,90	1,56	28,8	14.083	12.024	2.059
2012	76,96	82,89	1,58	28,9	15.022	14.378	644
2013	76,98	83,17	1,55	29,0	13.871	13.384	487
2014	77,97	83,68	1,58	29,1	13.846	14.336	-490
2015	77,59	83,51	1,57	29,3	15.420	14.913	507
2016	77,96	83,86	1,58	29,4	16.623	15.572	1.051
2017	78,05	83,66	1,62	29,4	18.808	17.555	1.253
2018	n.p.	n.p.	1,61	29,5	28.455	13.527	14.928

Opombe: Do leta 2007 Statistični urad v Republiki Sloveniji podatke življenjskega pričakovanja za določeno leto objavlja kot povprečje med tem in predhodnim letom, kot na primer: vrednost življenjskega pričakovanja za leto 2006 je povprečje vrednosti življenjskega pričakovanja med letoma 2005 in 2006.

**Od leta 2007 naprej pa Statistični urad v Republiki Sloveniji uporablja spremenjeno metodologijo izračuna. Uporablja se metoda delnih verjetnosti smrti, ki temelji na podatkih iz samo enega koledarskega leta.

Legenda: n.p. pomeni "ni podatka".

Vir: SURS (brez datuma).

Priloga 2: Pregled števila prošelj in prostih mest v javnih in zasebnih domovih za starejše in posebnih socialno varstvenih zavodih po območnih enotah ZZZS na dan 4. 6. 2019

Zap. št.	IZVAJALCI PO OBMOČNIH ENOTAH	Tip	Kapaciteta	Prosta mesta	Evidentirane prošnje (aktivne)	Aktualne prošnje
OBMOČNA ENOTA CELJE						
1	Dom ob Savinji Celje	J	249	0	561	504
2	Dom upokoencev Polzela	J	224	0	556	83
3	Lambrechtov dom, Slov. Konjice	J	164	0	375	12
4	Dom starejših Šentjur	J	167	0	523	35
5	Dom upokoencev Šmarje pri Jelšah	J	214	0	523	35
6	Dom Nine Pokorn Grmovje, Žalec	P	245	0	121	321
7	Duhovno prosvetni center Dom sv. Jožef	Z	123	0	525	15
8	Comett domovi d.o.o., Ljubljana, Podružnica Pegazov dom Rogaška Slatina	Z	131	0	64	58
9	Dom Lipa d.o.o., Štore	Z	136	0	327	30
10	Contraco storitve d.o.o., Špesov dom Vojnik	Z	169	0	343	1
11	Zavod sv. Rafaela Vranksko	Z	63	0	163	86
12	Thermana Laško d.d., Dom za starejše, Laško	Z	165	0	278	236
SKUPAJ			2.050	0	4.359	1.416
SKUPAJ PROSILCEV					2.706	1.157
OBMOČNA ENOTA KOPER						
1	Obalni dom upokoencev Koper - Casa costiera del pensionato Capodistria	J	179	0	950	10
2	Dom starejših občanov Ilirska Bistrica	J	231	0	320	274
3	Dom upokoencev Izola - Casa del pensionato Isola	J	205	0	548	169
4	Center za starejše občane Lucija, d.o.o.	Z	164	0	353	27
5	Dom upokoencev Postojna	J	160	0	141	89
6	Talita Kum - Zavod za pomoč materam in ostarelim	Z	42	0	6	4
7	Dom upokoencev Sežana	J	198	0	37	32
8	Socialnovarstveni zavod Dutovlje, Sežana	P	171	0	89	80
9	Dom upokoencev Ptuj, Enota Olmo, Koper	J	150	ni podatka		
SKUPAJ			1.500	0	2.444	685
SKUPAJ PROSILCEV					1.838	617
OBMOČNA ENOTA KRANJ						
1	Dom upokoencev Kranj	J	214	0	1.066	123
2	Dom upokoencev Dr. Franceta Bergelja Jesenice	J	196	0	415	13
3	Dom starejših občanov Preddvor		233	0	878	236
3.1.	Enota Preddvor - sedež zavoda	J	187	skupno vodenje prošelj		
3.2.	Enota Naklo	J	46	skupno vodenje prošelj		
4	Dom dr. Janka Benedika Radovljica	J	222	0	876	274
5	Dom Petra Uzarja Tržič	J	181	0	559	163
6	Center slepih, slabovidnih in starejših Škofja Loka	J	220	0	693	166
7	Comett domovi d.o.o., Podružnica Dom Viharnik Kranjska Gora	Z	134	0	52	27
8	Zavod sv. Martina, Srednja vas, Bohinj	Z	70	0	222	215
9	SVZ Taber Cerklje	Z	156	0	321	235
SKUPAJ			1.626	0	5.082	1.452
SKUPAJ PROSILCEV					3.725	1.085
OBMOČNA ENOTA KRŠKO						
1	Dom starejših občanov Krško	J	214	0	288	116
2	Dom upokoencev in oskrbovancev Impoljca, Sevnica		546			
2.1.	Enota Impoljca - sedež zavoda	J	295	0	173	30

Zap. št.	IZVAJALCI PO OBMOČNIH ENOTAH	Tip	Kapaciteta	Prosta mesta	Evidentirane prošnje (aktivne)	Aktualne prošnje
2.2.	Enota Brežice	J	156	0	233	33
2.3.	Enota Sevnica	J	95	0	168	83
3	Trubarjev dom upokojencev Loka pri Zidanem mostu	J	221	0	233	225
	SKUPAJ		981	0	1.095	487
	SKUPAJ PROSILCEV				909	418
	OBMOČNA ENOTA LJUBLJANA					
1	Dom starejših občanov Ljubljana Bežigrad	J	215	0	1.699	47
2	Dom upokojencev Center, Tabor - Poljane	J	433	0	1.583	721
3	Dom starejših občanov Fužine, Ljubljana	J	214	0	2.333	1.009
4	Dom starejših občanov Ljubljana Moste - Polje	J	212	0	1.576	386
5	Dom starejših občanov Ljubljana - Šiška	J	230	0	2.298	820
6	Dom Janeza Krstnika, Karitas - Trnovo, Ljubljana	Z	66	0	403	164
7	Dom starejših občanov Ljubljana Vič - Rudnik		570			
7.1.	Enota Bokalci - sedež zavoda	J	378	0	1.749	929
7.2.	Enota Kolezija	J	192	0	570	6
8	Delovnovarstveni zavod Prizma Ponikve, Dobropolje	P	142	0	45	41
9	Zavod sv. Terezije Videm	Z	77	0	144	110
10	Dom upokojencev Domžale	J	170	0	887	158
11	Dom starejših občanov Grosuplje		242	0	851	322
11.1.	Enota Grosuplje - sedež zavoda	J	182	skupno vodenje prošenj		
11.2.	Enota Loški potok	J	60	skupno vodenje prošenj		
12	Dom starejših Hrastnik	J	132	0	133	44
13	Dom upokojencev Idrija		295			
13.1.	Enota Idrija - sedež zavoda	Z	153	0	362	63
13.2.	Enota Marof	Z	142	0	272	97
14	Dom starejših občanov Kamnik	J	191	0	933	196
15	Dom starejših občanov Kočevje	J	173	0	208	104
16	Dom "Tisje" Šmartno pri Litiji	J	249	0	76	70
17	Dom starejših Logatec	J	164	0	777	20
18	Dom Marije in Marte Logatec	Z	72	0	307	252
19	Dom počitka Mengeš		261	0	1.114	388
19.1.	Enota Mengeš - sedež zavoda	J	204	skupno vodenje prošenj		
19.2.	Enota Trzin	J	57	skupno vodenje prošenj		
20	RIVE d.o.o., Dom starejših občanov Ribnica	Z	154	0	296	14
21	Dom upokojencev "Franca Salamona" Trbovlje		345	0	490	397
21.1	Enota Trbovlje	J	190	skupno vodenje prošenj		
21.2	Enota Prebold	J	155	skupno vodenje prošenj		
22	Dom upokojencev Vrhnika	J	242	0	71	56
23	Dom starejših občanov "Polde Eberl-Jamski" Izlake	J	186	0	405	146
24	SVZ Vitadom		281			
24.1	PE Dom za starejše Bor, Čmi vrh nad Idrijo	Z	131	0	186	73
24.2	PE DSO Škofljica	Z	150	0	750	233
25	DEOS Ljubljana		1.026			
25.1.	PE Center starejših Cerknica	Z	157	0	295	0
25.2.	PE Center starejših Trnovo, Ljubljana	Z	157	0	942	245
25.3.	PE Center starejših Medvode	Z	195	0	1.041	5
25.4.	PE Center starejših Horjul	Z	155	0	352	0
25.5.	PE Center starejših Notranje Gorice	Z	205	0	496	2
25.6.	PE Center starejših Črnuče	Z	157	0	600	10
26.	Zavod usmiljenk, duhovno-karitativni in posvetni zavod	Z	60	ni podatka		
27.	IMP, d.d., medgeneracijski center Bistrica,	Z	100	0	318	26

Zap. št.	IZVAJALCI PO OBMOČNIH ENOTAH	Tip	Kapaciteta	Prosta mesta	Evidentirane prošnje (aktivne)	Aktualne prošnje
	Domžale					
	SKUPAJ		6.502	0	24.562	7.154
	SKUPAJ PROSILCEV				11.916	4.434
	OBMOČNA ENOTA MARIBOR					
1	Dom Danice Vogrinc Maribor		809			
1.1.	Enota Pobrežje - sedež zavoda	J	609	0	906	28
1.2.	Posebni	P	200	0	106	1
2	Dom starejših občanov Tezno, Maribor	J	222	0	489	339
3	Sončni dom, družba za storitve d.o.o., Maribor	Z	166	1	73	69
4	Dom pod Gorco, družba za bivanjsko oskrbo, d.o.o., Maribor	Z	152	0	309	261
5	Dom Lenart d.o.o.	Z	165	0	319	242
6	Dom upokojeencev Ptuj		624	0	1.024	165
6.1.	Enota Ptuj - sedež zavoda	J	365	skupno vodenje prošenj		
6.2.	Enota Muretinci	J	134	skupno vodenje prošenj		
6.3.	Enota Kidričevo	J	69	skupno vodenje prošenj		
6.4.	Enota Juršinci	J	56	skupno vodenje prošenj		
7	Center za starejše občane Ormož, d.o.o.	Z	165	0	164	2
8	Dom dr. Jožeta Potrča Poljčane		354			
8.1	Enota Poljčane – sedež zavoda	J	230	0	151	134
8.1	Enota Slovenske Bistrica	J	124	0	148	137
9	Dom starejših občanov Idila d.o.o., Jarenina	Z	165	0	69	61
10	Zavod Hrastovec - Trate, Lenart	P	681	0	35	17
	SKUPAJ		3.503	1	3.793	1.456
	SKUPAJ PROSILCEV				3.014	1.211
	OBMOČNA ENOTA MURSKA SOBOTA					
1	Dom starejših Rakičan, Murska Sobota		372	0	192	175
1.1	Enota Rakičan - sedež zavoda	J	271	skupno vodenje prošenj		
1.2	Enota Sv. Elizabeta, Rogašovci	J	35	skupno vodenje prošenj		
1.3	Enota Murska Sobota	J	66	skupno vodenje prošenj		
2	Zavod sv. Cirila in Metoda Beltinci OE Dom Janka Škrabana	Z	85	0	0	0
3	Dom starejših občanov Gomja Radgona d.o.o.	Z	150	0	144	95
4	Dom starejših Lendava - Idősebb Polgárok Otthona Lendva	J	172	0	122	75
5	Dom starejših občanov Ljutomer		176	0	66	53
5.1	Enota Ljutomer	J	152	skupno vodenje prošenj		
5.2	Enota Stročja vas	J	24	skupno vodenje prošenj		
6	Dom starejših občanov Radenci	Z	178	0	96	89
7	Dom Lukavci, Križevci pri Ljutomeru	P	309	0	45	29
8	Dom Kuzma d.o.o.	Z	64	0	24	18
9	Zavod Karion, Dom Velika Polana	Z	66	0	0	0
	SKUPAJ		1.572	0	689	534
	SKUPAJ PROSILCEV				616	483
	OBMOČNA ENOTA NOVA GORICA					
1	Dom upokojeencev Nova Gorica		318	0	410	351
1.1	Enota Nova Gorica - sedež zavoda	J	224	skupno vodenje prošenj		
1.2	Enota Podsobotin, Brda	J	94	skupno vodenje prošenj		
2	Dom upokojeencev Gradišče	J	143	0	138	134
3	Dom starejših občanov Ajdovščina	J	151	0	109	60
4	Dom upokojeencev Podbrdo		369			
4.1	Enota Tolmin	J	136	0	272	257
4.2	Enota Petrovo brdo	J	95	0	162	158
4.3	Enota Podbrdo - sedež zavoda	J	138	0	287	231

Zap. št.	IZVAJALCI PO OBMOČNIH ENOTAH	Tip	Kapaciteta	Prosta mesta	Evidentirane prošnje (aktivne)	Aktualne prošnje
5	Center starejših Pristan Vipava, Zavod Pristan	Z	104	0	205	165
6	Turzis, Renče	Z	33	0	45	13
	SKUPAJ		1.118	0	1.628	1.369
	SKUPAJ PROSILCEV				1.147	988
	OBMOČNA ENOTA NOVO MESTO					
1	Dom starejših občanov Novo mesto	J	350	0	624	253
2	Dom starejših občanov Črnomelj	J	191	0	93	81
3	Dom starejših občanov Metlika	J	172	0	144	0
4	Penzion Sreča, Šmarješke Toplice	Z	38	0	71	4
5	Dom starejših občanov Trebnje		217			
5.1	Enota Trebnje - sedež zavoda	J	181	0	484	121
5.2	Enota Šmarješke Toplice	J	36	0	0	0
	SKUPAJ		968	0	1.416	459
	SKUPAJ PROSILCEV				1.105	396
	OBMOČNA ENOTA RAVNE NA KOROŠKEM					
1	Koroški dom starostnikov Dravograd		355			
1.1	Enota Črneče - sedež zavoda	J	263	0	450	438
1.2	Enota Slovenj Gradec	J	92	0	24	2
2	Dom Hmelina, Dom za starejše občane d.o.o., Radlje ob Dravi	Z	152	0	181	3
3	Dom starejših Na Fari, Prevalje	J	190	0	298	52
4	Dom za varstvo odraslih Velenje	J	190	0	18	7
5	Zavod Karion, Dom sv. Eme, Šentjanž pri Dravogradu	Z	21	0	23	0
6	DEOS Ljubljana		311			
6.1	PE Center starejših Gornji grad	Z	154	0	320	0
6.2	PE Center za starejše Zimzelen Topolšica	Z	157	0	416	0
	SKUPAJ		1.219	0	1.740	502
	SKUPAJ PROSILCEV				1.318	479
	SKUPAJ VSEH		21.039	1	46.808	15.514
	SKUPAJ VSEH PROSILCEV				23.672	9.360

Legenda: Tipi izvajalcev: J – javni zavod - -dom za starejše; Z – zasebni dom za starejše s koncesijo; P – posebni zavod oz. enota za varstvo odraslih s posebnimi potrebami

Vir: SSZS (2019d).

Priloga 3: Rezultat poslovanja javnih in zasebnih domov za starejše za obdobje 2015–2018

REZULTAT POSLOVANJA DOMOV ZA STAREJŠE	2015				2016				2017				2018			
	JAVNI DOMOVI		ZASEBNI DOMOVI		JAVNI DOMOVI		ZASEBNI DOMOVI		JAVNI DOMOVI		ZASEBNI DOMOVI		JAVNI DOMOVI		ZASEBNI DOMOVI	
Število izvajalcev	54		40		54		41		54		41		54		43	
Obseg realiziranih oskrbnih dni v letu	4.993.797		1.832.945		4.941.992		1.911.209		4.947.005		1.952.713		5.081.193		2.042.362	
Povprečno na dan	13.682		5.022		13.540		5.236		13.553		5.350		13.921		5.596	
Število zaposlenih iz delovnih ur	6.931		2.603		7.160		2.754		7.245		2.757		7.253		2.889	
	EUR	EUR/dan	EUR	EUR/dan	EUR	EUR/dan	EUR	EUR/dan	EUR	EUR/dan	EUR	EUR/dan	EUR	EUR/dan	EUR	EUR/dan
Celotni prihodki	223.878.917	44,83	94.734.197	51,68	229.733.830	46,49	100.322.921	52,49	232.616.651	47,02 €	102.037.084	52,25	243.030.054	47,83	112.134.813	54,90
Prihodki od oskrbe	128.131.928	25,66	59.918.378	32,69	129.797.069	26,26	64.533.462	33,77	132.254.739	26,73 €	65.798.775	33,70	137.559.263	27,07	70.222.747	34,38
<i>Plačila uporabnikov</i>	<i>107.427.604</i>	<i>21,51</i>	<i>49.314.957</i>	<i>26,90</i>	<i>104.519.471</i>	<i>21,15</i>	<i>53.079.310</i>	<i>27,77</i>	<i>111.075.278</i>	<i>22,45 €</i>	<i>53.879.410</i>	<i>27,59</i>	<i>113.379.622</i>	<i>22,31</i>	<i>58.571.085</i>	<i>28,68</i>
<i>Doplačila plačila občin</i>	<i>15.458.821</i>	<i>3,10</i>	<i>10.585.029</i>	<i>5,77</i>	<i>22.327.036</i>	<i>4,52</i>	<i>11.440.944</i>	<i>5,99</i>	<i>21.131.185</i>	<i>4,27 €</i>	<i>11.909.849</i>	<i>6,10</i>	<i>22.593.943</i>	<i>4,45</i>	<i>11.640.636</i>	<i>5,70</i>
<i>Prihodki od zdravil samoplač, PZZ, občina</i>	<i>5.245.503</i>	<i>1,05</i>	<i>18.392</i>	<i>0,01</i>	<i>2.950.562</i>	<i>0,60</i>	<i>13.208</i>	<i>0,01</i>	<i>48.276</i>	<i>0,01 €</i>	<i>9516</i>	<i>0,00</i>	<i>1.585.698</i>	<i>0,31</i>	<i>11.026</i>	<i>0,01</i>
Prihodki od zdravstvene dejavnosti	69.914.600	14,00	25.340.205	13,82	72.966.505	14,76	27.559.799	14,42	71.564.475	14,47 €	27.279.669	13,97	75.486.124	14,86	29.963.009	14,67
Drugi prihodki	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Celotni odhodki	217.128.889	43,48	91.923.866	50,15	225.183.309	45,57	97.123.523	50,82	230.490.533	46,59 €	99.421.882	50,91	240.122.974	47,26	108.692.354	53,22
REZULTAT	6.750.028	1,35	2.810.331	1,53	4.550.521	0,92	3.199.398	1,67	2.126.118	0,43	2.615.202	1,34	2.907.080	0,57	3.442.459	1,69

Vir: SSZS (2019a).

Priloga 4: Pokritost potreb domskega varstva v Sloveniji

Območna enota ZZZ	PREBIVALCI	PREBIVALCI, STARI 65 LET IN VEČ		DOMOVI ZA STAREJŠE			MESTA ZADOSTUJEJO za % skupine	POTREBNO ŠTEVILO MEST za 4,8% ciljne skupine	RAZLIKA v številu mest	INDEKS POKRITOSTI POTREB
		Število	Delež	Domovi (matične in dislocirane enote)	Število domov	Število mest				
CELJE	200.525	39.167	19,53		12	1.960	5,00	1.880	80	104,25
Celje	65.116	13.137	20,17	Celje, Vojnik, Sv.Jozef, Štore	4	677	5,15	631	46	107,36
Laško	17.171	3.666	21,35	Laško	1	165	4,50	176	-11	93,77
Slovenske Konjice	23.622	4.042	17,11	Slovenske Konjice	1	164	4,06	194	-30	84,53
Šentjur pri Celju	20.050	3.781	18,86	Šentjur	1	167	4,42	181	-14	92,02
Šmarje pri Jelšah	32.167	6.108	18,99	Šmarje, Rogaška Slatina	2	345	5,65	293	52	117,67
Žalec	42.399	8.433	19,89	Polzela, Vransko, Prebold	3	442	5,24	405	37	109,19
KOPER	150.707	31.778	21,09		8	1.329	4,18	1.525	-196	87,13
Koper - Capodistria	55.440	11.349	20,47	Koper, Ptuj-e.Koper	2	329	2,90	545	-216	0,39
Ilirska Bistrica	13.340	3.186	23,88	Ilirska Bistrica	1	231	7,25	153	78	51,05
Izola - Isola	16.322	3.572	21,88	Izola	1	205	5,74	171	34	19,56
Piran - Pirano	17.671	4.008	22,68	Lucija	1	164	4,09	192	-28	85,2
Postojna	22.351	4.285	19,17	Postojna, Talita kum	2	202	4,71	206	-4	8,21
Sežana	25.583	5.378	21,02	Sežana	1	198	3,68	258	-60	6,70
KRANJ	204.670	40.979	20,02		10	1.626	3,97	1.967	-341	82,66
Kranj	82.293	15.613	18,97	Kranj, Preddvor, Naklo,Taber	4	603	3,86	749	-146	80,46
Jesenice	30.590	6.679	21,83	Jesenice, Kranjska Gora	2	330	4,94	321	9	102,93
Radovljica	34.727	7.849	22,60	Radovljica, Srednja vas/Bohinj	2	292	3,72	377	-85	77,50
Škofja Loka	42.180	7.627	18,08	Škofja Loka,	1	220	2,88	366	-146	60,09
Tržič	14.880	3.211	21,58	Tržič	1	181	5,64	154	27	117,43
KRŠKO	70.688	14.406	20,38		4	686	4,76	691	-5	99,21
Krško	28.446	5.359	18,84	Krško	1	214	3,99	257	-43	83,19
Brežice	24.084	5.320	22,09	Brežice	1	156	2,93	255	-99	61,09
Sevnica	18.158	3.727	20,53	Sevnica, Loka/Zid.most	2	316	8,48	179	137	176,64
LJUBLJANA	669.466	125.946	18,81		37	6.067	4,82	6.045	22	100,36
Ljubljana	366.823	69.921	19,06	Bežigrad,Tabor,Poljane, Moste-Polje, Šiška, Bokalce, Kolezija, Fužine, Sv.Janez Trnovo, DEOS-Medvode, Horjul, Trnovo, Notranje Gorice, Črnuče,Škofljica	15	2.959	4,23	3.356	-397	88,16
Cerknica	16.853	3.439	20,41	DEOS-Cerknica,	1	157	4,57	165	-8	95,11
Domžale	59.555	10.375	17,42	Domžale, Mengeš, Trzin, Zavod Usmiljenk, MGC	5	591	5,70	498	93	118,67

Območna enota ZZZ	PREBIVALCI	PREBIVALCI, STARI 65 LET IN VEČ		DOMOVI ZA STAREJŠE			MESTA ZADOSTUJEJO za % skupine	POTREBNO ŠTEVILO MEST za 4,8% ciljne skupine	RAZLIKA v številu mest	INDEKS POKRITOSTI POTREB
		Število	Delež	Domovi (matične in dislocirane enote)	Število domov	Število mest				
Upravna enota RS	Skupaj			Bistrica						
Grosuplje	41.429	6.492	15,67	Grosuplje, Videm	2	259	3,99	312	-53	83,12
Hrastnik	9.154	2.063	22,54	Hrastnik	1	132	6,40	99	33	133,3
drija	16.328	3.647	22,34	Idrija, Bor-Črni vrh	2	284	7,79	175	109	162,23
Kamnik	35.954	6.173	17,17	Kamnik,	1	191	3,09	296	-105	64,46
Kočevje	16.694	3.602	21,58	Kočevje	1	173	4,80	173	0	100,06
Litija	21.192	3.811	17,98	Tisje, enota Litija	2	249	6,53	183	66	136,12
Logatec	14.150	2.262	15,99	DMM Logatec, Logatec	2	240	10,61	109	131	221,04
Ribnica	13.458	2.496	18,55	Ribnica, Grosuplje-e.Loški potok	2	214	8,57	120	94	178,62
Trbovlje	16.018	3.672	22,92	Trbovlje	1	190	5,17	176	14	107,80
Vrhnika	25.424	4.661	18,33	Vrhnika	1	242	5,19	224	18	108,17
Zagorje ob Savi	16.434	3.332	20,28	Izlake	1	186	5,58	160	26	116,30
MARIBOR	324.104	66.634	20,56		14	2.825	4,24	3.198	-373	88,32
Maribor	150.262	32.759	21,80	Pobrežje, Tabor, Sončni dom, Tezno, Pod Gorco	5	1.349	4,12	1.572	-223	85,79
Lenart	19.505	3.572	18,31	Lenart	1	165	4,62	171	-6	96,23
Ormož	15.914	3.373	21,20	Ormož	1	165	4,89	162	3	101,91
Pesnica	19.071	3.818	20,02	Jarenina - Idila,	1	165	4,32	183	-18	90,03
Ptuj	68.646	13.163	19,18	Ptuj, Muretinci, Kidričevo, Juršinci	4	627	4,76	632	-5	99,24
Ruše	14.543	3.084	21,21				-	148	-148	0,00
Slovenska Bistrica	36.163	6.865	18,98	Poljčane, enota Sl. Bistrica	2	354	5,16	330	24	107,43
MURSKA SOBOTA	114.287	25.355	22,19		11	1.263	4,98	1.217	46	103,78
Murska Sobota	54.654	12.148	22,23	Rakičan, Murska Sobota, Rogaševci, Beltinci, Kuzma, Hrastovec-Hodoš	5	521	4,29	583	-62	89,35
Gornja Radgona	19.822	4.290	21,64	Gornja Radgona, Radenci,	2	328	7,65	206	122	159,29
Lendava - Lendva	22.437	4.920	21,93	Lendava, Velika Polana	2	238	4,84	236	2	100,78
Ljutomer	17.374	3.997	23,01	Ljutomer, Ljutomer-enota Stročja vas	2	176	4,40	192	-16	91,74
NOVA GORICA	101.288	22.715	22,43		8	1.013	4,46	1.090	-77	92,91
Nova Gorica	58.239	13.399	23,01	Nova Gorica, Gradišče, Brda, Renče-Turziz	4	484	3,61	643	-159	75,25
Ajdovščina	24.849	4.871	19,60	Ajdovščina, Vipava	2	255	5,24	234	21	109,06
Tolmin	18.200	4.445	24,42	Podbrdo, Tolmin	2	274	6,16	213	61	128,42
NOVO MESTO	113.259	20.359	17,98		6	968	4,75	977	-9	99,06
Novo mesto	65.238	11.363	17,42	Novo mesto, Sreča-Šmarjeta, Trebnje-e.Šmarjeta	3	424	3,73	545	-121	77,74
Črnomelj	18.123	3.734	20,60	Črnomelj	1	191	5,12	179	12	106,57

Območna enota ZZZ	PREBIVALCI	PREBIVALCI, STARI 65 LET IN VEČ		DOMOVI ZA STAREJŠE			MESTA ZADOSTUJEJO za % skupine	POTREBNO ŠTEVILO MEST za 4,8% ciljne skupine	RAZLIKA v številu mest	INDEKS POKRITOSTI POTREB
		Število	Delež	Domovi (matične in dislocirane enote)	Število domov	Število mest				
Metlika	8.375	1.764	21,06	Metlika	1	172	9,75	85	87	203,14
Trebnje	21.523	3.498	16,25	Trebnje	1	181	5,17	168	13	107,80
RAVNE NA KOROŠKEM	131.914	25.715	19,49		8	1.219	4,74	1.234	-15	98,76
Ravne na Koroškem	24.956	5.325	21,34	Prevalje	1	190	3,57	256	-66	74,33
Dravograd	8.783	1.889	21,51	Dravograd-Černeče, Šentjanž	2	284	15,03	91	193	313,22
Radlje ob Dravi	15.709	3.170	20,18	Radlje ob Dravi	1	152	4,79	152	0	99,89
Mozirje	16.071	3.248	20,21	DEOS-Gornji Grad	1	154	4,74	156	-2	98,78
Slovenj Gradec	21.140	3.991	18,88	Slovenj Gradec	1	92	2,31	192	-100	48,02
Velenje	45.255	8.092	17,88	Velenje, Topolšica	2	347	4,29	388	-41	89,34
SKUPAJ	2.080.908	413.054	19,85		118	18.956	4,59	19.827	-871	95,61

Vir: SSZS (2019č).

Priloga 5: Cene oskrbe I, oskrbe II, oskrbe IIIA, oskrbe IIIB, oskrbe IV v institucionalnem varstvu za starejše po posameznih izvajalcih institucionalnega varstva in območnih enotah

IZVAJALCI PO OBMOČNIH ENOTAH		TIP	Oskrba I	Oskrba II	Oskrba III A	Oskrba III B	Oskrba IV
OBMOČNA ENOTA CELJE							
1	Dom ob Savinji Celje	J	18,92	23,85	28,78	33,06	31,54
2	Dom upokoencev Polzela	J	18,92	23,85	28,78	33,06	27,58
3	Lambrechtov dom, Slov. Konjice	J	19,10	24,03	28,96	33,24	31,50
4	Dom starejših Šentjur	J	19,60	24,53	29,46	33,74	30,95
5	Dom upokoencev Šmarje pri Jelšah	J	18,97	23,90	28,83	33,11	31,21
6	Duhovno prosvetni center Dom sv. Jožef	Z	22,28	27,21	32,14	36,42	32,74
7	Comett domovi d.o.o., Ljubljana, Podružnica Pegazov dom Rogaška Slatina	Z	23,38	26,05	24,53	28,51	29,16
8	Dom Lipa d.o.o., Štore	Z	22,93	27,86	32,79	37,07	35,11
9	Contraco storitve d.o.o., Špesov dom Vojnik	Z	20,90	25,83	30,76	35,04	31,30
10	Zavod sv. Rafaela Vranksko	Z	23,65	28,45	33,25	37,42	
11	Thermana Laško d.d., Dom za starejše, Laško	Z	20,65	25,58	30,51	34,79	33,96
OBMOČNA ENOTA KOPER							
1	Obalni dom upokoencev Koper - Casa costiera del pensionato Capodistria	J	19,14	24,07	29,00	33,28	31,59
2	Dom starejših občanov Ilirska Bistrica	J	19,63	24,56	29,49	33,77	30,98
3	Dom upokoencev Izola - Casa del pensionato Isola	J	19,35	24,28	29,21	33,49	31,32
4	Center za starejše občane Lucija, d.o.o.	Z	26,78	31,58	36,38	40,55	35,98
5	Dom upokoencev Postojna	J	20,08	25,01	29,94	34,22	31,51
6	Talita Kum - Zavod za pomoč materam in ostarelim	Z	22,76	27,69	32,62		34,63
7	Dom upokoencev Sežana	J	19,02	23,95	28,88	33,16	30,46
8	Dom upokoencev Ptuj, Enota Olmo, Koper	J	20,58	25,51	30,44	34,72	35,67
9	Dom Danica d.o.o.	Z	24,13	29,06	33,99	38,27	
OBMOČNA ENOTA KRANJ							
1	Dom upokoencev Kranj	J	19,15	24,08	29,01	33,29	34,43
2	Dom upokoencev Dr. Franceta Bergljaja Jesenice	J	18,72	23,65	28,58	32,86	31,95
3	Dom starejših občanov Preddvor						
3.1	Enota Preddvor - sedež zavoda	J	19,34	24,27	29,20	33,48	34,63
3.2	Enota Naklo	J	26,06	30,86	35,66	39,83	40,15
4	Dom dr. Janka Benedika Radovljica	J	17,38	22,76	27,69	31,97	31,62
5	Dom Petra Uzarja Tržič	J	17,99	22,92	27,85	32,13	30,80
6	Comett domovi d.o.o., Podružnica Dom Viharnik Kranjska Gora	Z	25,21	30,14	35,07	39,35	
7	Zavod sv. Martina, Srednja vas, Bohinj	Z	22,74	27,67	32,60	36,88	33,20
8	SVZ Taber, Cerklje	Z	23,29	28,22	33,16	37,44	38,05
9	Center slepih in slabovidnih Škofja Loka	J	19,17	24,10	29,03	33,31	31,41
OBMOČNA ENOTA KRŠKO							
1	Dom starejših občanov Krško	J	21,75	26,68	31,61	35,89	33,88
2	Dom upokoencev in oskrbovancev Impoljca						
2.1	Dom upokoencev in oskrbovancev Impoljca	J	27,68	30,24	34,17		35,46
2.2	Enota Dom upokoencev Brežice	J	24,08	29,01	33,94	38,22	35,50
2.3	Enota Dom upokoencev Sevnica	J	20,09	25,02	29,95	34,23	
3	Trubarjev dom upokoencev Loka pri Zidanem mostu	J	18,36	23,29	28,22	32,50	30,26
OBMOČNA ENOTA LJUBLJANA							
1	Dom starejših občanov Ljubljana Bežigrad	J	19,50	24,43	29,36	33,64	30,00
2	Dom upokoencev Center, Tabor - Poljane	J	19,35	24,28	29,21	33,49	34,60
3	Dom starejših občanov Fužine, Ljubljana	J	19,11	23,91	28,71	32,88	32,40
4	Dom starejših občanov Ljubljana Moste - Polje	J	18,96	23,89	28,82	33,10	29,68
5	Dom starejših občanov Ljubljana - Šiška	J	19,34	24,27	29,20	33,48	29,86
6	Dom Janeza Krstnika, Karitas - Trnovo, Ljubljana	Z	26,34	31,27	36,20	40,48	36,55
7	Dom starejših občanov Ljubljana Vič - Rudnik						

IZVAJALCI PO OBMOČNIH ENOTAH		TIP	Oskrba I	Oskrba II	Oskrba III A	Oskrba III B	Oskrba IV
7.1	Enota Bokalci - sedež zavoda	J	19,42	24,35	29,28	33,56	33,77
7.2	Enota Kolezija	J	19,87	24,80	29,73	34,01	
8	Delovnovarstveni zavod Prizma Ponikve, Dobropolje	P	18,17	23,09	28,01	32,27	
9	Zavod sv. Terezije Videm	Z	24,88	29,81	34,74	39,02	35,64
10	Dom upokojencev Domžale	J	19,70	24,63	29,56	33,84	33,45
11	Dom starejših občanov Grosuplje						
11.1	Enota Grosuplje - sedež zavoda	J	19,75	24,68	29,61	33,89	32,25
11.2	Enota Loški potok	J	21,60	26,53	31,46		33,00
12	Dom starejših Hrastnik	J	20,64	25,57	30,50	34,78	
13	Dom upokojencev Idrija; Enota Idrija - sedež zavoda	Z	23,96	28,89	33,82	38,10	39,01
14	Dom starejših občanov Kamnik	J	19,52	24,45	29,38	33,66	31,96
15	Dom starejših občanov Kočevje	J	19,40	24,33	29,26	33,54	34,68
16	Dom Tišje						
16.1	Enota Šmartno pri Litiji	J	19,52	24,32	29,12	33,29	32,50
16.2	Enota Litija	J	23,08	28,01	32,94	37,22	36,49
17	Dom starejših Logatec	J	19,60	24,53	29,46	33,74	32,20
18	Dom Marije in Marte Logatec	Z	19,77	24,70	29,63	33,91	31,08
19	Dom počitka Mengeš						
19.1	Enota Mengeš - sedež zavoda	J	18,48	23,41	28,34	32,62	30,40
19.2	Enota Trzin	J	21,10	26,03	30,96	35,24	
20	RIVE d.o.o., Dom starejših občanov Ribnica	Z	23,87	28,80	33,73	38,01	36,31
21	Dom upokojencev "Franca Salamona" Trbovlje						
21.1	Dom upokojencev Trbovlje - sedež zavoda	J	18,74	23,67	28,60	32,88	31,69
21.2	Enota Prebold	J	24,29	29,22	34,15	38,43	37,20
22	Dom upokojencev Vrhnika	J	19,80	24,73	29,66	33,94	31,70
23	Dom starejših občanov Polde Eberl-Jamski Izlake	J	19,02	23,95	28,88	33,16	30,76
24	SVZ Vitadom						
24.1	PE Dom za starejše Bor, Črni vrh nad Idrijo	Z	25,73	30,66	35,59	39,87	38,00
24.2	PE DSO Škofljica	Z	32,32	37,25	42,18	46,46	44,97
25	DEOS Ljubljana						
25.1	PE Center starejših Cerknica	Z	26,74	31,67	36,60	40,88	41,16
25.2	PE Center starejših Trnovo, Ljubljana	Z	34,46	39,39	44,32	48,60	48,91
25.3	PE Center starejših Medvode	Z	28,52	33,45	38,38	42,66	41,63
25.4	PE Center starejših Horjul	Z	25,44	30,37	35,30	39,58	37,97
25.5	PE Center starejših Notranje Gorice	Z	28,60	33,53	38,46	42,74	43,22
25.6	PE Center starejših Črnuče	Z	34,47	39,40	44,33	48,61	46,72
27	Zavod usmiljenk Dom sv. Katarine Mengeš	Z	27,00	31,93	36,86	41,14	37,20
28	MGC Bistrica d.o.o.	Z	29,12	34,05	38,98	43,26	42,92
OBMOČNA ENOTA MARIBOR		J					
1	Dom Danice Vogrinc Maribor; enota Pobrežje - sedež zavoda						
1.1	Enota Pobrežje -sedež zavoda	J	18,05	22,85	27,65	31,82	30,01
1.2	Enota Tabor	J	18,24	23,04	27,84	32,01	30,23
2	Dom starejših občanov Tezno	J	19,22	24,15	29,08	33,36	33,21
3	Sončni dom, družba za storitve d.o.o., Maribor	Z	22,24	27,17	32,10	36,38	34,56
4	Dom pod Gorco, družba za bivanjsko oskrbo, d.o.o.,	Z	24,39	29,32	34,25	38,53	36,74
5	Dom Lenart d.o.o.	Z	21,18	26,11	31,04	35,32	32,82
6	Dom upokojencev Ptuj - sedež zavoda						
6.1	Enota Ptuj	J	18,85	23,78	28,71	32,99	32,67
6.2	Enota Muretinci	J	18,85	23,78	28,71	32,99	32,67
6.3	Enota Kidričevo	J	19,87	24,80	29,73	34,01	33,13
6.4	Enota Juršinci	J	19,88	24,81	29,74	34,02	33,11
7	Center za starejše občane Ormož, d.o.o.	Z	21,02	25,95	30,88	35,16	32,48
8	Dom dr. Jožeta Potrča, Poljčane						
8.1	Enota Poljčane - sedež zavoda	J	19,35	24,28	29,21	33,49	31,15
8.2	Dom Poljčane, PE Slovenska Bistrica	J	20,58	25,51	30,44	34,72	33,24
9	Dom starejših občanov Idila d.o.o., Jarenina	Z	21,23	26,16	31,09	35,37	31,78

IZVAJALCI PO OBMOČNIH ENOTAH		TIP	Oskrba I	Oskrba II	Oskrba III A	Oskrba III B	Oskrba IV
10	Zavod Hrastovec	P	21,24	26,04	30,84	35,01	34,72
OBMOČNA ENOTA MURSKA SOBOTA							
1	Dom starejših Rakičan, Murska Sobota						
1.1	Enota Rakičan - sedež zavoda	J	18,60	23,53	28,46	32,74	29,90
1.2	Enota Sv. Elizabeta, Rogašovci	J	23,79	28,72	33,65	37,93	
1.3	Enota Murska Sobota	J	25,43	30,36	35,29	39,57	
2	Zavod sv. Cirila in Metoda Beltinci OE Dom Janka Škrabana	Z	20,72	25,65	30,58	34,86	31,41
3	Dom starejših občanov Gornja Radgona d.o.o.	Z	25,49	30,42	35,35	39,63	39,55
4	Dom starejših Lendava - Idősebb Polgárok Otthona Lendva	J	18,75	23,68	28,61	32,89	30,69
5	Dom starejših občanov Ljutomer	J	19,24	24,17	29,10	33,38	33,41
6	DOSOR d.o.o., Dom starejših občanov Radenci	Z	25,57	30,50	35,43	39,71	36,75
7	Dom Kuzma d.o.o.	Z	24,39	29,43	34,47	38,15	
8	Zavod Karion, Dom Danijela Halasa Velika Polana	Z	21,76	26,69	31,62	35,90	33,59
9	Dom Brigita	Z	21,27	26,20	31,13	35,41	
OBMOČNA ENOTA NOVA GORICA							
1	Dom upokoencev Nova Gorica						
1.1	Enota Nova Gorica - sedež zavoda	J	19,25	24,18	29,11	33,39	33,13
1.2	Enota Podsobotin, Brda	J	21,83	26,76	31,69	35,97	34,14
2	Dom upokoencev Gradišče	J	18,70	23,63	28,56	32,84	32,56
3	Dom starejših občanov Ajdovščina	J	18,91	23,84	28,77	33,05	
4	Dom upokoencev Podbrdo						
4.1	Enota Podbrdo - sedež zavoda	J	18,52	23,45	28,38	32,66	40,23
4.2	Enota Tolmin	J	18,52	23,45	28,38	32,66	40,23
5	Center starejših Pristan Vipava, Zavod Pristan	Z	26,78	31,71	36,64	40,92	38,83
6	Turzis, Renče	Z	28,20	33,13	38,06	42,34	
OBMOČNA ENOTA NOVO MESTO							
1	Dom starejših občanov Novo mesto	J	18,97	23,90	28,83	33,11	30,92
2	Dom starejših občanov Črnomelj	J	20,10	25,03	29,96	34,24	31,97
3	Dom starejših občanov Metlika	J	18,60	23,53	28,46	32,74	
4	Penzion Sreča, Šmarješke Toplice	Z	21,24	26,17	31,10	35,38	30,82
5	Dom starejših občanov Trebnje						
5.1	Enota Trebnje - sedež zavoda	J	19,85	24,78	29,71	33,99	33,50
5.2	Enota Šmarješke Toplice	J	24,60	29,53	34,46	38,74	
OBMOČNA ENOTA RAVNE NA KOROŠKEM							
1	Koroški dom starostnikov Dravograd						
1.1	Enota Črneče - sedež zavoda	J	18,91	23,84	28,77	33,05	30,47
1.2	Enota Slovenj Gradec	J	24,69	29,62	34,55	38,83	35,60
2	Dom Hmelina, Dom za starejše občane d.o.o., Radlje ob Dravi	Z	21,82	26,75	31,68	35,96	35,65
3	Dom starejših Na Fari, Prevalje	J	19,33	24,26	29,19	33,47	31,53
4	Dom za varstvo odraslih Velenje	J	18,15	23,08	28,01	32,29	30,17
5	Zavod Karion, Dom sv. Eme, Šentjanž	Z	17,88	22,81	27,74	32,02	
6	DEOS Ljubljana, PE Center starejših Zimzelen, Topolšica	Z	24,79	29,72	34,65	38,93	40,50
7	DEOS Ljubljana, PE Center starejših Gornji grad	Z	25,87	30,80	35,73	40,01	39,73

Vir: Dom ob Savinji Celje (2019); Dom upokoencev Polzela (2019); Lambrechtov dom (2019); Dom starejših Šentjur (2019); Dom upokoencev Šmarje pri Jelšah (2019); Duhovno prosvetni center Dom sv. Jožef (2019b); Comett domovi d.o.o. (2019c); Dom Lipa d.o.o. (2019); Špesov dom Vojnik (2019); Zavod sv. Rafaela Vrnsko (2019); Thermana Laško d.d. (2019b); Obalni dom upokoencev Koper (2019); Dom starejših občanov Ilirska Bistrica (2019); Dom upokoencev Izola (2019); Center za starejše občane Lucija, d.o.o. (2017a); Dom upokoencev Postojna (2019); Talita Kum - Zavod za pomoč materam in ostarelim (2019); Dom upokoencev Sežana (2019); Dom upokoencev Kranj (2019); Dom upokoencev Dr. Franceta Berglja Jesenice (2019b); Dom starejših občanov Preddvor (2019b); Dom starejših občanov Preddvor (2019c); Dom dr. Janka Benedika Radovljica (2019); Dom Petra Uzarja Tržič (2019); Comett domovi d.o.o. (2019a); Zavod sv. Martina (2019); Socialnovarstveni zavod Taber (2019); Center slepih in slabovidnih Škofja Loka (2019a); Dom starejših občanov Krško (2019); Dom upokoencev in oskrbovancev Impoljca

(2019b); Dom upokojencev in oskrbovancev Impoljca (2019c); Dom upokojencev in oskrbovancev Impoljca (2019č); Trubarjev dom upokojencev Loka pri Zidanem mostu (2019); Dom starejših občanov Ljubljana Bežigrad (2019); Dom upokojencev Center (2019); Dom starejših občanov Fužine (2019); Dom starejših občanov Ljubljana Moste – Polje (2019); Dom starejših občanov Ljubljana – Šiška (2019b); Dom Janeza Krstnika (2019); Dom starejših občanov Ljubljana Vič – Rudnik (2019a); Dom starejših občanov Ljubljana Vič – Rudnik (2019b); Delovnovarstveni zavod Prizma Ponikve (2019); Zavod sv. Terezije Videm (2019); Dom upokojencev Domžale (2019); Dom starejših občanov Grosuplje (2019a); Dom starejših občanov Grosuplje (2019b); Dom starejših Hrastnik (2019); Dom upokojencev Idrija (2019); Dom starejših občanov Kamnik (2019b); Dom starejših občanov Kočevje (2019); Dom Tisje (2019b); Dom Tisje (2019c); Dom Tisje (2019č); Dom Tisje (2019d); Dom starejših Logatec (2019); Dom počitka Mengeš (2019a); Dom počitka Mengeš (2019b); Dom upokojencev Vrhnika (2019a); Dom starejših občanov Polde Eberl-Jamski Izlake (2019); DEOS celostna oskrba starostnikov d.o.o. (2019a); DEOS celostna oskrba starostnikov d.o.o. (2019b); DEOS celostna oskrba starostnikov d.o.o. (2019c); DEOS celostna oskrba starostnikov d.o.o. (2019č); DEOS celostna oskrba starostnikov d.o.o. (2019d); DEOS celostna oskrba starostnikov d.o.o. (2019e); DEOS celostna oskrba starostnikov d.o.o. (2019f); DEOS celostna oskrba starostnikov d.o.o. (2019g); Zavod usmiljenk, Dom sv. Katarine Mengeš (2019); MGC Bistrica d.o.o. (2019); Dom Danice Vogrinc Maribor (2019a); Dom Danice Vogrinc Maribor (2019b); Dom starejših občanov Tezno (2019); Sončni dom, družba za storitve d.o.o. (2019); Dom pod Gorco, družba za bivanjsko oskrbo, d.o.o. (2019); Dom Lenart d.o.o. (2019); Dom upokojencev Ptuj (2019a); Dom upokojencev Ptuj (2019b); Dom upokojencev Ptuj (2019c); Dom upokojencev Ptuj (2019č); Center za starejše občane Ormož, d.o.o. (2019); Dom dr. Jožeta Potrča Poljčane (2019a); Dom dr. Jožeta Potrča Poljčane (2019b); Dom starejših občanov Idila d.o.o., Jarenina (2019); Zavod Hrastovec (2019), Dom starejših Rakičan (2019b); Dom starejših Rakičan (2019c); Dom starejših Rakičan (2019č); Zavod sv. Cirila in Metoda Beltinci OE Dom Janka Škrabana (2014); Dom starejših občanov Gornja Radgona d.o.o. (2019); Dom starejših Lendava (2019b); Dom starejših občanov Ljutomer (2019); Dom Kuzma d.o.o. (2018); Dom upokojencev Nova Gorica (2019a); Dom upokojencev Nova Gorica (2019b); Dom upokojencev Gradišče (2019); Dom starejših občanov Ajdovščina (2019); Dom upokojencev Podbrdo (2019a); Turzis d.o.o. (2019); Dom starejših občanov Novo mesto (2019); Dom starejših občanov Črnomelj (2019); Dom starejših občanov Metlika (2019); Dom starejših občanov Trebnje (2019a); Dom starejših občanov Trebnje (2019b); Koroški dom starostnikov Dravograd (2019b); Koroški dom starostnikov Dravograd (2019c); Dom Hmelina, dom za starejše občane d.o.o. (2019); Dom starejših Na Fari (2019); Dom za varstvo odraslih Velenje (2019) in SSSZ (2019b).

Priloga 6: Število najemnih oskrbovanih stanovanj, število oddanih oskrbovanih stanovanj, število oseb v najemnih oskrbovanih stanovanjih, kapacitetna zasedenost, investitor in oskrbnik/upravnik najemnih oskrbovanih stanovanj

Regija	NAJEMNA OSKRBOVANA STANOVANJA								
	Lokacija	Število OS	Število oddanih OS	% oddanih OS	Število oseb v OS	Kapacitetna nastanitev	Zasedenost v %	Investitor/ Soinvestitor	Oskrbnik/ upravnik
Osrednjeslovenska	Ljubljana - Trnovo	60	60	100	66	108	61	Javni stanovanjski sklad MOL	DEOS d. d., PE Center starejših Trnovo
	Ljubljana - Murgle	12	12	100	13	24	54	Javni stanovanjski sklad MOL	Zavod za socialno oskrbo Pristan
	Trzin	14	14	100	18	22	82	NSPIZ d.o.o.	Dom počitka Mengeš, enota v Trzinu
	Notranje Gorice ¹	30	8	27	10	16	63	Družba DEOS, d.d.	DEOS, d. d., PE Center starejših Notranje Gorice
	Logatec	30	30	100	30	30	100	NSPIZ d.o.o.	Dom starejših Logatec
	Litija	17	17	100	n.p.	n.p.	n.p.	NSPIZ d.o.o.	Dom Tisje
	Ljubljana - Brdo	30	30	100	44	60	73	NSPIZ d.o.o. kupil OS od Stanovanjskega sklada RS	Dom starejših Ljubljana Vič-Rudnik
	Ljubljana - Dravlje	10	10	100	11	20	55	Javno zasebno partnerstvo Mijaks investicije d.o.o. z Javnim stanovanjskim skladom MOL	Dom starejših občanov Šiška
	Škofljica	30	30	100	n.p.	n.p.	n.p.	NSPIZ d.o.o.	Dom starejših Škofljica
Podravska	Lenart	40	36	90	44	50	88	Dom Lenart d.o.o.	Dom Lenart d. o. o.
	Maribor, Pekrska cesta 56	30	30	100	39	60	65	Dom pod gorco, družba za bivanjsko oskrbo, d.o.o.	Dom pod gorco, družba za bivanjsko oskrbo, d. o. o.
	Maribor, Panonska ulica 49 in Panonska ulica 47	36	36	100	42	51	82	NSPIZ d.o.o. (21), Javni medobčinski stanovanjski sklad Maribor (13), Javni medobčinski stanovanjski sklad Maribor (2)	Dom starejših občanov Tezno
Savinjska	Celje	27	27	100	30	40	75	NSPIZ d.o.o. (13) in - Nepremičnine Celje d.o.o. (14)	Dom ob Savinji Celje
	Štore	40	39	98	43	60	72	Dom Lipa, družba za socialno varstvene dejavnosti d.o.o.	Dom Lipa, družba za socialno varstvene dejavnosti d. o. o.
	Šentjur pri Celju	17	17	100	19	24	79	Občina Šentjur	Dom starejših Šentjur
	Laško	7	6	86	7	7	100	Thermana Laško d.d.	Thermana Laško d. d.
Goriška	Idrija	8	8	100	8	13	62	Dom upokoencev Idrija, oskrba in varstvo starostnikov, d.o.o.	Dom upokoencev Idrija, oskrba in varstvo starostnikov, d. o. o.
	Kobarid	21	18	86	n.p.	n.p.	n.p.	Stanovanjski sklad Republike Slovenije	ni oskrbnika, Grad d. o. o. (upravnik)
	Tolmin	32	32	100	34	38	89	Stanovanjski sklad Republike Slovenije	Dom upokoencev Podbrdo, enota Tolmin
	Nova Gorica	28	28	100	30	30	100	NSPIZ d.o.o. (19) in Stanovanjski sklad Mestne občine Nova Gorica - javni sklad (9)	CSD Nova Gorica, Center za pomoč na domu Klas
Gorenjska	Kranj	30	30	100	30	30	100	NSPIZ d.o.o.	Dom upokoencev Kranj
	Kranjska Gora	8	8	100	n.p.	n.p.	n.p.	Comett domovi d.o.o.	Dom Viharnik
Obalno-Kraška	Koper	30	30	100	36	36	100	NSPIZ d.o.o. (18) in Javni stanovanjski sklad MOK (12)	Obalni dom upokoencev Koper
	Portorož	18	1	6	1	31	3	Center za starejše občane Lucija, d.o.o.	Center za starejše občane Lucija, d. o. o.
	Izola	60	60	100	n.p.	n.p.	n.p.	NSPIZ d.o.o.	Dom upokoencev Izola

Regija	NAJEMNA OSKRBOVANA STANOVANJA								
	Lokacija	Število OS	Število oddanih OS	% oddanih OS	Število oseb v OS	Kapacitetna nastanitev	Zasedenost v %	Investitor/ Soinvestitor	Oskrbnik/ upravnik
Pomurska	Murska Sobota	21	21	100	25	42	60	NSPIZ d.o.o.	Center za starejše Murska Sobota, enota Doma starejših Rakičan
	Ljutomer	7	7	100	7	14	50	NSPIZ d.o.o.	Dom starejših občanov Ljutomer
Spodnjeposavska	Krško	23	23	100	23	23	100	NSPIZ d.o.o.	Dom starejših občanov Krško
	Brežice	12	12	33	n.p.	n.p.	n.p.	NSPIZ d.o.o.	Dom starejših občanov Brežice
Jugovzhodna Slovenija	Trebnje, Režunova 12 in Režunova 10	45	27	60	29	54	54	NSPIZ d.o.o. (15), Pan Jan Trade (30)	Dom starejših občanov Trebnje
Skupaj		765	699	91	639	883	72		

Opomba: Kratica NSPIZ d.o.o. pomeni Nepremičninski sklad pokojninskega in invalidskega zavarovanja, d. o. o., kratica n.p. pomeni »ni podatka«, kratica OS pomeni oskrbovana stanovanja.

¹Investitor je v Notranjih Goricah zgradil 30 oskrbovanih stanovanj, vendar ni bilo interesa niti za najem niti za nakup teh stanovanj, zato v 22 stanovanjih na podlagi dovoljenja za delo izvajajo institucionalno varstvo, v 8 stanovanjih pa poteka dejavnost oskrbovanih stanovanj.

Vir: Nagode & Kovač (2014, str. 21–23, str. 29); Nagode, Kovač & Lebar (2015, str. 36–37) in Nepremičninski sklad PIZ (brez datuma a).

Priloga 7: Višina najemnine, stroški paketov oskrbe, osnovne in socialne oskrbe ter ostalih stroškov najemnih oskrbovanih stanovanj v Sloveniji

Lokacija	Velikost stanovanja (m ²)	Cena (EUR/m ²)	Mesečna najemna (EUR/)	Osnovni paket	Polovični paket	Minimalni paket	Četrtnski paket	Osnovna in socialna oskrba	Ostali stroški
Ljubljana - Trnovo	47	5,94	279	Ena oseba v stanovanju: 24-urno varovanje, 20 ur OO in SO 9,77 EUR/dan	Ena oseba v stanovanju: 24-urno varovanje, 10 ur OO in SO 4,89 EUR/dan	Ena oseba v stanovanju: Zajema le neomejeno število klicev na SOS zvonček; 0,67 EUR/dan	Ena oseba v stanovanju: 24-urno varovanje, 5 ur OO in SO 2,44 EUR/dan	Osnovna oskrba 14,36 EUR/uro, socialna oskrba 18,90 EUR/uro.	Posamezni klic na SOS zvonček (v paketih je že zajet) znaša 5,00 EUR. Oskrbovanec dolžan plačati tudi fiksne stroške.
	61	5,67	346	Dve osebi v stanovanju: 5,46 EUR/dan na osebo	Dve osebi v stanovanju: 3,19 EUR/dan na osebo	Dve osebi v stanovanju: 0,54 EUR/dan na osebo	Dve osebi v stanovanju: 2,05 EUR/dan na osebo		
Ljubljana - Murgle	/	/	/	24-urno varovanje, 8 ur OO, 7 ur SO 201,3 EUR/mesec	24-urno varovanje, 4,5 ur OO, 3 ur SO 110,65 EUR/mesec	24-urno varovanje, 2 ur OO, 2 ur SO 68,3 EUR/mesec	/	/	/
Trzin	37	5,35	198	/	/	/	/	/	Stroški, ki jih po dejanski porabi zaračunajo dobavitelji in izvajalci za porabljeno energijo in vodo, RTV prispevek, skupni obratovalni stroški stavbe, stroški storitev osnovne in socialne oskrbe ter stroški za celodnevno telefonsko nujno pomoč (klic v sili) in morebitni drugi stroški v zvezi z uporabo stanovanja. Najemnik je dolžan pred podpisom najemne pogodbe skleniti pisni dogovor za celodnevno telefonsko nujno pomoč (klic v sili). Dodatne oskrbne in zdravstvene storitve (gospodinjska pomoč, vzdrževanje osebne higiene, prinašanje hrane in podobno) v ceno niso vključene, saj jih oskrbovanec naroči v skladu s svojimi potrebami in željami.
	42	5,45	229	/	/	/	/	/	
	53	5,19	275	/	/	/	/	/	
	60	5,20	312	/	/	/	/	/	
Notranje Gorice	/	/	/	24-urno varovanje, 9 ur OO in 9 ur SO 9,54 EUR/dan - s kosilom: 14,74 EUR/dan - paket s tremi obroki 18,54 EUR/dan	24-urno varovanje, 4,5 ure OO in 4,5 ure SO. 4,77 EUR/dan - s kosilom: 9,97 EUR/dan - paket s tremi obroki 13,77 EUR/dan	24-urno varovanje 0 EUR/mesec	24-urno varovanje, 2,5 ure O in 2 uri SO 2,39 EUR/dan - s kosilom: 7,59 EUR/dan - paket s tremi obroki 11,39 EUR/dan	Osnovna oskrba 14,02 EUR/uro, Socialna oskrba 18,45 EUR/uro.	
Logatec	27	5,81	157	/	/	/	/	/	glej opis pod lokacijo Trzin
	32	5,84	187	/	/	/	/	/	
	45	5,87	264	/	/	/	/	/	
Litija	31	6,26	194	/	/	/	/	/	glej opis pod lokacijo Trzin
	38	6,13	233	/	/	/	/	/	

Lokacija	Velikost stanovanja (m ²)	Cena (EUR/m ²)	Mesečna najemnina (EUR/)	Osnovni paket	Polovični paket	Minimalni paket	Četrtnski paket	Osnovna in socialna oskrba	Ostali stroški
Ljubljana - Brdo	42	6,21	261	/	/	/	/	/	glej opis pod lokacijo Trzin
	35	7,74	271	/	/	/	/	/	
	42	7,60	319	/	/	/	/	/	
	49	7,47	366	/	/	/	/	/	
	70	7,21	505	/	/	/	/	/	
Ljubljana - Dravlje	garsonjera		cca. 120,00	/	/	/	/	/	Vsak stanovalec mora obvezno izbrati osnovni paket oskrbe v višini približno 80 evrov na osebo. Poleg tega mora plačevati še individualne obratovalne stroške in stroške vzdrževanja.
	enosobno stanovanje		cca. 160,00	/	/	/	/	/	
	dvosobno stanovanje		cca. 200,00	/	/	/	/	/	
	dvoipol-sobno stanovanje		cca. 320,00	/	/	/	/	/	
Škofljica	38	6,95	264	/	/	/	/	/	glej opis pod lokacijo Trzin
	50	6,98	349	/	/	/	/	/	
	69	6,93	478	/	/	/	/	/	
Lenart	od 23 do 65	5,20	253 (za stanovanje v velikosti 40 m ²)	Osnovni paket 274,05 EUR/mesec - s kosilom: 398,76 EUR/mesec - paket s tremi obroki 503,70 EUR/mesec	Polovični paket 137,02 EUR/mesec - s kosilom: 261,58 EUR/mesec - paket s tremi obroki 366,52 EUR/mesec	Minimalni paket 0 EUR/mesec - s kosilom: 124,71 EUR/mesec - paket s tremi obroki 229,65 EUR/mesec	Četrtnski paket 68,48 EUR/mesec - s kosilom: 186,98 EUR/mesec - paket s tremi obroki 287,31 EUR/mesec	Osnovna oskrba 11,54 EUR/uro, socialna oskrba 13,39 EUR/uro.	Najem za kuhinjsko opremo (6,50 EUR/mesec) in fiksne mesečne stroške za obratovalne stroške za skupne prostore in vzdrževanje skupnih prostorov (38,50 EUR). Obratovalni stroški ter priključnine (elektrika, ogrevanje, ter hladna in topla voda) se obračunavajo po števcu, komunalni odpadki znašajo 0,15 EUR/kg oz. mesečni pavšal v višini 6 EUR. Vsako stanovanje je opremljeno s svojim števcem električne energije, števcem porabe vode in toplote ter 24-urnim klicem. Možni so priključki na telefon, TV in internet.
Maribor, Panonska ulica 49	41	4,46	183	/	/	/	/	/	glej opis pod lokacijo Trzin
	45	4,42	199	/	/	/	/	/	
	60	4,27	256	/	/	/	/	/	
Celje	32	6,03	193	/	/	/	/	/	glej opis pod lokacijo Trzin
	55	5,87	323	/	/	/	/	/	
Štore	27,24	9,35	254,69	13 ur oskrbe in klic na pomoč 174,29 EUR/mesec - s kosilom: 280,75 EUR/mesec - paket s tremi obroki 402,41 EUR/mesec	/	I ura oskrbe in klic na pomoč 27,07 EUR/mesec - s kosilom: 133,53 EUR/mesec - paket s tremi obroki hrane 255,20 EUR/mesec	/	Osnovna oskrba 11,30 EUR/uro, socialna oskrba 13,75 EUR/uro	Vsako stanovanje ima svoje števce za vodo, elektriko in ogrevanje, na podlagi katerih se obračunajo mesečni stroški in znašajo od 100 do 150 EUR.
	30,91	9,35	289,01						
	43,48	9,35	406,54						
Šentjur pri Celju									Mesečni stroški najema s popolno oskrbo z ogrevanjem (v EUR)
	57,30	30,50	372,45	/	/	/	/	Delna oskrba samo s	945,50
	45,27	27,50	294,26	/	/	/	/		852,50
	38,90	25,90	252,85	/	/	/	/	kosilom	802,90

Lokacija	Velikost stanovanja (m ²)	Cena (EUR/m ²)	Mesečna najemina (EUR/)	Osnovni paket	Polovični paket	Minimalni paket	Četrtnski paket	Osnovna in socialna oskrba	Ostali stroški
	37,89	26,65	246,29	/	/	/	/	14,57 EUR/dan, popolna oskrba s tremi obroki na dan 16,18 EUR/dan	826,15
	31,98	24,17	207,87	/	/	/	/		749,27
	27,71	23,56	193,97	/	/	/	/		730,36
	26,19	23,16	183,33	/	/	/	/		717,96
	25,90	23,08	181,30	/	/	/	/		715,48
	25,73	23,03	180,11	/	/	/	/		713,93
	25,32	22,93	177,24	/	/	/	/		710,83
	24,76	22,78	173,32	/	/	/	/		706,18
Laško	26,4 do 30,4 (vila Šmohor)	11,72	Od 309,41 do 356,29	Osnovni paket 2,32 EUR/mesec - s kosilom: 276,06 EUR/mesec - paket s tremi obroki 577,19 EUR/mesec	Paket 1: 57,12 EUR/mesec - s kosilom: 330,87 EUR/mesec - paket s tremi obroki 632,00 EUR/mesec	Paket 2: 218,48 EUR/mesec - s kosilom: 492,23 EUR/mesec - paket s tremi obroki 793,36 EUR/mesec	Paket 4 366,52 EUR/mesec - s kosilom: 640,27 EUR/mesec - paket s tremi obroki 941,40 EUR/mesec	Osnovna oskrba 10,96 EUR/uro, socialna oskrba 13,32 EUR/uro	Poleg najemnine mesečni stroški obsegajo še tekoče stroške ogrevanja, komunalne storitve, upravljanja, porabo tople in hladne vode, porabo električne energije, telefon, CATV
	29,0 (vila Rečica)	11,72	348,29						
Idrija	garsonjera		200,00	/	/	/	/	/	Odnášanje in prinašanje v pranje 2,23 EUR, prinos enega obroka 2,23 EUR, čiščenje prostora/uro 9,01 EUR, stroitev oskrbovalke/uro 9,92 EUR, storitev medicinske sestre/uro 16,94 EUR, storitev diplomirane medic.sestre/uro 18,00 EUR, storitev bolničarke/uro 13,40 EUR, storitev vzdrževalca/uro 13,02 EUR, 24 urna uporaba »klic v sili« mesečno 20,00 EUR.
	enosobno stanovanje		260,00	/	/	/	/	/	
	dvosobno stanovanje		330,00	/	/	/	/	//	
Kobarid	61,78	3,08	190,53	/	/	/	/	/	glej opis pod lokacijo Trzin
Tolmin	/	/	/	Veliki paket II (kopanje, klic v sobo, postiljanje in pranje posteljnega perila, pranje osebne perila, prinašanje hrane v sobo, čiščenje sobe, delo hišnika, pomoč socialne delavke, pomoč pri urejanju tekočih administrativnih zadev) 177,14	Veliki paket I (kopanje, klic v sobo, postiljanje in pranje posteljnega perila, čiščenje sobe, delo hišnika, pomoč socialne delavke, pomoč pri urejanju tekočih administrativnih zadev) 91,69	Mali paket (kopanje, klic v sobo, čiščenje sobe, delo hišnika, delo socialne delavke) 49,94	/	/	Delo hišnika/ura 9,46 EUR, klic v sobo/nepotreben 4,30 EUR, delitev zdravil v sobo 2,74 EUR, delitev v domu – jedilnici ali ambulanti 0,98 EUR, čiščenje stanovanja 49,23 EUR, prinašanje hrane v stanovanje 3,73 EUR, pospravljanje in čiščenje stanovanja po odhodu 80,55 EUR, posamezno čiščenje sobe – do pol ure dela 9,85 EUR, socialna delavka, administrativni stroški pavšal 24,81 EUR.
Nova Gorica	32	4,91	157	/	/	/	/	/	glej opis pod lokacijo Trzin
	42	4,93	207	/	/	/	/	/	
	52	4,77	248	/	/	/	/	/	
Kranj	34	7,56	257	/	/	/	/	/	glej opis pod lokacijo Trzin
	37	7,54	279	/	/	/	/	/	
	49	7,47	366	/	/	/	/	/	
	52	7,48	389	/	/	/	/	/	
	57	7,54	430	/	/	/	/	/	
Koper	39	4,69	183	/	/	/	/	/	glej opis pod lokacijo Trzin
	46	5,11	235	/	/	/	/	/	

Lokacija	Velikost stanovanja (m ²)	Cena (EUR/m ²)	Mesečna najemnina (EUR/)	Osnovni paket	Polovični paket	Minimalni paket	Četrtninski paket	Osnovna in socialna oskrba	Ostali stroški
	61	4,87	297	/	/	/	/	/	
Portorož	Od 19 do 56		800,00 EUR za enoposteljno stanovanje, 1.200 EUR za dvoposteljno stanovanje; v primeru bivanja ene osebe se zaračuna najemnina za enoposteljno stanovanje in prišteje stroške za nezasedeno posteljo v višini 150,00 EUR.	24 urno varovanje s pomočjo klicne naprave, varstvo in pomoč pri ohranjanju socialnih stikov (mesečno 12 ur osnovne oskrbe in 1,5 ure socialne oskrbe), organizirano prehrano in serviranje v jedilnici, dnevno čiščenje prostorov in odnašanje smeti, 1 × tedensko prestiljanje postelje, menjava brisač na 3 dni, 1 × tedensko prinašanje in odnašanje čistega in umazanega perila, vključevanje v prostočasne aktivnosti po izbiri najemnika 7,33 EUR/dan oz. 227,23 EUR/mesec	24 urno varovanje s pomočjo klicne naprave, varstvo in pomoč pri ohranjanju socialnih stikov (mesečno 6 ur osnovne oskrbe in 45 min socialne oskrbe), organizirano in servirano kosilo v jedilnici, 2 × tedensko čiščenje prostorov in odnašanje smeti, 1 × tedensko prestiljanje postelje, menjava brisač na 3 dni, 1 × tedensko prinašanje in odnašanje čistega in umazanega perila 3,67 EUR/dan oz. 113,77 EUR/mesec	24 urno varovanje s pomočjo klicne naprave, varstvo in pomoč pri ohranjanju socialnih stikov (mesečno 3 ure osnovne oskrbe in 30 min socialne oskrbe) 1,84 EUR/dan oz. 57,04 EUR/mesec	/	/	
Izola	36	5,97	215	/	/	/	/	/	glej opis pod lokacijo Trzin
	44	5,93	261	/	/	/	/	/	
	51	5,94	303	/	/	/	/	/	
	58	5,95	345	/	/	/	/	/	
Murska Sobota	38	4,68	178	/	/	/	/	/	glej opis pod lokacijo Trzin
	42	4,52	190	/	/	/	/	/	
	60	4,42	265	/	/	/	/	/	
Ljutomer	31	4,42	137	/	/	/	/	/	glej opis pod lokacijo Trzin
	37	4,27	158	/	/	/	/	/	
Krško	43	4,60	198	/	/	/	/	/	glej opis pod lokacijo Trzin
	50	4,46	223	/	/	/	/	/	
	57	4,46	254	/	/	/	/	/	
	60	4,42	265	/	/	/	/	/	
Brežice	47	5,94	279	/	/	/	/	/	glej opis pod lokacijo Trzin
	61	5,67	346	/	/	/	/	/	
Trebnje, Režunova 10	30 garsonjer	Cca. 10 EUR/m ²	/	24 urno varovanje s pomočjo klicne naprave, varstvo in pomoč pri ohranjanju socialnih stikov, organizirana prehrana v jedilnici Doma in prinašanje vseh obrokov hrane v primeru bolezni, dnevno čiščenje prostorov in odnašanje smeti, preoblačenje postelj enkrat tedensko, pranje in likanje perila v pralnici Doma dvakrat tedensko, pomoč pri	24 urno varovanje s pomočjo klicne naprave, varstvo in pomoč pri ohranjanju socialnih stikov, kosilo in večerja v jedilnici Doma in prinašanje hrane v primeru bolezni, čiščenje prostorov in odnašanje smeti dvakrat tedensko, preoblačenje postelj enkrat tedensko, pranje in likanje perila v pralnici Doma enkrat tedensko, pomoč pri vzdrževanju osebne higiene	24 urno varovanje s pomočjo klicne naprave, varstvo in pomoč pri ohranjanju socialnih stikov 27 EUR/mesec	24 urno varovanje s pomočjo klicne naprave, varstvo in pomoč pri ohranjanju socialnih stikov, kosilo v jedilnici Doma in prinašanje hrane v primeru bolezni, enkrat tedensko čiščenje prostorov in odnašanje smeti, preoblačenje postelj enkrat tedensko,	/	Obratovalni stroški in strošek klica v sili, ki znaša približno 20 EUR/mesec.

Lokacija	Velikost stanovanja (m ²)	Cena (EUR/m ²)	Mesečna najemnina (EUR/)	Osnovni paket	Polovični paket	Minimalni paket	Četrtninski paket	Osnovna in socialna oskrba	Ostali stroški
				vzdrževanju osebne higiene – jutranja in večerna toaleta, pomoč pri oblačenju in slačenju, kopanje, umivanje las in urejanje nohtov enkrat tedensko 520 EUR/mesec	– samo jutranja ali večerna toaleta, pomoč pri oblačenju ali slačenju, kopanje, umivanje las in urejanje nohtov enkrat tedensko 318 EUR/mesec		pranje in likanje perila v pralnici Doma enkrat tedensko, kopanje, umivanje las in urejanje nohtov enkrat tedensko 165 EUR/mesec		
Trebnje, Režunova 12	33	4,24	140	/	/	/	/	/	glej opis pod lokacijo Trzin
	45	4,58	206	/	/	/	/	/	
	57	4,54	259	/	/	/	/	/	
Kranjska gora	/	/	/	Cena enoposteljnega apartmaja: 33,87 EUR/dan za samostojnega stanovalca, 43,47 EUR/dan za stanovalca, ki potrebuje večji del pomoči.	Cena dvoposteljnega apartmaja: 30,78 EUR/dan za samostojnega stanovalca, 40,38 EUR/dan za oskrbo III/A (večji del pomoči).	/	/	/	V ceno oskrbe je vključena prehrana, pranje in likanje perila, čiščenje apartmaja ter aktivnosti strokovnih služb kot tudi ostale skupinske ter domske aktivnosti.

Vir: Nagode, Kovač & Lebar (2015, str. 45–46); DEOS, celostna oskrba starostnikov, d.o.o. (brez datuma c); Nepremičninski sklad PIZ (brez datuma a); DEOS, celostna oskrba starostnikov, d.o.o. (brez datuma b); Valenčič (2016); Dom Sv. Lenarta (2019); Dom Lipa, d.o.o. (brez datuma); Dom starejših Šentjur (2019b); Thermana Laško d.d. (2019a); Dom upokojencev Idrija (2017); Vzajemnost (2014); Dom upokojencev Podbrdo (2019b); Center za starejše občane Lucija, d.o.o. (2017b) in Terca d.o.o. (brez datuma).

Priloga 8: Lastniška oskrbovana stanovanja: število stanovanj, število prodanih stanovanj, investitor in oskrbnik/upravnik stanovanj

Regija	LASTNIŠKA OSKRBOVANA STANOVANJA					
	Lokacija	Število OS	Število prodanih OS	% prodanih OS	Investitor/ Soinvestitor	Oskrbnik/ upravnik
Osrednje-slovenska	Domžale	82	82	100	IMP, d.d.	Tabor upravljanje in vzdrževanje d.o.o.
	Medvode	83	83	100	Mebles d.o.o.	DEOS d. d., PE Center starejših Medvode
	Ljubljana – Murgle	53	53	100	Mijaks investicije d.o.o.	Zavod za socialno oskrbo Pristan
	Ljubljana – Murgle	104	103	99	Mijaks investicije d.o.o.	Zavod za socialno oskrbo Pristan
	Ljubljana - Dravljje	44	44	100	Javno zasebno partnerstvo Mijaks investicije d.o.o. z Javnim stanovanjskim skladom MOL	Dom starejših občanov Šiška
	Ljubljana - Vič	30	n.p.	/	CEEREF projekt grba Puhtejeva d.o.o.	n.p.
	Kamnik	30	30	100	Alfa-M Skupina, trgovina in storitve d.o.o.	Dom starejših občanov Kamnik
147		63	43	Dolenjgrad Gradbeno podjetje d.o.o.-v stečaju	Dom starejših občanov Kamnik	
Podravska	Maribor, Panonska ulica 47	30	30	100	Javni medobčinski stanovanjski sklad Maribor	Dom starejših občanov Tezno
Savinjska	Laško	5	5	100	Thermana Laško d.d.	Thermana Laško d. d.
	Polzela	20	v gradnji		Malteški dvori d.o.o.	Dom Nine Pokorn Grmovje
Spodnjeposavska	Brežice	12	12	100	Prodoma d.o.o.	Dom starejših Brežice
Gorenjska	Kranj	38	38	100	Gradbinec Gip, gradbeništvo, d.o.o.	Dom upokojencev Kranj
	Radovljica	26	25	96	Residenca senior	Dom za ostarele dr. Janka Benedika
	Bled	60	v gradnji		Mijaks investicije d.o.o.	n.p.
Obalno-kraška	Sežana	72	72	100	Kraški zidar d.d. – v stečaju	Dom upokojencev Sežana
Skupaj		756*	640			

Opomba: Kratica OS pomeni oskrbovana stanovanja, kratica n.p. pomeni ni podatka.

*Pri seštevku ni zajetih 80 oskrbovanih stanovanj, ki se še gradijo.

Vir: Nagode & Kovač (2014, str. 21–23, str. 29); Nagode, Kovač & Lebar (2015, str. 37) in MIJAKS skupina (brez datuma b).

Priloga 9: Višina kupnine, stroškov paketov oskrbe, osnovne in socialne oskrbe ter ostalih stroškov lastniških oskrbovanih stanovanj v Sloveniji

Lokacija	Velikost stanovanja (m ²)	Cena (EUR/m ²)	Kupnina (EUR)	Opis
Domžale	1,5-sobno (34,47-39,85 m ²)	povprečno 2.633 EUR/m ²	89.480 do 109.400 EUR z DDV-jem	V Medgeneracijskem središču Bistrica je 82 oskrbovanih stanovanj, ki so prodana.
	2-sobno (52,24-77,88 m ²)		136.180 do 198.240 EUR z DDV-jem.	24-urno varovanje, 9 ur OO, 9 ur SO 289,55 EUR/mesec 24-urno varovanje, 4,5 ur OO, 4,5 ur SO 154,78 EUR/mesec 24-urno varovanje 20,00 EUR/mesec 24-urno varovanje, 3 ur OO, 1,5 ur SO 84,02 EUR/mesec
Medvode	/	/	/	Ena ura OS znaša 15,50 EUR, ena ura SO pa 20,39 EUR.
	/	/	/	Ena oseba v stanovanju: 24-urno varovanje, 18 ur OS in SO 10,54 EUR/dan - s kosilom: 15,84 EUR/dan - paket s tremi obroki 19,64 EUR/dan Ena oseba v stanovanju: 24-urno varovanje, 9 ur OS in SO 5,27 EUR/dan - s kosilom: 10,57 EUR/dan - paket s tremi obroki 14,37 EUR/dan Ena oseba v stanovanju: 24-urno varovanje 0,45 EUR/dan - s kosilom: 5,75 EUR/dan - paket s tremi obroki 9,55 EUR/dan Ena oseba v stanovanju: 24-urno varovanje, 4,5 ur OS in SO 2,90 EUR/dan - s kosilom: 8,20 EUR/dan - paket s tremi obroki 12,00 EUR/dan
	/	/	/	Dve osebi v stanovanju: 9,48 EUR/dan na osebo - s kosilom: 14,80 EUR/dan na osebo - paket s tremi obroki: 18,61 EUR/dan na osebo Dve osebi v stanovanju: 4,74 EUR/dan na osebo - s kosilom: 10,06 EUR/dan na osebo - paket s tremi obroki: 13,86 EUR/dan na osebo Dve osebi v stanovanju: 0,45 EUR/dan na osebo - s kosilom: 5,75 EUR/dan na osebo - paket s tremi obroki: 9,55 EUR/dan na osebo Dve osebi v stanovanju: 2,60 EUR/dan na osebo - s kosilom: 7,91 EUR/dan na osebo - paket s tremi obroki: 11,72 EUR/dan na osebo
Ljubljana - Murgle	od 40 do 149 m ²	/	100.000 EUR do 375.000 EUR	65 luksuznih stanovanj (prodana)
Ljubljana - Murgle II	75 m ² neto oz. 125 m ² skupne površine	Od 2.500 EUR/m ²	350.000 EUR	104 luksuzna oskrbovana stanovanja v velikosti od 37 do 120 m ² neto površine
Ljubljana - Dravlje	Garsonjera 38,50 m ² , 1-sobno 49,40 m ² , 2-sobno 60,20 m ² neto površine	Okoli 1.900 EUR/m ²	od 93.500 EUR do 146.680 EUR	V 54 prodanih oskrbovanih stanovanjih so oskrba in zdravstvene storitve zagotovljene vsem, v kolikor se zanje po potrebi odločijo. V skupnih prostorih so nameščene fitnes naprave, prilagojene starejši populaciji.
Ljubljana - Vič	Od 36 do 50 m ²	Od 2.200 EUR/m ² , povprečno 3.230 EUR/m ²	Od 97.000 do 179.900 EUR	»Vila Ob Poti« obsega 30 oskrbovanih stanovanj. Vsakemu stanovanju pripada parkirno mesto in shramba v kleti objekta. Organizirana je celostna ponudba oskrbe na domu, stanovalci pa lahko izbirajo med pripravljenimi paketi storitev glede na obseg pomoči, ki jo potrebujejo glede na svoje zdravstveno stanje in želje.
Kamnik	od 32,9 do 66,8 m ²	/	od 83.000 EUR do 164.000 EUR	30 oskrbovanih stanovanj »Jesenski dvori«. Vsa stanovanja imajo lastno kopalnico in sanitarije, kuhinjski kotiček, telefon in internet, shrambo ter možnost priklopa klimatske naprave. V sklopu Doma starejših občanov Kamnik je stanovalcem na voljo socialna in osnovna oskrba, poleg tega pa še nekatere druge storitve, ki se po obsegu in vrsti oskrbe lahko prilagodijo njihovim potrebam in željam
	od 29,92 do 82,72 m ²	/	od 87.000 do 103.000 EUR z DDV-jem	147 stanovanj »Pod skalco« K vsakemu stanovanju pripada po eno parkirno mesto v garaži, katerega kupnina znaša 10.000,00 EUR z DDV. Nakup parkirnega mesta v garaži je obvezen, obstaja pa tudi možnost najema za daljše obdobje. Stanovalcem lahko Dom starejših občanov Kamnik proti plačilu nudi izvajanje socialne oskrbe. Vsa prodana stanovanja so trajna last kupcev oziroma njihovih pravnih naslednikov, v stanovanjih pa lahko bivajo le osebe, ki so upravičene do storitev institucionalnega varstva oskrbovanih stanovanj
Maribor, Panonska ulica	/	/	/	/

Lokacija	Velikost stanovanja (m ²)	Cena (EUR/m ²)	Kupnina (EUR)	Opis
47				
Laško	/	/	/	/
Polzela	Od 35 do 55 m ² neto površine	/	/	20 oskrbovanih stanovanj, vseljiva v letu 2020
Brežice	od 51,78 do 59,14 m ²	/	Cena najmanjše enote je 72.000 EUR brez DDV-ja.	12 stanovanj, vsakemu stanovanju pripada brezplačna uporaba enega parkirnega mesta
Kranj	/	/	/	
Bled	37 m ² skupne površine (garsonjera)	/	104.000 EUR	60 luksuznih oskrbovanih stanovanj, vseljiva v letu 2019
	82 m ² skupne površine (trosobno stanovanje)	/	233.000 EUR	
Radovljica	27,36 m ² (50,87 m ² skupne površine)	/	100.920,24 EUR z DDV	Izmed 26 oskrbovanih stanovanj v izmeri od 27 m ² do 46 m ² neto stanovanjske površine je prosto še 1 stanovanje. Cene stanovanj se gibljejo od 90.783 do 157.958 EUR. Vsa stanovanja imajo tudi teraso ali atrij ter pripadajoče shrambe. Za potrebe parkiranja so v garaži pod objektom nahajajo lastniška parkirna mesta.
	30,66 m ² (55,62 m ² skupne površine)	/	112.607,84 EUR z DDV	
	46,06 m ² (67,15 m ² skupne površine)	/	152.646,45 EUR z DDV	
Sežana	Garsonjera (35-50 m ²)	/	69.000-105.000 EUR	Objekt oskrbovana stanovanja »Resje« obsega 72 stanovanjskih enot, zagotovljenih 52 parkirnih mest. Nekatera stanovanja imajo ložo oziroma teraso, večini stanovanj pripada tudi zunanje ali notranje parkirno mesto, ki se obračuna dodatno. Stanovalci se individualno dogovorijo z domom za koriščenje storitev iz programa institucionalnih storitev.
	1-sobno (45-62 m ²)	/	93.000-131.000 EUR	
	2-sobno (cca. 72 m ²)	/	120.000-157.000 EUR	

Vir: Nagode, Kovač & Lebar (2015, str. 45–46); MGC Bistrica d.o.o. (brez datuma); DEOS, celostna oskrba starostnikov, d.o.o. (brez datuma a); MIJAKS skupina (brez datuma b); Valenčič (2016); Nesthor d.o.o. (brez datuma č); Nesthor d.o.o. (brez datuma c); Petkovšek (2019); MMC RTV SLO, 2018; Nesthor d.o.o. (brez datuma b); Nesthor d.o.o. (brez datuma a); MIJAKS skupina (brez datuma c); Reconsult d.o.o., PE RCN nepremičnine (brez datuma) in Kraški zidar d.d. (2010).

Priloga 10: Cene dnevnega varstva izvajalcev po kategorijah oskrbe in območnih enotah

Cene dnevnega varstva izvajalcev po kategorijah oskrbe in območnih enotah		TIP	Število mest*	Oskrba I	Oskrba II	Oskrba III A	Oskrba III B	Oskrba IV
CELJE			60					
1	Dom ob Savinji, Celje	J	30	13,24	16,69	20,14	23,14	22,08
2	Dom upokoencev Polzela	J	5	13,24	16,69	20,14	23,14	19,31
3	"Lambrechtov dom" Slovenske Konjice	J	12	13,37	16,82	20,27	23,27	22,05
4	Dom starejših Šentjur	J	5	13,72	17,17	20,62	23,62	21,67
5	Dom upokoencev Šmarje pri Jelšah	J	3	13,28	16,73	20,18	23,18	
6	Duhovno prosvetni center Dom sv. Jožef	Z		15,60	20,53	25,46	29,74	22,92
7	Comett domovi Lj., Pegazov dom Rogaska Slatina	Z	5	12,00	12,00	12,00	12,00	15,00
KOPER			88					
1	Obalni dom upokoencev Koper	J	30	13,40	16,85	20,30	23,30	22,11
2	Dom starejših občanov Ilirska Bistrica	J	15	13,74	17,19	20,64	23,64	21,69
3	Center za starejše občane Lucija, d.o.o., Piran	Z	20	17,85	21,21	24,57		24,29
4	Dom upokoencev Postojna	J	3	14,06	17,51	20,96	20,96	
5	Dom upokoencev Sežana	J	5	13,31	16,77	20,22	23,21	21,32
6	Dom upokoencev Ptuj, enota Olmo, Koper	J	15	14,41	17,86	21,31	24,30	24,97
KRANJ			39					
1	Dom upokoencev Kranj	J	20	13,41	16,86	20,31	23,30	24,10
2	Dom upokoencev dr. Franceta Berglja Jesenice	J	-	13,10	16,56	20,01	23,00	22,37
3	Dom starejših občanov Preddvor	J	9	13,54	16,99	20,44	23,44	24,24
4	Dom dr. Janka Benedika Radovljica	J	-	12,48	15,93	19,38	22,38	22,13
5	Dom Petra Uzarja Trzin	J	5	12,59	16,04	19,50	22,49	21,56
6	Center slepih, slabovidnih in starejših Škofja Loka	J	5	13,42	16,87	20,32	23,32	21,99
KRŠKO			8					
1	Dom starejših občanov Krško	J	3	15,23	18,68	22,13	25,12	23,72
2	Dom upokoencev in oskrbovancev Impoljca, Sevnica, enota Brežice	J	4	16,86	20,31	23,76	26,75	24,85
3	Dom upokoencev in oskrbovancev Impoljca, Sevnica, enota Sevnica	J	1	14,06	17,51	20,97	23,96	
LJUBLJANA			176					
1	Dom starejših občanov Ljubljana - Bežigrad	J	2	13,65	17,10	20,55	23,55	21,00
2	Dom upokoencev Center, Tabor-Poljane	J	5	13,55	17,00	20,45	23,44	24,22
3	Dom starejših občanov Fužine, Ljubljana	J	30	13,38	16,74	20,10	23,02	22,68
4	Dom starejših občanov Ljubljana Moste-Polje	J	10	13,27	16,72	20,17	23,17	20,78
5	Dom starejših občanov Ljubljana - Šiška	J	30	13,54	16,99	20,44	23,44	20,90
6	Dom starejših občanov Ljubljana Vič-Rudnik	J	10					
6.1	enota Bokalci, sedež zavoda	J	6	13,59	17,05	20,50		23,64
6.2	enota Kolezija	J	4	13,91	17,36	20,81		
7	Dom upokoencev Domžale	J	2	13,79	17,24	20,69	23,69	23,42
8	Dom starejših občanov Grosuplje	J	5	13,84	17,28	20,72	23,76	22,56
9	Dom upokoencev Idrija, d.o.o.	Z	11	16,77	20,22	23,67	26,67	27,31
10	Dom starejših občanov Kamnik	J	7	13,60	17,12	20,56	23,52	22,40
11	Dom Tisje							
11.1	Enota Litija	J	8	16,16	19,61	23,06	26,05	25,54
11.2	Enota Šmartno pri Litiji	J		13,66	17,12	20,57	23,56	22,75
12	Dom starejših Logatec	J	10	13,72	17,17	20,62	20,62	22,54
13	Dom počitka Mengeš	J	5					
13.1	Enota Mengeš, sedež zavoda	J		12,94	16,39	19,84	22,84	21,28
13.2	Enota Trzin	J		14,77	18,22	21,67	24,67	
14	Dom upokoencev "Franca Salamona" Trbovlje	J	6	12,86	16,22	19,58	22,50	
15	Dom upokoencev Vrhnika	J	5	12,35	15,71	19,07	19,07	20,19
16	Dom starejših občanov "Polde Eberl-Jamski" Izlake	J	10	13,31	16,77	20,22	23,21	21,53
17	Zavod usmiljenk Dom sv. Katarine Mengeš	Z		18,90	22,35	25,80	28,80	26,04
18	MGC Bistrica d.o.o.	Z		20,38	23,84	27,29	30,28	30,04

Cene dnevnega varstva izvajalcev po kategorijah oskrbe in območnih enotah		TIP	Število mest*	Oskrba I	Oskrba II	Oskrba III A	Oskrba III B	Oskrba IV
MARIBOR			82					
1	Dom "Danice Vogrinc" Maribor-tabor	J	20	12,77	16,13	19,49	22,41	
2	Dom starejših občanov Tezno	J		13,45	16,91	20,36	20,36	22,25
3	Sončni dom Maribor	Z	3	15,57	19,02	22,47		
4	Dom pod Gorco, Maribor	Z	10	17,07	20,52	23,98	26,97	25,72
5	Dom upokojencev Ptuj	J	35					
5.1	Enota Ptuj	J		13,2	16,65	20,1	23,09	22,87
5.2	Enota Muretinci	J		13,2	16,65	20,1	23,09	22,87
5.3	Enota Kidričevo	J		13,91	17,36	20,81	23,81	23,19
5.4	Enota Juršinci	J		13,92	17,37	20,82	23,81	23,18
6	Dom dr. Jožeta Potrča Poljčane							
6.1	Enota Dom Poljčane	J	2	13,55	17,00	20,45	23,44	21,81
6.2	Enota Slovenska Bistrica	J	12	14,41	17,86	21,31	24,30	23,27
7	Zavod Hrastovec	P		14,87	18,23	21,59	24,51	24,30
MURSKA SOBOTA			41					
1	Dom starejših Rakičan, Murska Sobota	J	15	15,26	18,22	21,17	23,74	
2	Zavod sv. Cirila in Metoda Beltinci OE Dom Janka Škrabana	Z	2	14,50	17,86	21,22	24,14	31,41
3	Dom starejših občanov Gornja Radgona	Z	1	17,00	20,45	23,90	26,89	26,84
4	Dom starejših Lendava	J	15	13,13	16,58	20,03	23,02	21,48
5	Dom starejših Ljutomer	J	8	13,47	16,92	20,37	23,37	23,39
NOVA GORICA			39					
1	Dom upokojencev Nova Gorica	J	34	13,48	16,93	20,38	23,37	23,19
2	Dom upokojencev Gradišče	J		13,09	16,45	19,81	22,73	22,79
3	Dom upokojencev Podbrdo	J	5	12,96	16,42	19,87	22,86	28,16
NOVO MESTO			21					
1	Dom starejših občanov Novo mesto	J	5	13,28	16,73	20,18	23,18	21,64
2	Dom starejših občanov Črnomelj	J	15	14,07	17,52	20,97	23,97	22,38
3	Dom starejših občanov Trebnje	J						
3.1	Enota Trebnje, sedež zavoda	J	1	13,90	17,35	20,80	23,79	23,45
3.2	Enota Šmarješke Toplice	J		17,22	20,67	24,14	27,12	
RAVNE NA KOROŠKEM			8					
1	Koroški dom starostnikov Dravograd	J	-					
1.1	Enota Črneče, sedež zavoda	J		13,24	16,69	20,14	23,14	21,33
1.2	Enota Slovenj Gradec	J	6	17,28	20,74	24,19	27,18	24,92
3	Dom starejših na Fari, Prevalje	J		13,53	16,98	20,43	23,43	22,07
4	Dom za varstvo odraslih Velenje	J	2	12,71	16,07	19,43		

Opomba:*Na podlagi podatkov SSZS se podatki glede števila mest nanašajo na januar 2019.

Vir: Dom ob Savinji Celje (2019); Dom upokojencev Polzela (2019); Lambrechtov dom (2019); Dom starejših Šentjur (2019); Dom upokojencev Šmarje pri Jelšah (2019); Duhovno prosvetni center Dom sv. Jožef (2019a); Comett domovi d.o.o. (2019b); Obalni dom upokojencev Koper (2019); Dom starejših občanov Ilirska Bistrica (2019); Center za starejše občane Lucija, d.o.o. (2017); Dom upokojencev Postojna (2019); Dom upokojencev Sežana (2019); Dom upokojencev Kranj (2019); Dom upokojencev Dr. Franceta Berglja Jesenice (2019a); Dom starejših občanov Preddvor (2019b); Dom dr. Janka Benedika Radovljica (2019); Dom Petra Uzarja Tržič (2019); Center slepih in slabovidnih Škofja Loka (2019b); Dom starejših občanov Krško (2019); Dom upokojencev in oskrbovancev Impoljca (2019a); Dom starejših občanov Ljubljana Bežigrad (2019); Dom upokojencev Center (2019); Dom starejših občanov Fužine (2019); Dom starejših občanov Ljubljana Moste – Polje (2019); Dom starejših občanov Ljubljana – Šiška (2019a); Dom starejših občanov Ljubljana Vič – Rudnik (2019a); Dom starejših občanov Ljubljana Vič – Rudnik (2019b); Dom upokojencev Domžale (2019); Dom starejših občanov Grosuplje (2019a); Dom upokojencev Idrija (2019); Dom starejših občanov Kamnik (2019a); Dom Tisje (2019a); Dom starejših Logatec (2019); Dom počitka Mengeš (2019a); Dom počitka Mengeš (2019b); Dom upokojencev Vrhnika (2019b); Dom starejših občanov Polde Eberl-Jamski Izlake (2019); Zavod usmiljenk, Dom sv. Katarine Mengeš (2019); MGC Bistrica d.o.o. (2019); Dom Danice Vogrinc Maribor (2019c); Dom starejših občanov Tezno (2019); Sončni dom, družba za storitve d.o.o. (2019); Dom pod Gorco, družba za bivanjsko oskrbo, d.o.o. (2019); Dom upokojencev Ptuj (2019a); Dom upokojencev Ptuj (2019b); Dom upokojencev Ptuj (2019c); Dom

upokojencev Ptuj (2019č); Dom dr. Jožeta Potrča Poljčane (2019a); Dom dr. Jožeta Potrča Poljčane (2019b); Zavod Hrastovec (2019); Dom starejših Rakičan (2019a); Zavod sv. Cirila in Metoda Beltinci OE Dom Janka Škrabana (2014); Dom starejših občanov Gornja Radgona d.o.o. (2019); Dom starejših Lendava (2019a); Dom starejših občanov Ljutomer (2019); Dom upokojencev Nova Gorica (2019a); Dom upokojencev Gradišče (2019); Dom upokojencev Podbrdo (2019a); Dom starejših občanov Novo mesto (2019); Dom starejših občanov Črnomelj (2019); Dom starejših občanov Trebnje (2019a); Dom starejših občanov Trebnje (2019b); Koroški dom starostnikov Dravograd (2019a); Koroški dom starostnikov Dravograd (2019c); Dom starejših Na Fari (2019); Dom za varstvo odraslih Velenje (2019) in SSZS (2019b).